

België - Belgique
P.B.
2140 Borgerhout I
8/6376

nieuwkomers

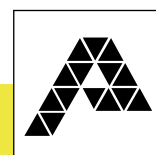
Aanwinstenlijst Provinciaal Documentatiecentrum Atlas

nr. 2 | maart - april 2009 | jaargang 9

Tijdschrift verschijnt tweemaandelijks behalve in juli-augustus
Carnotstraat 110 - 2060 Antwerpen | afgiftekantoor 2140 Borgerhout I
erkenningsnummer P708641

V.U.: Isabelle Vandenberghe, Carnotstraat 110 - 2060 Antwerpen

PROVINCIE
ANTWERPEN

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas vzw

is een documentatie- en leermiddelencentrum, gespecialiseerd in interculturaliteit, Nederlands voor anderstaligen, intercultureel onderwijs en mondiale vorming.

Het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas ...

... biedt een kwalitatieve collectie van zo'n 15000 publicaties

... adviseert je bij het gebruik van didactisch materiaal

... organiseert vormingen aan (aspirant-)leerkrachten en vormingswerkers

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas vzw

Carnotstraat 110

2060 Antwerpen

T 03 227 71 60

info@docatlas.be

www.docatlas.be

Openingsuren

Dinsdag 9.00 - 19.00 u. (tijdens schoolvakanties tot 17.00 u.)

Woensdag 9.00 - 17.00 u.

Donderdag 9.00 - 17.00 u.

Vrijdag 9.00 - 13.00 u.

Voor sluitingsperiodes tijdens de schoolvakanties raadpleegt u best onze website.

Je betaalt eenmalig een inschrijvingsgeld van 3 euro.

Ontlenen kan voor een periode van vier weken.

Wie gericht advies wenst, maakt best op voorhand een afspraak.

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas vzw - afdeling Turnhout

Koning Albertstraat 15

2300 Turnhout

T 014 72 40 20

turnhout@docatlas.be

www.docatlas.be

Openingsuren

Maandag 10.00 - 17.00 u.

Dinsdag enkel op afspraak

Woensdag 10.00 - 17.30 u.

Donderdag gesloten

Vrijdag 10.00 - 17.30 u.

Voor sluitingsperiodes tijdens de schoolvakanties raadpleegt u best onze website.

Je betaalt eenmalig een inschrijvingsgeld van 3 euro.

Ontlenen kan voor een periode van vier weken.

Spiegeltje, spiegeltje, aan de wand... Ben ik dan niet de mooiste van het land?

Workshops bij de tentoonstelling 'Schoon Volk' Over lichaamsbeeld, discriminatie en pesten

Naar aanleiding van de tentoonstelling Schoon Volk in Atlas organiseert docAtlas workshops. Deze workshops gaan over de thema's lichaamsbeeld, discriminatie en pesten. De workshops zijn gericht op leerkrachten, jeugdwerkers, opvoeders, sociaal-culturele werkers, en begeleiders van jongeren vanaf 13 jaar en van volwassenen. De deelnemers maken kennis met allerlei boeken, leermiddelen en spelmaterialen die kunnen gebruikt worden om met jongeren en volwassenen rond deze thema's te werken.

Wanneer?

Er is een workshop op volgende data, telkens van 14.00 uur tot 16.00 uur:

- woensdag 22 april 2009
- woensdag 13 mei 2009

Waar?

Atlas
Carnotstraat 110
2060 Antwerpen

Inschrijven

Je kunt inschrijven tot twee weken voor de workshop. Dit kan via e-mail (marie-claude.gevaert@welzijn.provant.be) of telefonisch op het nummer 03 227 71 67. Er kunnen max. 16 personen per workshop deelnemen. De workshops zijn gratis.

Andere workshops in Atlas

Zelfbeeld nader bekeken: het uiterlijk bekeken vanuit armoede, handicap en vergrijzing

Data: 29/04/2009 of 27/05/2009 van 13.00 uur tot 16.00 uur, inclusief koffiepauze.

Doelgroep: vrije inschrijvingen, alle geïnteresseerde volwassenen, bij uitstek professionelen (leerkrachten en andere groepsbegeleiders)

Grootte van de groep: max. 16 personen

Info en inschrijvingen:

Ahmed Zizaoui
Atlas, Carnotstraat 110, 2060 Antwerpen
Tel. 03 227 71 15
schoonvolk@stad.antwerpen.be
www.antwerpen.be/schoonvolk

Ras en rasta: de beeldvorming over en betekenis van uiterlijk in de multiculturele en interreligieuze samenleving.

Data: 01/04/2009, 06/05/2009 of 20/05/2009 van 13.00 uur tot 16.00 uur, inclusief koffiepauze.

Doelgroep: vrije inschrijvingen, alle geïnteresseerde volwassenen, bij uitstek professionelen (leerkrachten en andere groepsbegeleiders)

Grootte van de groep: max. 16 personen

Info en inschrijvingen:

Ahmed Zizaoui
Atlas, Carnotstraat 110, 2060 Antwerpen
Tel. 03 227 71 15
schoonvolk@stad.antwerpen.be
www.antwerpen.be/schoonvolk

SLUITING PAASVAKANTIE EN HEMELVAART

Tijdens de paasvakantie is het documentatiecentrum in Antwerpen gesloten van 13 tot en met 20 april. Het documentatiecentrum in Turnhout is gesloten van 13 tot en met 19 april.

Ook op donderdag 21 en vrijdag 22 mei zijn beide documentatiecentra gesloten.

INHOUD

1. Les- en vormingsmateriaal

1.1.	Nederlands voor anderstaligen / taalvaardigheidsonderwijs	5
1.1.1.	Basis- en secundair onderwijs	5
1.1.2.	Volwassenenonderwijs	7
1.1.3.	Hulpmiddelen bij het taalonderwijs	9
1.2.	Intercultureel onderwijs	10
1.3.	Ander didactisch materiaal	15
1.3.1.	Basis- en secundair onderwijs	15
1.3.2.	Volwassenenonderwijs	15
1.4.	Mondiale vorming (Kleur Bekennen)	17

2. Achtergrondliteratuur over onderwijs en didactiek

2.1.	Algemeen	21
2.2.	Regulier onderwijs	22
2.3.	Volwassenenonderwijs	25

3. Achtergrondliteratuur over interculturaliteit

3.1.	Algemeen	26
3.2.	Cultuur	26
3.3.	Landeninformatie	27
3.4.	Migratie	28
3.5.	Jeugd	28
3.6.	Hulpverlening	29
3.7.	Vrouwen	29
3.8.	Religie	29
3.9.	Gezondheidszorg	30
3.10.	Beleid	30
3.11.	Arbeid en tewerkstelling	31
3.12.	Vluchtelingen en asielzoekers	32
3.13.	Statistieken	33

1. LES- EN VORMINGSMATERIAAL

1.1. Nederlands voor anderstaligen / taalvaardigheidsonderwijs

1.1.1. Basis- en secundair onderwijs

Nieuwe AVI-niveaus / [s.n.]. - Arnhem: Cito, [s.a.]. - [s.p.].
Doelgr.: 6 - 12 / ouders
Vindplaats: or 4.2.10 avi-

In deze brochures wordt de vernieuwing van de AVI-niveaus uitgebreid toegelicht. De nieuwe AVI-niveaus zijn nu gekoppeld aan leerjaren. Er wordt tevens onderscheid gemaakt in het niveau halverwege het leerjaar en aan het eind van het leerjaar. Ook de toetsen technisch lezen en woordenschat en de Drie-Minuten-Toets (DMT) werden vernieuwd.

Diataal: Taaltoetspakket 2008-2009 / [s.n.]. - Groningen: Expertisecentrum taal, onderwijs en communicatie (Etoc), 2008. - 8 p.
Doelgr.: 10 - 15
Vindplaats: or 4.3.11 diat

Deze brochure bevat informatie over Diataal. Diataal is een internet taaltoetspakket voor groep 7 en 8 van de basisschool en de eerste drie klassen van het voortgezet onderwijs. Met Diataal kunnen scholen via het internet een algemeen diagnostisch taalvaardigheidsonderzoek bij hun leerlingen uitvoeren.

Drie appeltjes hoog: Spelletjesgroeiboek voor peuters en kleuters / Deny, Madeleine. - Leidschendam: Biblion, 2009. - [s.p.]. - ISBN 978 90 79806 00 3: 16,50 euro
Doelgr.: 2 - 6
Vindplaats: or 4.1.2 drie

Op zoek naar kleuren, vormen, de vijf zintuigen, nieuwe woorden, begrippen en tegenstellingen. In verschillende aanwijs-, raad-, behendigheids-, tel-, bewegings- en observatiespelletjes. Een speel- en doeboek om samen met je kind op ontdekkingsstocht te gaan. Stap voor stap, in spelletjes met verschillende moeilijkheidsgraden.

Dyslectische kinderen leren lezen: Individuele, groepsgewijze en klassikale werkvormen voor de behandeling van leesproblemen / Smits, Anneke; Braams, Tom. - Amsterdam: Boom, 2006. - 157 p. - ISBN 978 90 5352 806 8: 16,00 euro
Doelgr.: 4 - 12
Vindplaats: or 4.2.9 dysl

Het boek is ontwikkeld in aansluiting op het Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor het basisonderwijs. In het boek wordt aandacht besteed aan concrete werkvormen, individuele begeleiding, werken in kleine groepjes en klassikaal lezen. Veel aandacht wordt besteed aan de voorbereiding en de beschikbare hulpmiddelen. Daarnaast wordt ingegaan op de opbouw van lessen, het volgen van vorderingen en gerichte observaties. De bespreking van de werkvormen wordt vooraf gegaan door een viertal hoofdstukken over voorwaarden voor goed leesonderwijs, over communicatie met de veelal faalangstige zwakke lezers, over toetsen en over de voorbereiding van kleuters (m.n. risicokleuters) op het lees- en spellingonderwijs in groep 3.

Klap / [s.n.]. - Wielsbeke: De Eenhoorn. Doelgr.: 8 - 12
URL: www.klapkrant.be
Vindplaats: or 4.2.9 klap

Klap is een actualiteitenmagazine voor kinderen vanaf 8 jaar die up-to-date willen blijven. Het verschijnt elke maand van het schooljaar. Elk nummer bevat artikels over actuele onderwerpen, binnenlands en buitenlands nieuws. Ook sport, cultuur, natuur en wetenschap komen aan bod, naast een poster, woordraadspel en strip.

Handleiding voor het werken met portfolio's: In 10 stappen portfolio's invoeren in de onderbouw van de basisschool / Shores, F. Elisabeth; Grace, Cathy. - Katwijk: Panta Rhei, 2008. - 144 p. - ISBN 978-90-8840-014-8: 14,50 euro
Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats: or 4.2.10 port

Handleiding waarin in tien stappen geleerd wordt hoe er met een portfolio gewerkt wordt in de onderbouw van de basisschool. Naast het aanreiken van het tienstappenplan wordt enige achtergrondinformatie gegeven over het werken met portfolio's en over de doelen en effecten die je als leraar primair onderwijs wilt bereiken met deze werkwijze. Het werken met portfolio's geeft de docent de mogelijkheid om elke leerling op zijn eigen merites te beoordelen, en niet alleen via standaard toetsen. De inhoud van een portfolio wordt zowel door de docent als de leerling samengesteld uit de meest sprekende voorbeelden van eigen werk, met commentaar van de leerling en van de docent. In de bijlage staan tal van voorbeeldformulieren voor het maken van aantekeningen.

Protocol Leesproblemen en Dyslexie voor groep 1 en 2 / Wentink, Hanneke; Verhoeven, L.; Van Druenen, Maud. - Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands, 2008. - 96 p. - ISBN 978 90 77529 30 0: 29,08 euro
Doelgr.: 4 - 7
Vindplaats: or 4.1.7 prot

Het Protocol Leesproblemen en Dyslexie is een handreiking voor leerkrachten van de groepen 1 tot en met 4, remedial teachers, logopedisten en andere leesspecialisten in het primair onderwijs voor de begeleiding van leerlingen met (dreigende) leesproblemen. In de vorm van gedetailleerd uitgewerkte stappenplannen geeft het protocol aanwijzingen voor observatie en toetsing van leesvaardigheden (in groep 3 en 4) en vaardigheden die daaraan voorafgaan (in groep 1 en 2). Daarnaast geeft het uitgebreide suggesties voor de invulling van de interventies. In het protocol staan bestaande remediërende methoden en materialen geordend weergegeven, zodat de leerkracht of leesspecialist op een gemakkelijke manier kan terugvinden wat geschikte materialen en oefenvormen zijn bij een bepaald soort leesprobleem. Het Protocol Leesproblemen en Dyslexie is een aanvulling op de Tussendoelen Beginnende Geletterdheid voor kinderen die achterblijven in hun ontwikkeling van geletterdheid. Signaleringslijst, handelingsplan, leerling-rapporten en alle toetsen uit de bijlagen van dit kleuterkatern zijn te downloaden van www.taalonderwijs.nl/dyslexie

Schooltaalwoordenlijst: Ten behoeve van meertalige leerlingen vanaf klas 3 / Hoenink, D. - [S.l.]: Johan de Witt College, 1997. - [s.p.].
Doelgr.: 15 - 18
Vindplaats: or 4.3.9 scho

Hier vind je een woordenlijst met schooltaalwoorden die in de hogere klassen vaak gebruikt worden bij biologie, natuurkunde en scheikunde, bij wiskunde en economie. Van elk woord krijg je telkens de betekenis als schooltaalwoord en twee voorbeeldzinnen.

Sprint: Nederlands VMBO 1: Lezen / Stigter, Ineke. - Utrecht: Thieme Meulenhoff, 2009. - 48 p. - ISBN 978-90-06-10643-5: 19,95 euro (set van 3)
Doelgr.: 15 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 4.3.10 sprin

Deze set van drie werkboekjes is ontwikkeld voor leerlingen van het VMBO (voortgezet middelbaar beroepsonderwijs) maar ook zeer praktisch voor NT2leerders die taalvaardigheid willen trainen. In dit deel wordt het lezen van teksten geoefend.

Sprint: Nederlands VMBO 1: Taal / Spanjersberg, Karin. - Utrecht: Thieme Meulenhoff, 2009. - 48 p. - ISBN 978-90-06-10645-9: 19,95 euro (set van 3)
Doelgr.: 15 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 4.3.10 sprin

Deze set van drie werkboekjes is ontwikkeld voor leerlingen van het VMBO maar ook zeer praktisch voor NT2leerders die taalvaardigheid willen trainen. In dit deel wordt grammatica geoefend.

Sprint: Nederlands VMBO 1: Woorden / Spanjersberg, Karin; Montulet, Norma. - Utrecht: Thieme Meulenhoff, 2008. - 48 p. - ISBN 978-90-06-10647-3: 19,95 euro (set van 3)

Doelgr.: 15 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 4.3.10 sprin

Deze set van drie werkboekjes is ontwikkeld voor leerlingen van het VMBO maar ook zeer praktisch voor NT2leerders die taalvaardigheid willen trainen. In dit deel wordt schooltaalwoordschat aangebracht.

Suggesties voor schrijfp opdrachten voor alle vakken in de Tweede fase van havo/vwo / Bakker, Carien; Meestringa, Theun. - Enschede: SLO, 2003. - [11 p.].

Doelgr.: 15 - 18

URL: www.taalgerichtvakonderwijs.nl

Vindplaats: or 4.3.9 sugg

Deze bundel beschrijft acht verschillende schrijfp opdrachten die eenvoudig ingepast kunnen worden in de lessen van alle vakken. De schrijfp opdrachten hebben twee functies: 1. Ze bevorderen het denken over de vakinhoud en daarmee het leren van het vak. 2. Ze stimuleren leerlingen om vaktaal te gebruiken.

Taalbeschouwing op de basisschool: Basisboek / Callebaut, Ides; Stevens, Marc; De Jonckheere, Sofie. - Antwerpen: Garant, 2004. - 208 p. - ISBN 90-5350-810-4: 17,10 euro

Doelgr.: 6 - 12

Vindplaats: or 4.1.2 taal

Taalgebruik wordt in dit boek gezien als de kern van taalonderwijs en ook van taalbeschouwing. De bedoeling is dat leerlingen hun eigen taalgebruik verbeteren door te kijken hoe zijzelf en anderen taal gebruiken en door daarover na te denken.

Taalbeschouwing op de basisschool: Reisgids met een leerlijn en 40 uitgewerkte lessen met tekstmaterialen / Stevens, Marc; Callebaut, Ides. - Antwerpen: Garant, 2005. - 130 p. - ISBN 90-5350-851-1: 19,60 euro

Doelgr.: 6 - 12

Vindplaats: or 4.1.2 taal

Taalgebruik wordt in dit boek gezien als de kern van taalonderwijs en ook van taalbeschouwing. De bedoeling is dat leerlingen hun eigen taalgebruik verbeteren door te kijken hoe zijzelf en anderen taal gebruiken en door daarover na te denken. Dit boek is opgevat als een reisgids met een werkplan en lesvoorbeelden met tekstmateriaal.

Taalprikkel: Rituelen talig bekeken / Bastoen, Stephanie; De Nijs, Steven; Geyskens, Emy ... [et al.]. - Antwerpen: De Boeck nv, 2009. - 212 p. - ISBN 9789045527895: 69,00 euro

Doelgr.: 3 - 6

Vindplaats: or 4.1.2 taal

Taalprikkel wil de kleuterleiders/leidsters ondersteunen bij het aanbrengen van een rijk taalbad in alle activiteiten die ze in de klas opzetten. Het onthaal, 10-uurtje, plussen, handen wassen, jassen, worden talig bekeken. Waaraan dienen klasklimaat en coaching - interactie te voldoen voor elk ritueel? Een aantal talige taken biedt tal van mogelijkheden om elk ritueel te verrijken. Tips voor handige materialen, spelen, ideetjes tot samenwerking, muzikale accenten, een verhaal en oog voor differentiatie horen bij elk uitgewerkt ritueel.

Taalatelier Lezen: Moeilijke teksten / Feenstra, Hiske; Pulles, Maaïke. - Zoetermeer: Betelgeuze, [s.a.]. - (Taalatelier).

Doelgr.: 11 - 15

Vindplaats: or 4.3.10 taal

De serie Taalatelier bestaat uit lesmateriaal dat op school en thuis gebruikt kan worden voor de ondersteuning van leerlingen bij het uitvoeren van diverse taaltaken. De serie is bedoeld voor de middenschool van het secundair en de hoogste klas van het primair onderwijs. Vanuit het principe van taakgericht taalonderwijs worden functionele, voor de leerling duidelijk herkenbare taaltaken behandeld, waarna er oefeningen volgen. Aan de orde komen o.m. de volgende taken: Lezen, Basiscursus Grammatica, Woordschat. Het materiaal kan worden ingezet voor het vak Nederlands, als remedial teaching of als taal- en leesondersteuning bij het vakonderwijs. Dit deel van de basiscursus behandelt het lezen van moeilijke teksten.

- Werkboek, 60 p.: 11,84 euro
- Docentenboek, 52 p.: 51,82 euro

Taalatelier Basiscursus Grammatica: Woordsoorten / Bakker-Renes, H. - Zoetermeer: Betelgeuze, [s.a.]. - (Taalatelier).

Doelgr.: 11 - 15

Vindplaats: or 4.3.10 taal

Dit deel van de basiscursus grammatica behandelt de woordsoorten. Bij elke woordsoort wordt ingegaan op de toepassing ervan bij spelling en bij Engels, Frans en Duits.

- Werkboek, 88 p.: 11,84 euro
- Docentenboek, 88 p.: 51,82 euro

Taalatelier woordschat: Woorden in teksten / Stigter, Ineke. - Zoetermeer: Betelgeuze, [s.a.]. - (Taalatelier).

Doelgr.: 11 - 15

Vindplaats: or 4.3.10 taal

Dit deel van de basiscursus behandelt woordschat, meer bepaald gaat het over woorden in teksten.

- Werkboek, 70 p.: 11,84 euro
- Docentenboek, 88 p.: 51,82 euro

VIA Werkboek B1: Juridisch: Competentiegerichte methode Nederlands voor het mbo / De Beer, Elouise; Kruger, Hans; Wynia, Rieke... [et al.]. - Amersfoort: Deviant, 2008. - 248 p. - (VIA). - ISBN 978-90-76944-760: 17,50 euro

Doelgr.: 12 - 18

Vindplaats: or 4.3.9 VIA

De werkboeken van VIA vormen de kern van de methode. Vanuit de werkboeken wordt verwezen naar het handboek, niet andersom. De werkboeken zijn gedifferentieerd naar sector en naar CEF-niveau. In elk werkboek worden kerntaken en werkprocessen behandeld die in beroepsituaties van de sector van belang zijn. Dit gebeurt via praktijkgerichte opdrachten en deelopdrachten ('taalgereedschap'). Elk werkboek kent vier zelfstandige delen, de beroepsthema's. In dit deel zijn dat: Persoonlijke ontwikkeling; Samenwerken; Stage; Klantgericht handelen. Binnen het thema wordt tevens geïntegreerd aandacht besteed aan het onderdeel burgerschap.

VIA Werkboek B1: Commercieel: Competentiegerichte methode Nederlands voor het mbo / De Beer, Elouise; Kruger, Hans; Wynia, Rieke... [et al.]. - Amersfoort: Deviant, 2008. - 256 p. - (VIA). - ISBN 978-90-76944-753: 17,50 euro

Doelgr.: 12 - 18

Vindplaats: or 4.3.9 VIA

Elk werkboek kent vier zelfstandige delen, de beroepsthema's. In dit deel zijn dat: Persoonlijke ontwikkeling; Samenwerken; Stage; Klantgericht handelen. Binnen het thema wordt tevens geïntegreerd aandacht besteed aan het onderdeel burgerschap.

VIA Werkboek B1: Secretarieel: Competentiegerichte methode Nederlands voor het mbo / De Beer, Elouise; Kruger, Hans; Wynia, Rieke... [et al.]. - Amersfoort: Deviant, 2008. - 256 p. - (VIA). - ISBN 978-90-76944-777: 17,50 euro

Doelgr.: 12 - 18

Vindplaats: or 4.3.9 VIA

Elk werkboek kent vier zelfstandige delen, de beroepsthema's. In dit deel zijn dat: Persoonlijke ontwikkeling; Samenwerken; Stage; Klantgericht handelen. Binnen het thema wordt tevens geïntegreerd aandacht besteed aan het onderdeel burgerschap.

VIA Werkboek A2: Economie: Competentiegerichte methode Nederlands voor het mbo / De Beer, Elouise; Kruger, Hans; Wynia, Rieke... [et al.]. - Amersfoort: Deviant, 2008. - 296 p. - (VIA). - ISBN 978-90-76944-739: 17,50 euro

Doelgr.: 12 - 18

Vindplaats: or 4.3.9 VIA

Elk werkboek kent vier zelfstandige delen, de beroepsthema's. In dit deel zijn dat: Leren, plannen, loopbaan; Materialen en middelen, kennismaking; Wennen aan werk, omgangsvormen en beroepshouding; Instructies en procedures. Binnen

het thema wordt tevens geïntegreerd aandacht besteed aan het onderdeel burgerschap.

VIA werkboek B1: Bedrijfsadministratie: Competentiegerichte methode Nederlands voor het mbo / De Beer, Elouise; Kruger, Hans; Wynia, Rieke...[et al.]. - Amersfoort: Deviant, 2008. - 247 p. - (VIA). - ISBN 978-90-76944-746: 17,50 euro
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 4.3.9 VIA

Elk werkboek kent vier zelfstandige delen, de beroepsthema's. In dit deel zijn dat: Persoonlijke ontwikkeling; Samenwerken; Stage; Klantgericht handelen. Binnen het thema wordt tevens geïntegreerd aandacht besteed aan het onderdeel burgerschap.

VIA handboek: Competentiegerichte methode Nederlands voor alle niveaus van het mbo / Wynia, Rieke; De Beer, Elouise; Kruger, Hans...[et al.]. - Amersfoort: Deviant, 2008. - 264 p. - (VIA). - ISBN 978-90-76944-500: 24,50 euro
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 4.3.9 VIA

In VIA worden alle taalvaardigheden toegepast in een betekenisvolle beroepscontext. VIA is erop gericht de taalgebruikssituaties binnen een bepaalde sector te oefenen en te toetsen. De methode doet dit door aan de hand van praktijksituaties met de taalvaardigheden luisteren, lezen, gesprekken voeren, spreken en luisteren in een werkboek aan de slag te gaan. In het handboek van VIA kan men alles terugvinden wat men op het gebied van Nederlands en communicatie binnen de relevante beroepsvelden nodig heeft: grammatica, spelling, stijl, presenteren, telefoneren, solliciteren, leesstrategieën, samenvatten,... Het handboek is helder ingedeeld en heeft een uitgebreide index. Vanuit elk werkboek wordt gericht naar de theorie in het handboek verwezen.

Rijmdominopuzzel: Rijmen, domino spelen, puzzelen: drie in één! / [s.n.]. - Hoeven: BubbDeBub, 2008. - 24 puzzelstukjes, handleiding, houten opbergdoos.
Doelgr.: 4 - 6
Vindplaats: or 4.1.3 watz

Rijmen is een belangrijk onderdeel van auditieve discriminatie. Bij de Rijmdominopuzzel gaat het om het horen van overeenkomsten tussen klanken op basis van afbeeldingen. Kinderen leren hiermee ook taal te objectiveren, dit is onderscheid maken tussen de betekenis en de klankstructuur van een woord. Het spel is 'zelfcorrigerend': op iedere afbeelding rijmt één andere afbeelding en dat is ook de enige die past.

Voorleeskoffer: Het Zandkasteel / [S.I.]: PeuterTV, 2008. - veelv. gepag: 39,95 euro (pakket)
Doelgr.: 2 - 5 / ouders
Vindplaats: or 4.1.6 zand

PeuterTV wil met deze koffer het voorlezen aan kinderen stimuleren. De koffer bevat vijf bekende prentenboeken. In elk prentenboek zit een overzichtskaart met tien voorleestips. Verder bevat de voorleeskoffer een doorgeefboekje en een vingerpopje van Koning Koos. Ouders of leidsters kunnen het vingerpopje bij het voorlezen inzetten.

- Anton kan toveren / prentenboek, veelv. gepag. - ISBN 978-9090-213521
- De iamboeroe / prentenboek, veelv. gepag. - ISBN 90-5341-672-2
- Balotje op vakantie / prentenboek, veelv. gepag. - ISBN 978-90-258-5113-2
- Rikki durft / prentenboek, veelv. gepag. - ISBN 978-9068228472
- Aankleden met Fien en Milo / prentenboek, veelv. gepag. - ISBN 978-9044807325
- Doorgeefboekje: Het Zandkasteel, 65 p.

Zomerprikkel: Taalstimulerende activiteiten voor zomerscholen Nederlands voor anderstalige nieuwkomers en taalzwakke kinderen en jongeren / Sterckx, Mie; Roppe, Shalina. - Leuven: Centrum voor Taal en Onderwijs, 2008. - 92 p.
Doelgr.: 6 - 15
Vindplaats: or 4.2.4 zome

In deze bundel vindt u 10 kant-en-klare activiteiten die ontstaan zijn als onderdeel van de inhoudelijke ondersteuning van de zomerscholen Nederlands. Achteraan staat een materialenlijst om zelf activiteiten te maken.

1.1.2. Volwassenenonderwijs

ComputerWijs: Op weg naar pc en internet / Klompenhouwer, Isabelle; van Osnabrugge, Hannie. - Heemstede: Van Osnabrugge-ComputerEducatie, 2006. - 117 p. - ISBN 978 90 811150 1 8
Vindplaats: pa 3.1 comp

ComputerWijs is geschikt voor gebruik in een beginnerscursus. De onderwerpen van ComputerWijs zijn: muis, toetsenbord, schrijven, tekenen, internet en e-mail. ComputerWijs is in de eerste plaats bedoeld voor gebruik in een cursus, maar er kan ook zelfstandig mee worden gewerkt. De docenthandleiding bij het boek geeft didactische, technische en organisatorische aanwijzingen.

- handleiding, 16 p.

Klink klaar: Uitspraak- en intonatiegids voor het Nederlands / Timmermans, Bernadette. - Leuven: Davidsfonds, 2008. - 248 p. - ISBN 978-90-5826-550-0: 24,95 euro
Vindplaats: pa 5.4 klin

'Klink Klaar' is een praktische uitspraak- en intonatiegids voor het Nederlands, cd inclusief. Deze editie is volledig herwerkt en goed aangedikt. Met veel meer oefeningen voor de precieze kaakval, het trefzeker lippenwerk, een veerkrachtige articulatie en een slimme intonatie: ze maken je verstaanbaar én zorgen ervoor dat je toehoorders aan je lippen blijven hangen. De kenmerken van de regionale articulatie voor de 5 provincies worden uitgebreid geïllustreerd, zodat je gewapend een informele en vlotte standaardtaal kan hanteren. Er zijn ook 'tips & tricks' voor een goede presentatie.

Een nieuwe liefde voor dokter Hans / van der Werf, Hanneke. - Leidschendam: Biblion, 2007. - 91 p. - (Leeskaravaan). - ISBN 978 90 5483 766 4: 14,95 euro
Vindplaats: pa 5.2 lees

Anna betrapt haar man Menno met een vrouw in bed. Anna verlaat overtuurd het huis. Op weg naar haar moeder krijgt Anna een ongeluk. Haar zoon Bas raakt daarbij ernstig gewond. In het ziekenhuis leren Anna en Hans elkaar kennen. Dit boek maakt deel uit van de serie Leeskaravaan. Die reeks bevat boeken in verschillende genres, geschreven in eenvoudige taal. In december 2007 zijn de eerste vijf titels ook als mee leesboek verschenen met een daisy-rom met de gesproken tekst. Hiermee kan de lezer het boek gelijktijdig lezen en beluisteren. Zo'n daisy-rom kan je op een gewone cd-speler beluisteren, of op je pc met speciale afspeler software, of op een daisy-speler. Voordeel van de daisy-rom is dat het voorleestempo vertraagd kan worden zonder verlies van kwaliteit, bovendien kan er in gebladerd worden zoals in een boek. Aan elk boek is als geheugensteuntje een samenvatting per hoofdstuk toegevoegd.

Moord volgens plan / Lourens, Jackie; Sebregts, Corinne, bewerking. - Leidschendam: Biblion, 2007. - 103 p. - (Leeskaravaan). - ISBN 978 90 54837671: 14,95 euro
Vindplaats: pa 5.2 lees

Een politieman wordt vermoord. Hoofdinspecteur Jager en zijn collega's denken aan een wraakactie door drugsdealers. Dan worden er nog twee moorden gepleegd. Jager en zijn team hebben geen idee wie de dader is... Dit boek maakt deel uit van de serie Leeskaravaan.

Toch nog gelukkig / van Laerhoven, Baptista; Nahar, Amber. - Leidschendam: Biblion, 2007. - 76 p. - (Leeskaravaan). - ISBN 978 90 5483 768 8: 14,95 euro
Vindplaats: pa 5.2 lees

Twee verhalen met een happy end. In 'Een nieuwe start', draait het om de weduwe Els. Ze is verdrietig en voelt zich eenzaam. Maar dankzij Wil, een goede vriendin, krijgt ze weer plezier in haar leven. In 'De vakantie' verheugt Loes zich erop om met Simon en haar zoons naar de camping te gaan. Maar Simon voelt er niets voor..... Dit boek maakt deel uit van de serie Leeskaravaan.

Storm in de nacht: en andere zeeverhalen / Mik, Thijs; Eggink, Gonnie, bewerking. - Leidschendam: Biblion, 2008. - 160 p. - (Leeskaravaan). - ISBN 978 90 5483 771 8: 14,95 euro
Vindplaats: pa 5.2 lees

Vijf sfeervolle verhalen over het zeemansleven op kleine kustvaarders. Het leven op zee is hard, vol avontuur en gevaren. Maar ook eenzaamheid en liefde spelen een belangrijke rol... De reeks Leeskaravaan bevat boeken in verschillende genres, geschreven in eenvoudige taal.

nt2taalmenu.nl: Luisteroefeningen bij niveau A1 / [s.n.]. - [S.I.]: nt2taalmenu.nl, [s.a.]. - 65 min.
URL: www.nt2taalmenu.nl
Vindplaats: pa 5.5 luis

Luisteroefeningen van www.nt2taalmenu.nl. In de map vindt u oefeningen, teksten en antwoorden.

nt2taalmenu.nl: Luisteroefeningen bij niveau A2 / [s.n.]. - [S.I.]: nt2taalmenu.nl, [s.a.]. - 49 min.: 5,00 euro
URL: www.nt2taalmenu.nl
Vindplaats: pa 5.5 luis

Luisteroefeningen van www.nt2taalmenu.nl. In de map vindt u oefeningen, teksten en antwoorden.

De schuilkelder / Ross, Tomas. - Amsterdam: Eenvoudig Communiceren, 2009. - 44 p. - (Misdadig). - ISBN 978-90-8696-0521
Vindplaats: pa 5.2 misd

Bert en Lizzy hebben al jaren een gelukkig huwelijk. Maar dat verandert na een tv-programma over kernbommen. Lizzy wordt steeds banger en denkt alsmat dat iedereen in de wereld dood zal gaan. Ze laat zelfs een schuilkelder bouwen.

Bert kan haar niet op andere gedachten brengen. Dan bedenkt hij een gruwelijk plan. 'De schuilkelder' maakt deel uit van de reeks Misdadig: bekende thrillers in eenvoudig Nederlands.

Teksten CD Nederlandse muziek (2) / [s.n.]. www.nt2taalmenu.nl: [s.n.], [s.a.]. - [s.p.]: 30 euro (hele pakket)
URL: www.nt2taalmenu.nl
Vindplaats: pa 5.5 nede

Op de luister-cd 20 Nederlandstalige liedjes, van Ramses Shaffy, Herman Van Veen, Spinvis, Lais, e.a. Met de teksten uitgeschreven. Er is ook een docentenmap met gatenteksten.

Teksten CD Nederlandse muziek / [s.n.]. - [S.I.]: nt2taalmenu.nl, [s.a.]. - 21 p.: 30 euro (hele pakket)
URL: www.nt2taalmenu.nl
Vindplaats: pa 5.5 nede

Cd met 21 Nederlandstalige liedjes, van o.a. Doe Maar, VOF De Kunst, Kinderen voor Kinderen, De Dijk,... Met de uitgeschreven teksten.

Néerlandais Débutant: 1 leçon par jour pendant 3 mois / Kouÿzer, Dorien; Réquer, Laurent Philippe; Noble, Philippe. - [S.I.]: Librairie Générale Française, 2007. - 473 p. - ISBN 978-2-253-08431-0: 8,40 euro
Vindplaats: pa 4 néer

Nederlands leren voor beginners in 90 lessen aan de hand van situatie uit het dagelijks leven. Elke les bevat een klein tekstje met vertaling, tips voor uitspraak, woordenschat en grammatica, en oefeningen. Achteraan staat een grammaticaal overzicht, een woordenlijst en de sleutel van de oefeningen.

Spreekoefeningen niveau A1 / NT2-taalmenu. - [S.I.]: nt2taalmenu.nl, [s.a.]. - [s.p.].
URL: www.nt2taalmenu.nl
Vindplaats: pa 5.4 spre

Op school, op straat, in de winkel: overal moet je Nederlands spreken. Met de cd en de oefeningen kan je oefenen op wat je moet zeggen in bepaalde situaties. Bij de oefeningen vind je ook de antwoorden.

Taalpingpong: Vragen en antwoorden in cruciale praktijksituaties / van Schaijck, Nicole. - Amsterdam: Boom, 2008. - 212 p. - ISBN 978-908506584-5: 22,67 euro
Vindplaats: pa 5.4 taal / lg 2 taal

Met Taalpingpong kan iedere anderstalige oefenen met het stellen van vragen en het geven van antwoord in het Nederlands. Taalpingpong behandelt dagelijkse situaties en cruciale praktijksituaties (CP's) waarbij spreken een rol speelt, van zowel Burgerschap, OGO en Werk als Werk specifiek. In totaal zijn ruim honderd cruciale handelingen uitgewerkt in dialogen in vraag-antwoordvorm. Door deze te oefenen verhoogt de cursist zijn spreksnelheid, leert hij grammaticale constructies snel hanteren en traint hij meteen zijn taalvaardigheid voor het inburgeringsexamen. De grammatica in de dialogen kent een oelopende moeilijkheidsgraad. De methode kan zowel zelfstandig als klassikaal worden gebruikt; de vragen zijn eenduidig, er is maar één antwoord mogelijk en cursisten kunnen zelf feedback geven. In het boek zit een cd-rom die het mogelijk maakt het tempo in te stellen, waardoor de reactiesnelheid nog beter kan worden getraind.

Het trainen van luistervaardigheid: Luisteroefeningen voor gealfabetiseerde anderstaligen in de basiseducatie / Hendrycks, Annie. - Antwerpen: Karel de Grote-Hogeschool - Voortgezette lerarenopleiding, 2007. - veelv. gepag.
Vindplaats: pa 5.5 trai

Het eerste deel is theoretisch en daarin bestudeert de auteur luisteren als leerproces. Het tweede gedeelte bevat de praktische luisteroefeningen: Mededelingen, In de winkel, Een huis bezichtigen, Een afspraak bij de kapper, Een afspraak voor een onderzoek bij de dokter, Een afspraak bij het OCMW. Bij elk luisterfragment is een handleiding voor de leraar en een oefentaak voor de cursist.

Verhalen van Kristien Hemmerechts / Hemmerechts, Kristien. - Amsterdam: Eenvoudig Communiceren, 2009. - 83 p. - ISBN 978-90-8696-051-4: 8,50 euro
Vindplaats: pa 5.2 vlaa

De reeks 'Vlaamse Reuzen' bevat makkelijk te lezen boeken voor jongeren en volwassenen met een laag leesniveau. In dit boek zijn vijf verhalen van Kristien Hemmerechts gebundeld. Wat doe je als je niet meer van je partner houdt? Kun je verliefd worden op iemand die je niet kent? En moet je altijd van je ouders houden? Onderwerpen waar je niet zo snel over praat. Maar Kristien Hemmerechts kan er gelukkig op een open manier over schrijven.

1.1.3. Hulpmiddelen bij het taalonderwijs

Bescherelle - Le Néerlandais pratique / Lejeune, Daniel; Lenaerts, Ria; Saintelet, Etienne. - [S.l.]: Didier Hatier, 1993. - 223 p. - ISBN 978 2874410017: 11,66 euro
Vindplaats: lg 2 besc

Dit boekje is bedoeld voor hogeschoolde Franssprekende volwassenen die al een gevorderde kennis hebben van het Nederlands en hun vocabularium willen uitbreiden of perfectioneren. Heel speciaal wordt gelet op de moeilijkheden die Franstaligen hebben bij het leren van het Nederlands, zowel grammaticaal als lexicaal.

Colorcards. Ons huis / Harrison, Vanessa, ed. - Winslow, Buckingham: Winslow Press, 1990. - [s.p.]. - (Colorcards). - ISBN 0-86388-087-8: Bef 2365
Vindplaats: lg 3 colo

96 kleurenfoto's over voorwerpen in huis, gerangschikt volgens de kamers in huis: zitkamer, woonkamer, keuken, slaapkamer, badkamer en studeerkamer.

Colorcards. What's wrong? = wat klopt er niet? / [s.n.]. - Winslow, Buckingham: Winslow Press, 2007. - 48 p. - (Colorcards): 42,00 euro
Vindplaats: lg 3 colo

48 kleurenfoto's beelden een bepaalde activiteit uit. Elke foto bevat een fout die herkend en besproken kan worden. Gebruik op verschillende moeilijkheidsniveaus is mogelijk.

Creatieve tips voor een geslaagde NT2-les / [s.n.]. - Antwerpen: Universiteit Antwerpen (UA), 2008. - 36 p.
Vindplaats: lg 3 crea

In deze bundel vindt u 10 creatieve tips voor de nt2-les, met telkens uitgewerkte lessuggesties.

Elfталig Woordenboek: Technische woordenschat in 11 talen: Van Dale / [s.n.]. - Utrecht: Van Dale Lexicografie, 2007. - [s.p.]. - (Van Dale Elfталige Woordenboeken). - ISBN 9789066480322: 49,95 euro
Vindplaats: lg 1 elft

In deze uitgave zijn ruim 25.000 woorden verzameld, die worden gebruikt in de moderne techniek zoals automechanica, elektriciteit, cybernetica enz. in elf verschillende talen. De woorden zijn volgens een matrixsysteem gerangschikt in elf kolommen zodat het mogelijk is om vanuit elk van de elf talen snel en gemakkelijk het equivalent te vinden in een van de tien andere talen. De betekenis van de begrippen wordt niet verklaard; het is puur een vertaalwoordenboek.

Elfталig woordenboek: Business woordenschat in 11 talen: Van Dale / [s.n.]. - Utrecht: Van Dale Lexicografie, 2007. - [s.p.]. - (Van Dale Elfталige Woordenboeken). - ISBN 9789066480346: 49,95 euro
Vindplaats: lg 1 elft

In deze uitgave zijn ruim 25.000 woorden verzameld, die worden gebruikt in het zakelijke verkeer zoals banktermen in elf verschillende talen. De woorden zijn volgens een matrixsysteem gerangschikt in elf kolommen zodat het mogelijk is om vanuit elk van de elf talen snel en gemakkelijk het equivalent te vinden in een van de tien andere talen. De betekenis van de begrippen wordt niet verklaard; het is puur een vertaalwoordenboek.

Elfталig woordenboek: Medische woordenschat in 11 talen: Van Dale / [s.n.]. - Utrecht: Van Dale Lexicografie, 2007. - [s.p.]. - (Van Dale Elfталige Woordenboeken). - ISBN 9789066480315: 49,95 euro
Vindplaats: lg 1 elft

In deze uitgave zijn ruim 25.000 woorden verzameld, die worden gebruikt in de medische wereld zoals aandoeningen, geneesmiddelen, lichaamsdelen enz. in elf verschillende talen. De woorden zijn volgens een matrixsysteem gerangschikt in elf kolommen zodat het mogelijk is om vanuit elk van de elf talen snel en gemakkelijk het equivalent te vinden in een van de tien andere talen. De betekenis van de begrippen wordt niet verklaard; het is puur een vertaalwoordenboek.

Elfталig Woordenboek: Computer woordenschat in 11 talen: Van Dale / [s.n.]. - Utrecht: Van Dale Lexicografie, 2007. - [s.p.]. - (Van Dale Elfталige Woordenboeken). - ISBN 9789066480339: 49,95 euro
Vindplaats: lg 1 elft

In deze uitgave zijn ruim 25.000 woorden verzameld, computertermen zoals harden software, informatica, internet enz. in elf verschillende talen. De woorden zijn volgens een matrixsysteem gerangschikt in elf kolommen zodat het mogelijk is om vanuit elk van de elf talen snel en gemakkelijk het equivalent te vinden in een van de tien andere talen. De betekenis van de begrippen wordt niet verklaard; het is puur een vertaalwoordenboek.

Woordenboek Engels voor kinderen / [s.n.]. - Aartselaar: Zuidnederlandse Uitgeverij, [s.a.]. - 95 p. - ISBN 978-90-438-1563-5: 6,99 euro
Vindplaats: lg 1 enge

Geïllustreerd woordenboek Engels-Nederlands. De woorden zijn ingedeeld in thema's: de familie, boerderijdieren, de seizoenen, het huis...

Woordenboek Frans voor kinderen / [s.n.]. - Aartselaar: Zuidnederlandse Uitgeverij, [s.a.]. - 95 p. - ISBN 978-90-438-1562-4: 6,99 euro
Vindplaats: lg 1 fran

Geïllustreerd woordenboek Frans-Nederlands. De woorden zijn ingedeeld in thema's: de familie, boerderijdieren, de seizoenen, het huis ...

Galgje / [s.n.]. - [S.l.]: Hasbro NV, 2002. - [s.p.].
Vindplaats: lg 3 galg

Een speler maakt een woord, dat de tegenstander letter voor letter moet proberen te raden. Raad je het woord niet in 10 beurten, dan hang je aan de galg. Vanaf 8 jaar.

Gramatyka języka niderlandzkiego krok po kroku: Nederlandse grammatica voor Poolssprekenden / van Ekeren Krawczyk, Agata. - [S.l.]: Granpok System, [s.a.]. - 194 p. - ISBN 978-83-60896-22-8: 29,95 euro
Vindplaats: lg 2 gram

Dit boek presenteert de Nederlandse grammatica op zeer overzichtelijke wijze en geeft eenvoudige regels voor vorming en gebruik en is voorzien van duidelijke voorbeelden en een aantal oefeningen.

Klein geneeskundig woordenboek / Klok, P.A.A.; Klok-Donker, H.E.; Eelink-Klok, C.W.M. - Houten: Bohn Stafleu van Loghum, 2004. - 569 p. - ISBN 90-313-4342-0: 27,20 euro
Vindplaats: lg 1 klei

Het Klein geneeskundig woordenboek is bestemd voor iedereen die op een of andere manier betrokken is bij de lichamelijke, geestelijke en sociale zorgverlening. Het woordenboek heeft het karakter van een algemeen verklarend boek voor wetenschappelijke, officiële en populaire benamingen die in de gezondheidszorg worden gebruikt.

Junior Etymologisch woordenboek / Bakker, Gerbrand. - Rotterdam: Ger Guijs, 2006. - 634 p. - ISBN 978 90 6734 431 9: 24,99 euro
Vindplaats: lg 1 nede

Het leven zit vol taalkundige vragen. In dit boek wordt de geschiedenis van 1850 woorden in verhalende vorm, in eenvoudige Nederlands, gepresenteerd. Daarmee onderscheidt het zich van andere etymologische woordenboeken, die de informatie beknopter weergeven en een hogere moeilijkheidsgraad hebben.

Nederlands - Dari Grammatica / Masoud, A. - [S.l.]: [s.n.], [s.a.]. - 247 p.: 22,50 euro
Vindplaats: lg 2 nede

In dit boek wordt de grammatica van het Dari en Nederlands met behulp van eenvoudige zinnen uitgelegd. Aan het eind van dit boek wordt er een korte oriëntatie over zowel Afghanistan als Nederland gegeven.

Nederlands-Perzisch woordenboek / Afkari, Afshin. - Amsterdam: Vazhe, 2002. - [s.p.]. - ISBN 90 8056451 6: 24,99 euro
Vindplaats: lg 1 perz

Dit woordenboek bevat ongeveer 35.000 woorden en 25.000 zinnen. Voor Dari sprekende gebruikers is aan het eind van het boek een bescheiden Perzisch - Dari woordenlijst gemaakt.

Polsko-Nederlandzki: Nederlandzki-Polski / Willemans, Diederik. Level Trading: [s.n.], [s.a.]. - 444 p. - ISBN 978-83-89635-25-9: 12,95 euro
Vindplaats: lg 1 pool

Vertalend zakwoordenboek Pools-Nederlands, Nederlands-Pools.

Zakelijk Pools voor Nederlanders: Thematische woordenschat / Bruggeman-Sekowska, Beata. - Heerlen: Eigen beheer, [s.a.]. - 70 p. - ISBN 978-90-79532-01-8: 19,95 euro
Vindplaats: lg 1 pool

Het boek bestaat uit thematische woordenlijsten, variërend van beroepen en de dagen van de week tot tijdsaanduidingen en termen die bij sollicitaties en in vacatures worden gebruikt. Maar ook treft u voorbeelden aan van arbeidsovereenkomsten en vacatures. En het bevat bovendien een aantal oefeningen om u het Pools eigen te maken.

Scrabble Strijd / [s.n.]. - Amstelveen: Mattel, 2007.
Vindplaats: lg 3 sra

Om de beurt dobbelen de spelers met (maximaal) 7 letterdobbelstenen, vormen met deze letters een woord en plaatsen dit op een klein speelbordje. Na elke beurt blijft alleen het laatst gevormde woord liggen.

Woordenboek Spaans voor kinderen / [s.n.]. - Aartselaar: Zuidnederlandse Uitgeverij, [s.a.]. - 95 p. - ISBN 978-90-438-1564-2: 6,99 euro
Vindplaats: lg 1 spaa

Geïllustreerd woordenboek Spaans-Nederlands. De woorden zijn ingedeeld in thema's: de familie, boerderijdieren, de seizoenen, het huis...

Zinpel / ICT Learning vof. - Huissen: ICT Learning vof, [s.a.]. - [s.p.]: 29,95 euro
URL: www.luisteriklees.nl
Vindplaats: lg 3 zinp

Spelmateriaal over zinsbouw voor het basisonderwijs en de onderbouw van het voortgezet onderwijs. De bedoeling van het spel is het bouwen van leuke, grappige, fantasievolle, maar vooral creatieve en correcte zinnen. Het spel geeft een duidelijk beeld van de zinsopbouw. De woordsoorten die vertegenwoordigd zijn onder andere: lidwoorden, werkwoorden, zelfstandige naamwoorden, bijwoorden en telwoorden. Zinpel is een educatief spel voor thuis, maar ook een didactisch hulpmiddel op scholen. Het biedt voldoende uitdaging voor iedereen vanaf 10 jaar en op ieder niveau.

Zonder fout! / Goossens, Marian. - Antwerpen: Standaard, 2008. - 111 p. - ISBN 978-90-341-9276-9: 16,95 euro
URL: www.margoo.be
Vindplaats: lg 2 zond

'Zonder fout!' biedt een overzicht van de typische fouten die anderstaligen (blijven) maken. De moeilijkheden waarmee NT2-studenten geconfronteerd worden, worden expliciet of impliciet behandeld in een reeks gerubriceerde oefeningen. De oefeningen zijn voorzien van een correctiesleutel. Bij de typische fouten is ook een korte verklaring opgenomen. Een uitgebreide bespreking van alle in dit boek behandelde kwesties vindt men in het boek 'Doe wat met grammatica!' van dezelfde auteur.

1.2. Intercultureel onderwijs

Anders is niet minder goed / Rawlinson, Julia; Chapman, Lynne. - Antwerpen: De Vries-Brouwers, 2007. - [s.p.]. - ISBN 978-90-5341-762-1: 14,50 euro
Doelgr.: 4 - 8
Vindplaats: or 3.1.4 ande

Als je anders bent dan anderen, voel je je soms heel alleen. Dat heeft Anders ook. Hij wil niet schoppen, hij wil niet koppig zijn, hij wil gewoon anderen helpen en vriendelijk doen. In de ogen van de anderen is hij dus geen echte ezel...tot hij bewijst dat anders niet minder goed hoeft te zijn. Vanaf 4 jaar.

Anders, nou en? / Van de Sanden, Helga; van Rennes, Miriam, illustraties. - Woerden: Free Musketeers, 2007. - 69 p. - ISBN 978-90-8539-659-8: 14,95 euro
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats: or 3.2.4 ande

In 'Anders, nou en?' staan korte, herkenbare verhaaltjes waarin reacties en gevoelens van kinderen bij pestgedrag staan beschreven. De verhaaltjes gaan over kinderen die 'anders' zijn en daarom gepest worden. Ze berusten grotendeels op waargebeurde situaties. Dit boek kan gebruikt worden als ondersteuning of inleiding voor een les rond pestgedrag, discriminatie en respectloos gedrag. Gevoelens staan hierbij centraal.

Bij mij thuis: leder gezin is anders, hoe is het bij jou? / Kroos, Sara; Bloemen, Bianca. - Amsterdam/Antwerpen: L.J. Veen, 2008. - veelv. gepag. - ISBN 978-90-204-0878-2: 13,50 euro

Doelgr.: 4 - 12
Vindplaats: or 3.2.5 bijm

Het boek 'Bij mij thuis' laat kinderen kennismaken met een groot aantal 'bijzondere' thuissituaties: gescheiden ouders, homoseksuele ouders, opa en oma als opvoeder, multicultureel gezin, enz. Zonder betutteling portretteren de auteurs in herkenbare tekeningen en ontroerende versjes een schoolklas vol kinderen, allemaal met hun eigen verhaal. Het boek heeft als doel kinderen te laten inzien dat ze niet de enigen zijn met een 'onleedaagse' thuissituatie of juist dat er meer mogelijk is dan alleen het doorsnee kerngezin. De kopieerbladen uit het tijdschrift JSW bieden verwerkingsuggesties voor het 2de t/m 6de leerjaar.

De droom van Kaat / Vermeylen-Nuyts, Mariette; De Bode, Ann, ill. - Ekeren: VAGA vzw, 2006. - veelv. gepag. - ISBN 90-8586-016-4: 14,00 euro
Doelgr.: 5 - 10
Vindplaats: or 3.2.4 droo

'De droom van Kaat' gaat over een meisje dat is geboren met een gelaatsafwijking. Het thema is met veel zorg en empathie uitgewerkt op maat van kinderen. In feite moet Kaat zoals elk mens leren omgaan met haar talenten en beperkingen. Ze heeft geen nood aan medelijden, maar aan steun en kennis. Het verhaal geeft aan hoe eenvoudig en vanzelfsprekend het kan zijn om kinderen en volwassenen te leren omgaan met een gezinslid of vriend met een aangeboren gelaatsafwijking. Aan het verhaal werd een informatief luik toegevoegd met tips voor therapeuten, hulpverleners, leerkrachten, vrienden... De vele complexe aspecten van het probleem komen in heldere bewoordingen aan bod.

Gewoon, en toch / Van de Sanden, Helga; van Rennes, Miriam, ill. - Woerden: Free Musketeers, 2007. - 70 p. - ISBN 978-90-8539-804-2: 15,95 euro
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats: or 3.2.4 gewo

In 'Gewoon, en toch!' staan korte herkenbare verhaaltjes over kinderen die te maken krijgen met verbaal of non-verbaal pestgedrag. Een aantal verhaaltjes gaan over gepest worden omwille van uiterlijkheden zoals stotteren, handicap, gewicht, lengte en ziektes. De gevoelens van de kinderen die gepest worden en hun reacties staan hierbij centraal. Het boek kan gebruikt worden in een les over pesten en de gevolgen daarvan.

Ik ben een pleegkind / Dieltiens, Kristien, Tekst; Klompmaker, Marijke, Ill. - Hasselt: Clavis, 2008. - [s.p.]. - (Bij de hand). - ISBN 978-90-448-0947-3: 13,95 euro
Doelgr.: 6 - 11
Vindplaats: or 3.2.6 ikbe

'Bij de hand' is een reeks met een pedagogisch tintje die ouders, leerkrachten en opvoeders tot hulp wil zijn bij specifieke levensthema's. Dit deel gaat over pleegzorg. Centraal staat het verhaal van Lorenzo, die in het verhaal 7 jaar wordt. Zijn moeder kan tijdelijk niet voor hem zorgen en Lorenzo wordt opgenomen in een pleeggezin. Naast een herkenbaar verhaal bevat het boek ook een bijsluiting met nuttige informatie over het onderwerp voor ouders en andere opvoeders. Om voor te lezen en/of over te vertellen voor kinderen vanaf ca. 6 jaar.

Ik en faalangst / van Kordelaar, Nathalie; Zwaan, Mirjam. - Amsterdam: Uitgeverij SWP, 2009. - 63 p. - ISBN 9789085605539: Bf 9,90
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 iken

Met dit boekje leren kinderen hoe ze met faalangst moeten omgaan. De auteurs geven verschillende oefeningen en tips om rustiger te worden zodat kinderen kunnen laten zien wat ze allemaal kunnen. Ze leggen uit hoe kinderen kunnen omgaan met hun gedachten en hoe ze uiteindelijk hun faalangst kunnen aanpakken. Het boekje omvat vier delen: sterke kanten, ik en faalangst, mijn lichaam, denken voelen en doen, aanpakken en durven.

Intermezzo: Korte activiteiten voor begeleiding, trainingen en workshops / Budde, Ellen. - Houten: Bohn Stafleu en Loghum, 2007. - 199 p. - ISBN 978 90 313 4732 2: 32,50 euro
Doelgr.: 15 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 3.3.3 inte

Dit opdrachtenboek start met een korte uiteenzetting over werken met groepen. De verdere opdrachten staan geordend naar fasen in de groep: voorstellen, achtergrond schetsen, afscheid nemen, samenwerken... Praktisch uitgewerkt met doel, thema, geschatte duur van de activiteit, werkvorm, benodigdheden en het aantal deelnemers.

- Werkset met kaarten. - ISBN 978 90 313 4732 2

Keuze-leuk: Materialen en tips voor het gebruik van een keuzebord / Bertrands, Els, red.; Daems, Mieke, eindred.; Declercq, Bart... [et al.]. - Leuven: CEGO Publishers, 2008. - 64 p. - ISBN 978-90-77343-33-3: 99,00 euro
Doelgr.: 4 - 7
Vindplaats: or 3.1.3 keuz

Keuze-leuk bevat een materiaalset en handvaten om jonge kinderen te ondersteunen in het vermogen om te kiezen, om plannen te maken. Kunnen kiezen is immers niet alleen leuk, maar essentieel om het stuur in eigen handen te nemen en je leven zelf te bepalen. De handleiding combineert veel praktijksuggesties met een stuk achtergrond om de ontwikkeling van kinderen op het vlak van kiezen en zelfsturing beter te begrijpen. Eerst beschrijft men verschillende mogelijkheden om het keuzebord te gebruiken in de klas en bij verschillende leeftijdsgroepen. Daarna zoekt men in op initiatief nemen, kiezen, plannen maken en uitvoeren en terugblikken als deel van zelfsturing en ondernemingszin. Het derde deel belicht de impact van het keuzebord op de onderwijspraktijk. Ten slotte is er een reeks van spelsuggesties bij het materiaal van Keuze-leuk.

Kikkerbecool: Goede manieren - omgaan met pesten en plagen - sociale vaardigheden - opkomen voor jezelf / Kooijman, Annie D.; Swenne, Marleen, vormgev.; Timp, Marieke, ill. - Wassenaar: De Coole Kikker, 2008. - [s.p.]: 93,00 euro
Doelgr.: 8 - 13
URL: www.decoolekikker.nl
Vindplaats: or 3.2.8 kikk

Met het bordspel Kikkerbecool leren kinderen al spelend sociale vaardigheden, goede manieren, opkomen voor zichzelf en omgaan met pesten en plagen. Het spel is een reis door zee op weg naar de coole kikker waarbij de kinderen onderweg vragen moeten beantwoorden en opdrachten uitvoeren. Met minimale instructie kunnen 2 tot 6 kinderen het spel zelfstandig spelen. Het spel kan ook gespeeld worden met een hele klas, bijvoorbeeld 6 groepjes van 5 kinderen. Het spel kan gespeeld worden door kinderen vanaf ongeveer 8 jaar maar ook oudere leerlingen uit de eerste graad van het SO vinden het erg leuk om met elkaar te discussieren over de verschillende onderwerpen.

Kinderen en hun sociale talenten. 2e kleuterklas / van Voorst van Beest, Kitty; van Bokkem, Martine; Verlinden, Sylvie, VI. aanpassing. - Averbode: Altiora Averbode, 2007. - 80 + 88 p. - ISBN 978-90-317-2493-2: 100,00 euro
Doelgr.: 4 - 5
Vindplaats: or 3.1.7 kind

Met deze activiteitenmap kan planmatig gewerkt worden aan de sociale competentie van kinderen uit de 2e kleuterklas. De lessen zijn gestructureerd opgezet en ze behandelen alle bouwstenen waaruit sociaal competent gedrag is opgebouwd. Elke les beslaat een periode van twee weken, waarin er in en buiten de les aandacht besteed wordt aan het onderwerp. De ringmap bevat een handleiding met een uiteenzetting over de visie en de werking van de methode; een overzicht van de lesopbouw met daarbij telkens vermelding van categorie, onderwerp, context, tijd en werkvormen, ontwikkelings- en leerplandoelen. Achteraan in de handleiding vindt men voorbeeldbrieven om de ouders over de lessen te informeren. Daarna volgen 20 uitgewerkte lessen met een vaste opbouw. De lesgever kan zelf de volgorde van de lessen bepalen, in overeenstemming met de behoeften van de groep. De map bevat ook pictogramkaarten die de acht gedragscategorieën voorstellen waaruit sociaal competent gedrag bestaat.

Kinderen en hun sociale talenten. 3e kleuterklas / van Voorst van Beest, Kitty; van Bokkem, Martine; Verlinden, Sylvie, VI. aanpassing. - Averbode: Altiora Averbode, 2007. - 80 + 88 p. - ISBN 978-90-317-2494-9: 100,00 euro
Doelgr.: 5 - 6
Vindplaats: or 3.1.7 kind

Met deze activiteitenmap kan planmatig gewerkt worden aan de sociale competentie van kinderen uit de 3e kleuterklas. Inhoud: zie hierboven.

Kinderen weten hoe het hoort: Kinder-Ditz / van Ditschuyzen, Reinhildis. - Haarlem: Gottmer, 2009. - 115 p. - ISBN 78 90 230 1242 9: 7,90 euro
Doelgr.: 9 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 kind

Dit is een praktisch boekje vol dagelijks voorkomende etikettekwesaties voor kinderen uit de hoogste groepen van de basisschool. Aan de hand van vragen en voorbeelden legt de auteur uit wat de omgangsvormen zijn en waar goede manieren voor dienen. De illustraties verduidelijken en laten zien wat goed en fout gedrag is.

Koekeloere handpoppen: Moffel en Piertje / Schooltv. - Hilversum: TELEAC/NOT, [s.a.]. - [s.p.]: 39,95 euro
Doelgr.: 3 - 7
Vindplaats: or 3.1.1 koek

Koekeloere is een Schooltv-programma voor kleuters. De handpoppen Moffel en Piertje kunnen gebruikt worden bij verwerkingsactiviteiten die aansluiten bij het programma.

Koekeloere: Seizoenen [DVD] / Schooltv.
- Hilversum: TELEAC/NOT, [s.a.]. - Duur van elke aflevering is ongeveer 15 minuten.
- (Koekeloere): 27,31 euro
Doelgr.: 3 - 7
Vindplaats: or 3.1.1 koek

Koekeloere is een Schooltv-programma voor kleuters. De hoofdpersonen Moffel, Piertje en Arie beleven veel avonturen. Op deze dvd zijn de leukste afleveringen rond het thema 'seizoenen' gebundeld.

Koekeloere: Feesten [DVD] / School TV
Teleac/NOT. - Hilversum: TELEAC/NOT, [s.a.]. - Elke aflevering duurt ongeveer 15 minuten. - (Koekeloere): 27,31 euro
Doelgr.: 3 - 7
Vindplaats: or 3.1.1 koek

Koekeloere is een Schooltv-programma voor kleuters. De hoofdpersonen Moffel, Piertje en Arie beleven veel avonturen. Op deze dvd zijn de leukste afleveringen rond het thema 'feesten' gebundeld.

Een koffer vol ondernemingszin / Herbots, Els; Laevers, Ferre; Mestdagh, Leen... [et al.]. - Leuven: CEGO Publishers, 2008. - [s.p.]. - ISBN 978-90-78765-02-8: 219,00 euro
Doelgr.: 5 - 12
Vindplaats: or 3.2.3 koff

Deze koffer heeft tot doel de ondernemingszin bij lagere schoolkinderen te stimuleren. Zowel in het leren als in het leven is ondernemingszin een belangrijke eigenschap. 'Ondernemen' kan men immers zien als het vermogen om iets nieuws te lanceren en te realiseren, om nieuwe paden te bewandelen, om het leven in handen te nemen en er iets aan toe te voegen. In de koffer vindt men per leerjaar een handleiding met een activiteitenfiche rond bepaalde economische begrippen. De activiteitenfiches geven duidelijk aan wat de doelstellingen voor dat leerjaar zijn en welke economische inzichten in dat leerjaar kunnen worden uitgelokt. De handleiding biedt tal van varianten aan activiteiten in verschillende werkvormen. Die kunnen gebruikt worden als aanzet, verdieping of toepassing (contractwerk, experimenteerhoek, filosoferen, andere verdiepingactiviteiten). Daarnaast zijn er vijf aparte fiches met verhalen die de activiteiten kunnen inleiden. Deze introductieverhalen hoeven niet noodzakelijk leerjaar/groepsgebonden gebruikt te worden. In een minigids met economische begrippen werd de waaier van 37 economische begrippen gereduceerd tot 16 kernbegrippen in het kader van de activiteitenfiches. Deze 16 kernbegrippen zijn toegelicht met concrete voorbeelden en gelinkt aan het alledaagse leven. De economische kernbegrippen werden ook op posters gezet, toegelicht met een tekening en een uitleg op het niveau van de leerlingen en geïllustreerd met een voorbeeld. Voor de leerkracht is er een minigids met tips om de ondernemingszin

in de klas nog meer kansen te geven. De bundel Ondernemingszin herkennen biedt concreet materiaal om de ondernemingszin van leerlingen in kaart te brengen. De bijlage Ondernemingszin in kinderboeken geeft een opsomming per graad van kinderboeken waarin het thema aan bod komt. Verder vindt men in de koffer het ondernemersbordspel Maak je eigen zoo en een selectielijst gezelschapsspelen met een overzicht van de facetten van ondernemingszin die aan de hand van het spel belicht kunnen worden.

Let's talk about sex / Vercammen, Sofie. - Brussel: VCLB, 2008. - 1 p.: 60,00 euro
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats: or 3.2.7 lets

Let's talk about sex is een vragenspel voor kinderen van het vijfde en zesde leerjaar waarin alle aspecten van seksualiteit en relaties aan bod komen, nl.: seksualiteit in het algemeen; lichamelijke veranderingen bij jongens; lichamelijke veranderingen bij meisjes; zwangerschap en geboorte; anticonceptie, aids en soa; gevoelens over relaties. Het spel wordt gespeeld met minimum 2 en maximum 12 spelers. De vragen zijn bedoeld om kinderen iets bij te leren over seksualiteit en relaties en deze onderwerpen bespreekbaar te maken.

Op het puntje van je stoel: Actief leren met Kaleidoscoop in groep 3 tot en met 8 / Vegter, Jetty; Schoneville, Japke. - Utrecht: NJI, 2008. - 61 p. - ISBN 978-90-8830-092-9: 6,24 euro
Vindplaats: or 3.2.3 ophe

Deze publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut (NJI) gaat over Kaleidoscoop vanaf groep 3 in de basisschool. Kaleidoscoop is een educatieve methode voor de taalontwikkeling van jonge kinderen. Elk hoofdstuk begint met een beschrijving van de theorie, gevolgd door praktijkvoorbeelden met tips en aanbevelingen. De publicatie is geschreven voor leerkrachten van de basisschool die zich willen laten inspireren door voorbeelden uit de praktijk van andere scholen.

PAV-love: Jongerencultuur / Baselmans, Kris. - Antwerpen: De Boeck, 2008. - (PAV-love).
Doelgr.: 14 - 16
URL: <http://www.pavsites.be>
Vindplaats: or 3.3.5 pavl

De reeks PAV-love is bestemd voor de 2de graad BSO en bestaat steeds uit een leerlingerversie en een handleiding voor de leerkrachten. Elk bundeltje behandelt een ander onderwerp. Per thema probeert men zoveel mogelijk variatie te brengen, dit kunnen uitdagende opdrachten zijn met de nadruk op vaardigheden, theoretische inzichten, groepswork, Alle thema's worden ondersteund door de website: www.pav-love.be. De bundel Jongerencultuur gaat over alles wat jongeren boeit:

mode, zakgeld, hiphop, reclame, turbotaal en smilies.

- leerlingenboek, 48 p. - ISBN 978-90-455-0564-3: 5,7 euro
- handleiding, 29 [+ 5] p. - ISBN 978-90-455-1868-8: 11,7 euro

Pour vivre, j'ai laissé: Campagne Terre d'asile / PAC, Rue Joseph Stevens 8 1000 Bruxelles, BE. - Bruxelles: PAC, 2005. - [s.p.].
Doelgr.: vormingswerk / welzijnswerkers / hulpverleners
Vindplaats: or 3.3.9 pou

Kandidaat vluchtelingen die in het Klein Kasteeltje in Brussel verblijven, vertellen ons over alles wat ze in hun vlucht hebben moeten achterlaten. Niet alleen het materiële maar ook hun persoonlijkheid, identiteit en dit in een zoektocht naar een nieuwe woonplaats. De vluchteling vertelt ons over het 'lege' van zijn bestaan hier, zijn dromen, de moeilijkheid om zich verstaanbaar te maken, zijn verwachtingen. Een stem herhaalt eentonig "ik ben het nummer 44.632" Moustafa, een Nigeriaan die asiel vroeg, verblijft in een eindeloze en pijnlijke wachttijd. We zien beelden van muren, gangen, getraliede vensters. Deze film wil sensibiliseren en informeren over het statuut van de asielzoeker en zo een debat op gang brengen. De dvd omvat naast de film ook een videoclip, beelden van de fototentoonstelling en een pedagogisch dossier.

Prinses Lillifee in de kasteelbakkerij = Prinzessin Lillifee In der Schlossbäckerei / Haferkamp, Kai. - Affoltern, Die Spiegelburg, [s.a.]. - [s.p.]: 29,50 euro
Doelgr.: 5 - 9
Vindplaats: or 3.2.3 prin

Dit bakkerijspel is extra materiaal bij Een koffer vol ondernemingszin. Het spel leert jonge kinderen hoe en waarom ze zuinig moeten omgaan met grondstoffen. De kinderen helpen prinses Lillifee om met de beperkte hoeveelheid deeg die ze ter beschikking hebben, zoveel mogelijk koekjes te bakken. Een economische inzet van middelen, een doordachte werkwijze en een portie geluk zullen naar de winnaar leiden...

Prinsessen en players: Over rolpatronen en stereotypes [lesmap + DVD] / Yilmaz, Yasemin. - Brussel: Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen, 2008. - [s.p.]: 10,00 euro
Doelgr.: 15 - 18
Vindplaats: or 3.3.13 prin

Deze bundel wil jongeren op een leuke manier doen stilstaan bij stereotiepe rolpatronen in man-vrouwverhoudingen en de manier waarop ze in hun leefwereld binnendringen. Naast een interactief dvd-spel bevat Prinsessen en Players ook elf educatieve werkvormen en een handleiding.

PrOmotie: Naar je zin: / Schouws, Nico; Schrauwen, Ro-Nalt. - Meppel: Edu'Actief, 2006. - [s.p.]. - (PrOmotie). - Doelgr.: 12 - 17 / beroepsonderwijs / buitengewoon onderwijs
Vindplaats: or 3.3.11 prom

PrOmotie is een leermiddelenpakket specifiek ontwikkeld voor het Praktijkonderwijs. In Vlaanderen komt dit overeen met het (buitengewoon) beroepsgericht secundair onderwijs. PrOmotie is niet eindtermgericht, het aanleren van competenties staat voorop. Met PrOmotie Naar je zin gaat u met uw leerlingen in op verschillende wereldreligies en wat ze inhouden. Enige kennis op dit gebied is nodig wil begrip voor de ander kunnen groeien. Bovendien kan aandacht voor de levensbeschouwelijke beleving van leerlingen hun een gevoel van eigenwaarde geven en hen stimuleren in hun identiteitsontwikkeling. Naast de diversiteit aan godsdiensten komen ook alle waarden, normen en gedragingen aan bod die mensen als leidraad voor het leven meekrijgen. Naar je zin bevat materiaal voor alle leerjaren en bestaat uit vier thema's: Najaarsfeesten (zoals het divalifeest en Kerstmis); Voorjaarsfeesten (zoals Pesach en Pasen); Gebedshuizen en voorwerpen; Rituelen (bij geboorte, huwelijk en de dood). Er is één infoboek waarin alle thema's behandeld worden. Er zijn drie bijbehorende werkboeken met opdrachten.

- Docentenhandleiding. - ISBN 90-6053-5561: 62,78 euro
- Infoboek, 108 p. - ISBN 978-90-6053-543-1: 30,97 euro
- Werkboek Najaarsfeesten en voorjaarsfeesten, 62 p. - ISBN 978 90 6053 544 8: 10,64 euro
- Werkboek Rituelen, 68 p. - ISBN 978-90-6053-546-2: 10,64 euro
- Werkboek Gebedshuizen en voorwerpen, 43 p. - ISBN 978-90-6053-545-5: 10,09 euro

Radio Winokio: Lekker luisteren / Van Regenmortel, Hans, red.; Van Dijk, Goele; De Nijs, Steven... [et al.]. - Leuven: CEGO Publishers, 2007. - Bevat: handleiding, cd FM, cd AM, microfoonmousse. - ISBN 978-90-78765-19-6: 60,00 euro
Doelgr.: 4 - 6
URL: www.kapiteinwinokio.be
Vindplaats: or 3.1.2 radi

Vertrekpunt van dit educatief pakket is het plezier van het luisteren. Wanneer we samen muziek beluisteren en beleven of samen musiceren, staan we in een bijzondere relatie tot elkaar. Lekker luisteren wordt dan vooral samen genieten. De uitzendingen van Radio Winokio lokken een open en plezierige auditieve aandacht uit. Kapitein Winokio houdt er van om kinderen te verrassen door de dingen uit hun context te halen en onverwachte combinaties te maken. De muziekjes zijn geen doel op zich, eerder een trigger om andere dingen in gang te zetten. Zoals het richten van de aandacht op eigenschappen van klank en

muziek, de koppeling met beweging, de muzikale aspecten van taal, creativiteit en improvisatie.

Wat een reuzensprong! / Depondt, Luc; Pottie, Marjolein, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2003. - [s.p.]. - (Reuzenboeken). - ISBN 90-77343-10-5: 6,65 euro
Doelgr.: 2 - 4
Vindplaats: or 3.1.6 reuz

De reeks Reuzenboeken bestaat uit zes prentenboeken voor peuters en de jongste kleuters. Ze zijn opgebouwd rond dezelfde personages, het nijlpaard Nijltje en de krokodil Dieltje, ze hebben gelijklopende titels en een gelijklopende structuur. Dat verhoogt de herkenbaarheid. Zo kunnen jonge kinderen zeer snel in de verhalen meegaan en is de beleving erg diep. De reeks is opgebouwd rond zes 'basisbehoeften'. De Reuzenboeken willen kinderen helpen de basisbehoeften scherper te doorleven en eventuele problemen te verkennen en te verwerken. Voor volwassenen bieden ze aanzetten om eventuele problemen bij kinderen beter op te merken en om met (jonge) kinderen aan de slag te gaan rond gevoelsgeladen thema's. 'Wat een reuzensprong!' laat zien hoe Nijltje zich uitgesloten voelt als Dieltje met aap gaat spelen. Hij wordt er boos en wanhopig van (behoefte aan erkenning). Als ze dan toch samen spelen is hij dol van geluk.

Wat een reuzenslok! / Depondt, Luc; Pottie, Marjolein, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2003. - [s.p.]. - (Reuzenboeken). - ISBN 90-77343-07-5: 6,65 euro
Doelgr.: 2 - 4
Vindplaats: or 3.1.6 reuz

In 'Wat een reuzenslok!' zorgt een schroeiende zon ervoor dat Nijltje en Dieltje dorst hebben. Dieltje drinkt een plas water helemaal leeg. Voor Nijltje is er geen water meer (lichamelijke behoefte). Gelukkig brengt Dieltje Nijltje naar een andere plas.

Wat een reuzenknuffel! / Depondt, Luc; Pottie, Marjolein, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2003. - [s.p.]. - (Reuzenboeken). - ISBN 90-77343-08-3: 6,65 euro
Doelgr.: 2 - 4
Vindplaats: or 3.1.6 reuz

'Wat een reuzenknuffel!' vertelt hoe Nijltje en Dieltje elkaar aaien en een zoen geven. Als Dieltje weggaat van Nijltje en bij Boe de koe is, mist Nijltje Dieltjes warmte (behoefte aan warmte en tederheid). Maar een reuzenknuffel maakt alles weer goed.

Wat een reuzenklieder! / Depondt, Luc; Pottie, Marjolein, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2004. - [s.p.]. - (Reuzenboeken). - ISBN 90-77343-12-1: 6,65 euro
Doelgr.: 2 - 4
Vindplaats: or 3.1.6 reuz

'Wat een reuzenklieder!' vertelt hoe Nijltje bang is om zich vuil te maken. Maar ben je wel gelukkig als je (altijd) te keurig en netjes wil zijn? (morele behoefte of behoefte aan zingeving)

Wat een reuzenklim! / Depondt, Luc; Pottie, Marjolein, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2004. - [s.p.]. - (Reuzenboeken). - ISBN 90-77343-11-3: 6,65 euro
Doelgr.: 2 - 4
Vindplaats: or 3.1.6 reuz

In 'Wat een reuzenklim!' wil Nijltje net als Dieltje tot boven in een boom kunnen klimmen. Maar dat lukt niet meteen (behoefte om zichzelf als kundig te ervaren). Uiteindelijk kan hij het toch!

Wat een reuzenplons! / Depondt, Luc; Pottie, Marjolein, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2004. - [s.p.]. - (Reuzenboeken). - ISBN 90-77343-09-1: 6,65 euro
Doelgr.: 2 - 4
Vindplaats: or 3.1.6 reuz

In 'Wat een reuzenplons!' verlaat Nijltje hun "thuis" met het groene gras, de hoge berg en de blauwe vijver. Zo komt hij in een onbekende omgeving terecht. (behoefte aan veiligheid en duidelijkheid). Dieltje brengt Nijltje weer naar hun blauwe vijver.

Ruif: Met z'n allen: Blad met informatie en activiteiten / [s.n.]. - Rotterdam, PJ Partners, 2008.
Doelgr.: 4 - 18 / kinderwerking / jongerenwerking [begeleiders]
Vindplaats: or 3.2.2 ruif

Ruif is een activiteitenblad vol praktische en uitgewerkte ideeën op het gebied van handvaardigheid, sport en spel, koken, expressieactiviteiten, informatief spel en achtergrondinformatie voor leerkrachten, groepsbegeleiders, vrijwilligers in het onderwijs, de naschoolse opvang, de brede school en het buurtwerk. Deze Ruif gaat over het samenleven in verscheidenheid en met name de culturele verscheidenheid. Kinderen en jongeren worden door tal van speelse en creatieve activiteiten aangemoedigd om andere culturen te ontmoeten en dichterbij te halen. Voor de begeleiders zijn er tips m.b.t. intercultureel werken.

Ruif: Vrijheid van meningsuiting: Blad met informatie en activiteiten / [s.n.]. - Rotterdam, PJ Partners, 2005.
Doelgr.: 4 - 18 / kinderwerking / jongerenwerking [begeleiders]
Vindplaats: or 3.2.2 ruif

In deze Ruif staan activiteiten waarin met de deelnemers gezocht kan worden naar wat kan en wat niet kan (filosofen). Vrijheid van meningsuiting kan vorm krijgen door je te uiten op allerlei manieren zoals via een rap, door een gedicht of column of met bewegingen. Het Mensenrechtenspel en Ken je rechten zijn manieren om het thema in spelvorm aan bod te laten komen.

Ruif: Respect: Blad met informatie en activiteiten / [s.n.]. - Rotterdam, PJ Partners, 4 nrs. per jaar
Doelgr.: 4 - 18 / kinderwerking / jongerenwerking [begeleiders]
Vindplaats: or 3.2.2 ruif

In deze Ruif worden kinderen en jongeren uitgedaagd om zelf na te denken wat respect hebben inhoudt. En waarom 'respect hebben voor...' ook praktisch kan zijn (b.v. voor regels in de sport). Ook worden activiteiten beschreven waarbij deelnemers ervaren hoe het is als men geen respect voor je heeft, als een groep er buiten valt omdat mensen deze anders vinden. Daarnaast zijn er minder confronterende activiteiten waar al kokend, knutselend of toneelspelend stil wordt gestaan bij respect voor elkaar.

Ruif: Buikgevoelens: Blad met informatie en activiteiten / [s.n.]. - Rotterdam, PJ Partners, 2005.
Doelgr.: 4 - 18 / kinderwerking / jongerenwerking [begeleiders]
Vindplaats: or 3.2.2 ruif

Deze Ruif gaat met de gevoelsbuik en met de fysieke buik aan de slag. Buiken worden versierd, getraind en nagemaakt. Gevoelens worden besproken, beschreven en verbeeld. Ook is er aandacht voor buiken uit andere werelddelen. In deze Ruif staat ook informatie voor begeleiders over actief luisteren en signaleren van gevoelens bij kinderen en jongeren.

Ruif: Toekomst: Blad met informatie en activiteiten / [s.n.]. - Rotterdam, PJ Partners, 2007.
Doelgr.: 4 - 18 / kinderwerking / jongerenwerking [begeleiders]
Vindplaats: or 3.2.2 ruif

In deze Ruif wordt nagedacht over later: over wensen en verwachtingen en de verschillen te zien tussen de deelnemers. Door middel van diverse activiteiten spelen, filosoferen en knutselen kinderen en jongeren over de - verre en nabije - toekomst.

Ruif special: Activiteiten met kinderen en tieners / [s.n.]. - Rotterdam: PJ Partners, 2007. - 188 p. - ISBN 978-90-71381-46-1
Doelgr.: 4 - 18
Vindplaats: or 3.2.2 ruif

Ruif is een activiteitenblad vol praktische en uitgewerkte ideeën op het gebied van handvaardigheid, sport en spel, koken, expressieactiviteiten, informatief spel en achtergrondinformatie voor leerkrachten, groepsbegeleiders, vrijwilligers in het onderwijs, de naschoolse opvang, de brede school en het buurtwerk. Deze Ruif Special is een bundeling van eerder beschreven activiteiten geordend in hoofdstukken met actuele thema's: samen leven, natuur, gezond bewegen, veilig voelen en participeren.

Schoon Volk: Een educatieve map bij de tentoonstelling / Samenleven in Diversiteit. - Antwerpen: Stad Antwerpen, 2008. - 115 p.
Doelgr.: 14 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 3.3.4 scho

Educatieve map bij de tentoonstelling 'Schoon volk', van 11 december 2008 tot 30 september 2009 te zien in het Atlasgebouw. De map bundelt verschillende methodieken en inzichten, vertrekkend vanuit de uitspraken van de 30 mensen die voor de tentoonstelling geïnterviewd werden. Methodieken die aan bod komen zijn ondermeer: een stellingenspel, de stadsklapmethodiek, associatieoefeningen en foto-oefeningen, het carrouselspel, visualiseringstechnieken, bespreking van krantenartikels, de lichaamskaart (zelfbeeld), quiz en invuloefening, discussietechnieken... De activiteiten en oefeningen zijn bedoeld voor jongeren (vanaf 14 jaar) of volwassenen en bruikbaar op school, in het jeugdwerk, de lerarenopleiding, bijagogisch werk...

Solved?!: Opgelost?!: Sociaal vaardigheidsspel in het Nederlands en Engels: Bedenk oplossingen voor problemen uit het dagelijks leven / Rosink van der Meijden, Monique. - Doetinchem: Graviant, 2008. - veelv. gepag. - ISBN 978-90-75129-76-2: 52,26 euro
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 3.3.8 solv

Solved?! / Opgelost?! is een spel waarbij leerlingen oplossingen bedenken voor problemen in hun dagelijkse leven. De sociale vaardigheden van de leerlingen worden bij dit spel op de proef gesteld. Overige vaardigheden die kunnen getoetst worden zijn lees-, luister-, schrijf- en gespreksvaardigheid in de Nederlandse en/of Engelse taal. In de handleiding worden diverse spelvormen en enkele lessuggesties beschreven.

Tijd voor spelen: Jantje Beton gaat door / Haijer, Froukje; Keesom, Jolanda. - Amsterdam: SWP, 2008. - 160 p. - ISBN 978-90-6665-934-6: 31,89 euro
Doelgr.: 6 - 12 / kinderwerking / jongerenwerking / leraren / opvoeders / schoolopbouwwerkers
Vindplaats: or 3.2.2 tijdv

Dit boek pleit voor het creëren van meer speeltijd en meer speelruimte voor kinderen. Kinderen in achterstandssituaties krijgen niet altijd een optimale pedagogische begeleiding, waardoor zij niet goed leren spelen en uiteindelijk minder kansen hebben om hun talenten te ontwikkelen. Het boek begint met een hoofdstuk over het beleid en de programma's van Jantje Beton in de afgelopen veertig jaar. In het volgende hoofdstuk wordt ingegaan op het belang van spelen. Buiten spelen krijgt in dit boek een belangrijke plaats. De auteurs geven ook een checklist voor het opzetten van een jeugdriendelijke openbare ruim-

te. In het hoofdstuk 'Samen leven' gaat het vooral over respect voor verschillen. Het laatste hoofdstuk geeft de toekomstige uitdaging waarvoor Jantje Beton zich stelt: het verbeteren van de voorwaarden om kinderen te laten spelen. Elk hoofdstuk sluit af met een voorbeeldproject.

Verzinsels: Werkvorm om kinderen en jongeren aan te moedigen tot poëzie over liefde, relaties en seksualiteit / Molemans, Kris; Rogge, Saskia. - Mechelen: Jeugd en Seksualiteit, 2002. - 36 p.: 5,00 euro
Doelgr.: 10 - 18
Vindplaats: or 3.3.7 verz

Verzinsels is een werkvorm waarmee begeleiders kinderen en jongeren kunnen aanmoedigen tot poëzie over liefde, relaties en seksualiteit. De werkvorm bestaat uit drie onderdelen. In deel 1 'spelen met woorden' vind je een heleboel korte activiteiten waardoor de deelnemers prikkels krijgen om nuttige, plezierige, uitdagende en andere woorden te verzamelen m.b.t. het thema. In deel 2 'luisteren naar woorden' worden er gedichten over liefde, relaties en seks gelezen en voorgelezen. In deel 3 'puzzelen met woorden' worden kinderen en jongeren uitgenodigd om hun eigen ervaringen en gevoelens uit te drukken in een gedicht. De activiteiten zijn bedoeld voor een groep van 8 tot 15 personen, maar sommige onderdelen zijn ook geschikt voor kleinere groepjes. Een aantal activiteiten is eerder geschikt voor 14-18-jarigen. Voor de jongste leeftijdsgroep kiest men best de meest eenvoudige activiteiten.

De vlinders van prinses Ling / Freeman, Mylo. - Bussum: Maopé Books, 2008. - [s.p.]. - ISBN 978 90 8934 007 8: 13,50 euro
Doelgr.: 3 - 5
Vindplaats: or 3.1.5 vlin

Het meest dierbare bezit van prinses Ling is haar vlinder. Ling zorgt er altijd voor dat haar vlinder binnen blijft, omdat ze bang is dat hij anders weg zal vliegen. Tot op een dag een dienstmeisje het raam open laat staan en haar prachtige vlinder verdwijnt. De prinses is ontroostbaar. Maar haar broertjes besluiten haar te helpen...

Wat had je gedacht?: Leidraad voor filosoferen met jongeren / De Swaef, Goedele; Van Rossem, Kristof. - Mechelen: Plantyn, 2008. - 216 p. - ISBN 978-90-301-8072-2: 26,50 euro
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats: or 3.3.3 wath

Dit handboek is één uit een reeks van vier handboeken bestemd voor het filosofieonderwijs in Vlaanderen en Nederland. In dit boek wordt beschreven hoe je onderwerpen uit verschillende vakken van de secundaire school filosofisch kan maken en brengen in de klas. Elk behandeld thema omvat een deel voor de leerkracht en een deel voor de leerling.

WO-theek: Wees duidelijk / Peersmans, Harry; Van Hees, Conny; Van de Leur, Tina, eindred. - Antwerpen: De Boeck nv, 2009. - 79 p. - ISBN 978-90-455-2819-9: 39,95 euro
Doelgr.: 3 - 12
Vindplaats: or 3.2.5 WO-th

Boodschappen en signalen uiten en begrijpen zijn belangrijke basisvaardigheden in de huidige maatschappij die sterk gericht is op communicatie. Om te slagen in het dagelijkse leven moet je goed kunnen spreken en luisteren, lezen en schrijven en over een brede mediacompetentie beschikken. In deze WO-theek map worden een aantal zaken behandeld: de bijzondere rol van het schrift voor de ontwikkeling van de maatschappij; de mensheid en de technologie in verschillende culturen; de betekenis van beeldspraak; de moderne communicatietechnologie en nieuwe media. De lesmap onderscheidt 3 verschillende leeftijdsgroepen: van 3 tot 5 jaar, van 5 tot 7 jaar en vanaf 8 jaar. Voor elke leeftijdsgroep worden de verschillende onderwerpen benaderd vanuit de invalshoeken natuur, leefwereld en techniek; muzische vorming; taal; waarnemen en bewegen en ten slotte sociaal-emotionele vorming.

1.3. Ander didactisch materiaal

1.3.1. Basis- en secundair onderwijs

Zonnestraal leermiddelenpakket 'België': Oriënteren kun je leren! Het stimuleren van kaartvaardigheid en van het geografisch besef aan de hand van de kaart van België / Verbruggen, Werner; Billen, Dirk; Goovaerts, Tom, ill. - Averbode: Averbode Educatief, 2004. - [s.p.]. - (Zonnestraal). - ISBN 978-90-317-2115-3: 15,95 euro
Doelgr.: 8 - 10 / nieuwkomers
Vindplaats: or 5.1.3 belg

Dit pakket verscheen als aanvulling bij het tijdschrift Zonnestraal en is bedoeld voor de tweede graad van het lager onderwijs. In de handleiding bij dit pakket vind je activiteiten en werkbladen om ruimtelijke oriëntatie, kaartvaardigheid en kennis van de geografie van België aan te leren. Er zijn twee grote posters bij het pakket: een staatkundige kaart van België toont alle gemeenten en foto's van de hoofdplaatsen van de provincies en van Brussel; een geanimeerde kaart van België toont de belangrijkste toeristische trekpleisters, culinaire specialiteiten, festiviteiten...

Hoe werkt dat?: Een praktische hulp-gids voor zelfstandig wonen / Stil, Katja; Castricum, Renske. - Amsterdam: SWP, 2008. - 158 p. - ISBN 978 90 6665 972 8: 13,33 euro
Doelgr.: 16 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 5.2.3 hoew

Op simpele, praktische en duidelijke wijze geeft deze hulp-gids (speciaal gemaakt voor - jonge - mensen met autisme of een andere beperking, maar ook geschikt voor jongvolwassenen die moeite hebben met het structureren en voeren van hun huishouden) antwoord op tal van praktische vragen over bijvoorbeeld voor het eerst zelfstandig gaan wonen, verhuizen, geldzaken, administratie, schoonmaken, de was, voeding en koken, boodschappen doen, bezoek ontvangen. Hierbij worden bovendien handige tips, voorbeelden en overzichten gegeven. Waar nodig wordt de informatie nog 'onderstreept' door overzichtelijke schema's en gemarkeerde tekst.

De kracht van je stem: Pakket voor de leerlingen 2de, 3de, 4de graad BSO / Decoster, F.; Schuermans, W.; Van de Velden, J. ...[et al.]. - Brussel: VLOR, 2004. - 143 p.
Doelgr.: 15 - 18
Vindplaats: or 5.2.3 krac

Inhoud: schendingen van rechten, jeugdraden, regels, jeugdrechter, dictatuur Nazi-Duitsland, verkiezingen op school. Werkvormen: cartoons, strips, een bingospel, een stellingenspel, een test, documenten, casestudy's, debatten, internetopdrachten.

- De kracht van je stem: Handleiding voor de leerkracht 2de, 3de, 4de graad BSO / docenthandleiding, 91 p.

7 juni 2009: Vlaamse en Europese Verkiezingen / De Kracht van je Stem. - Brussel: Vlaams Parlement, 2009. - 113+68 p.: 4,00 euro
Doelgr.: 15 - 19
Vindplaats: or 5.2.3 krac

Het eerste deel van de map is een draaiboek om verkiezingen te organiseren op school. De volgende 14 delen bevatten basisinformatie en opdrachten, oefeningen, rollenspelen en debatthema's om in de klas mee te werken. Voor de leraar is er een handleiding met meer achtergrondinformatie, didactische tips en uitleg bij de methodieken van de opdrachten. Voor 3e en 4e graad secundair onderwijs.

De Vlaamse verkiezingen 7 juni 2009: Kies-keurig 2009 / De Kracht van je Stem. - Brussel: Vlaams Parlement, 2009. - 44 p.: 1,00 euro
Vindplaats: or 5.2.3 krac / pa 8.6.1 krac

Een informatieve brochure die je in 16 korte hoofdstukken een antwoord geeft op al je basisvragen over politiek en over de Vlaamse verkiezingen.

Overstemmen: Informatief spel over het parlement / De Kracht van je Stem. - Leuven: CIS, [s.a.]. - [s.p.]: 20,00 euro
Doelgr.: 14 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 5.2.3 over

In 'Overstemmen' spelen de leerlingen de rol van parlementsleden. Ze zetelen in een aantal fictieve partijen die met elkaar debatteren over belangrijke beleidspunten en budgetten. De spelers verdedigen per partij voorstellen van decreet (en wetsvoorstellen) en stemmen daarover. De verschillende partijen proberen hun aantal zetels te vergroten en moeten rekening houden met budgettaire beperkingen. Al spelend leren de leerlingen over de bevoegdheden van het Vlaams Parlement en het federale Parlement, en hoe onze democratie werkt. Allerlei communicatieve vaardigheden en democratische attitudes worden geoefend. De doedoo's bevat o.m. een speluitleg met achtergrondinformatie en een cd met voorstellen van decreet en wetsvoorstellen. Voor leerlingen vanaf 14 jaar.

Klasposters: Verkiezingen 2009 / De Kracht van je Stem. - Brussel: VLOR, 2009. - 5 posters.: 2,50 euro
Doelgr.: 12 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 5.2.3 krac

De vijf posters geven in één oogopslag weer waar de Vlaamse verkiezingen over gaan: Kies, Stem, Het Vlaams Parlement en de Vlaamse Regering, Gewesten en Gemeenschappen, Wat doet Vlaanderen en Wat doet België.

Zo Verkozen / De Kracht van je Stem. - Brussel: VLOR, 2009. - [s.p.]: 5,00 euro
Doelgr.: 12 - 18 / volwassenen
Vindplaats: or 5.2.3 zove

Een bordspel om spelenderwijs over de verkiezingen te leren. De spelers stellen zich kandidaat voor verkiezingen en leggen een campagne-parcours af. Onderweg beantwoorden ze vragen over verkiezingen, volksvertegenwoordigers, de parlementen enz. 'Zo Verkozen' kan aangepast worden aan de leeftijd van de spelers, door de vragen moeilijker of makkelijker te maken. Per 4 tot 8 spelers een bord. Voor leerlingen vanaf de eerste graad secundair onderwijs.

1.3.2 Volwassenenonderwijs

De Vlaamse verkiezingen 7 juni 2009: Kies-keurig 2009 / De Kracht van je Stem. - Brussel: Vlaams Parlement, 2009. - 44 p.: 1,00 euro
Vindplaats: or 5.2.3 krac / pa 8.6.1 krac

Een informatieve brochure die je in 16 korte hoofdstukken een antwoord geeft op al je basisvragen over politiek en over de Vlaamse verkiezingen.

Belgopocket 2009 / Kanselarij van de Eerste Minister. - Brussel: Kanselarij van de Eerste Minister, 2008. - 313 p.
URL: <http://www.belgopocket.be/>
Vindplaats: pa 8.6.1 belg

Met de Belgopocket geven de federale overheidsdiensten duidelijke, beknopte en concrete antwoorden op tal van vragen op het vlak van gezondheid en sociale zekerheid, werkgelegenheid, huisvesting, mobiliteit, familie, leefmilieu, consumentenbescherming, justitie, pensioen, fiscaliteit, burgerschap en democratie. In Franse en Nederlandse versie.

België 10+1: 8 leerrijke en leuke spelletjes voor wereldoriëntatie over de 10 provincies en Brussel / Wouters, Jan; Verbruggen, Werner; Croon, Reinhart, ill. - Averbode: Altiora Averbode, 2005. - [s.p.]. - ISBN 978-90-317-2189-4: 47,50 euro
Vindplaats: pa 8.6.1 belg

Deze speldoos bevat 8 spelen over België, de provincies, regio's en gewesten: Solitair, Kwartetspel, Op reis, Raad de kaart!, Manneken Pis, Raad de kaart... met de klas, Kaart of munt en De Ronde van België. Het is gemaakt voor de 2e en de 3e graad van het lager onderwijs, maar het is ook bruikbaar voor volwassen nieuwkomers. Er zijn spelletjes om alleen te spelen, met een groep of met de hele klas. Met pedagogische suggesties en links naar leerplandoelen en eindtermen.

Culture Smart! Belgium / Macdonald, Mandy. - Londen: Kuperard, 2005. - 168 p. - (Culture Smart!). - ISBN 1-85733-322-5: 6,26 euro
Vindplaats: pa 8.6.1 cult

De Engelstalige Culture Smart!-gidsen geven toeristen en zakenlieden belangrijke informatie met betrekking tot de cultuur van alledag in het land van bestemming. Anders dan in de gebruikelijke reisgidsen wordt de lezer in deze reeks bijgespijkerd op het gebied van omgangsvormen, normen en waarden, hoe zich te gedragen en wat verwacht mag worden op zakelijk en sociaal gebied. Het zijn beknopte zakformaatgidsen met interessante wetenswaardigheden over het dagelijks leven. Deze gids gaat over België en de gewoonten en eigenaardigheden van de Belgen.

De Dunne Ditz: Hoe hoort het eigenlijk? In tien wenken en regels met veelgestelde vragen (én antwoorden) / van Ditschuyzen, Reinhildis. - Haarlem: Becht, 2008. - 40 p. - ISBN 978 90 230 1233 7: 5,00 euro
Vindplaats: pa 8.5 dunn

De Dunne Ditz is een handzaam boekje vol alledaagse etikettekwesaties zoals: Wie laat je voor op de trap? Mag je telefoneren in de trein? Wanneer mag je tutoyeren? Moet ik drie keer zoenen? Het is een korte praktische handleiding voor hoe je je hoort te gedragen in het openbaar.

Gewoon! Hoezo gewoon? [DVD] / ETV. - Rotterdam: ETV, 2004. - 17 x ca. 5 min.: 20,00 euro
URL: <http://www.etv.nl/ETV/Programma/gewoonhoezo/>
Vindplaats: pa 8.6.2 gewo

Het programma 'Gewoon! Hoezo Gewoon?' laat u vreemde, afwijkende en grappige dingen uit de Nederlandse cultuur zien. U bekijkt ze door de bril van oud- en nieuwkomers: wat is gek of opvallend of vreemd aan de Nederlander? Hakim, bekend van Sesamstraat, zoekt samen met inburgeraars en cursisten een aantal Hollandse eigenaardigheden. Zo ziet u allerlei typisch Nederlandse dingen zoals volkstuintjes, schaatsen, huisdieren, haring happen.... De serie bestaat uit 17 afleveringen van ieder ongeveer vijf minuten.

KID OK-KIT: Mijn verhaal / Mortelmans, Lieve, pedag. directie; Voet, Myriam, ill. - Leuven: CEGO Publishers, 2008. - ISBN 978-90-78765-67-7: 55,00 euro
Vindplaats: pa 8.1.1 kido

De KID OK - KIT is gericht op de ondersteuning van kinderen in verschillende hulpverleningssettings (mobiel, (semi) residentieel en in meerdere begeleidingscontacten). 'Mijn Verhaal' is exemplarisch voor een dossier op maat van het kind, waardoor het participatierecht, één van de drie grote P's in het Kinderrechtenverdrag, wordt afgedekt. Het doel van de KID OK - KIT is optimale voorwaarden scheppen voor het natuurlijk herstel van de beleving of perceptie, wat de basis is voor een gezond functioneren (gepast gedrag binnen een specifieke situatie). Het is een samen zoeken naar betekenis en daar waar herstel in de relatie nodig is, zorgen voor belevingsverbindende interventies. De KID OK - KIT bevat een CD-ROM met begeleidingsfiches voor het kind en de bijhorende leidraden. Verder bevat het pakket een serie vertel-, situatie- en gevoelsprenten.

Een kijk op de bewegingspedagogiek volgens V. Sherborne [DVD] / Bontinck, Ilse; Van Daele, Suzy. - Destelbergen: SIG, 2004. - [s.p.]. - ISBN 90-5873-065-05: 25,00 euro
Vindplaats: pa 8.1.1 kijk

De Belgische Sherborne Vereniging en Sig sloegen de handen in elkaar om een inleidende film te maken over de bewegingspedagogiek gebaseerd op het werk van Veronica Sherborne. Behalve de doelstellingen van de pedagogiek worden ook de talrijke doelgroepen in de kijker geplaatst (zowel kinderen, jongeren als volwassenen uit verschillende settings). De video geeft een totaalbeeld op de mogelijkheden van het gebruik van de Sherborne-methode. Het is dan ook een smaakmaker om geïnteresseerde therapeuten, leerkrachten, studenten en ouders aan te zetten tot verdere verdieping en vorming.

Een kijk op de Sherborne bewegingspedagogiek: Het groene boekje / Jaminé, Bart, eindred. - Destelbergen: SIG vzw, 2009. - 68 p. - ISBN 978-90-5873-076-3: 12,00 euro
Vindplaats: pa 8.1.1 kijk

Dit Groene Boekje laat je kennismaken met de Sherborne Bewegingspedagogiek, een methode die veel belang hecht aan het parallel ontwikkelen van motorische vaardigheden en positieve relatieopbouw in 'samen-beleefde' momenten. Deze totaalbenadering heeft een gunstige invloed op psychomotorisch, relationeel, communicatief, sociaal en emotioneel gebied. Het boekje geeft, naast de achtergrond en filosofie van de methode, tips en adviezen wat betreft begeleidingsstijl en het observeren tijdens bewegingsmomenten. Bewegingsspelletjes krijgen veel aandacht. De beschrijvingen ervan worden telkens voorzien van illustraties, randbemerkingen en suggesties. Zowel voor de beginner als voor de ervaren 'Sherborner' is dit Groene Boekje een niet te missen leidraad en een mogelijke aanzet tot verdere vorming.

Maatschappelijke oriëntatie / Baeten, Liesbeth; Goossens, Cathy; Maton, Els ...[et al.]. - Lier: Van In, 2008.
URL: <http://www.maatschappij-oriëntatie.be/>
Vindplaats: pa 8.6.1 maat

Deze cursus maatschappelijke oriëntatie werd gemaakt in opdracht van de Vlaamse Overheid. De cursus is bedoeld voor een cursus MO in de eigen taal van 60 contacturen. In de cursus wordt de methodiek van het coöperatief leren (CLIM) gebruikt, waarbij de cursisten dienen samen te werken en elk een rol krijgen toebedeeld. De handleiding bevat uitleg bij het concept, de methodiek en het doelenkader, en de uitgewerkte lessen. Er is ook een notitieschrift voor de cursist waarin deze kan noteren waaraan werd gewerkt en welke doelen werden behaald (zelfevaluatie). De map 'Bijlage bij het notitieschrift' bevat de werkbladen bij de lessen. Op de DVD "Thuis in Vlaanderen" staan korte videofilmjes bij de lessen in de vorm van een soapverhaal. Bij de cursus hoort ook een website met informatieve teksten over de thema's die in de lessen MO worden behandeld.

- Handleiding voor de docent, 289 p
- Notitieschrift van de cursist, 144 p.
- Bijlage bij het notitieschrift van de cursist, veelv. gepag.
- DVD 'Thuis in Vlaanderen'

Ouders in beeld: Verwachtingen van ouders over ouderbetrokkenheid / Bouwman, Aafke; van den Hout, Ton. - Zoetermeer: Werkgroep ouderbetrokkenheid, 2007. - 40 p.
URL: <http://www.oudersbijdeles.nl/publicaties.php>
Vindplaats: pa 8.2.1 oude

'Ouders in beeld' is een set van zes instrumenten waarmee een school eenvoudig de wensen en behoeften van de ouders kan peilen. De instrumenten hebben een open, flexibele opzet. Scholen kunnen de instrumenten zelf aanpassen en inzetten naar hun eigen ideeën en in hun eigen context.

Kinderen & seksualiteit: De seksuele opvoeding van kinderen van 0 tot 17 jaar / van der Doef, Sanderijn. - Utrecht: Kosmos-Z & K Uitgevers, 2009. - 143. - (Kinderen &). - ISBN 9789021539171: 14,95 euro
Vindplaats: pa 8.1 Seks

Een kind seksueel opvoeden kan best verder gaan dan alleen informatie geven over voortplanting, verloop van een zwangerschap en hoe een kind geboren wordt. Zo komen de lichamelijke verschillen tussen jongens en meisjes, lichamelijke veranderingen in de puberteit, seksuele gevoelens, verliefdheid, seksuele voorkeur, seksuele normen en waarden en het aangeven van seksuele grenzen aan bod. In het boekje vind je ook een test om na te gaan hoe goed je je kind kent.

Themanummer opvoedingsondersteuning / Deboutte, Dirk; Glazemakers, Inge; Gys, Mia... [et al.]. Antwerpen: Provinciebestuur: [s.n.], 2008. - 47 p. - (Provinciaal Domein Welzijn; jg.3/nr.8)
Vindplaats: pa 8.1.1 them

Dit tijdschrift beschrijft allereerst de visie van de provincie Antwerpen op opvoedingsondersteuning. Daarna staat men stil bij het nieuwe decreet houdende de organisatie van opvoedingsondersteuning van 2007 en bij de rol die de verschillende besturen kregen toebedeeld. Ruime aandacht gaat naar het Triple P-programma dat de provincie aanstuurt en naar de opvoedingswinkels in de provincie Antwerpen. Tenslotte bekijkt men welke de actuele vragen en uitdagingen zijn van de ouders op vlak van opvoeding.

Typische Marokkaanse voedingsmiddelen en bereidingen / Centrum voor Informatie en Onderzoek omtrent Voedselintolerantie en Gezonde Voeding. - Brussel: CIRIHA, 2008. - 158 p. - (Instrument om de voedselconsumptie te beoordelen). - ISBN 2-930437-03-0: 25,00 euro
Vindplaats: pa 8.9.5 typi

Dit boek is een naslagwerk en een bron van informatie voor diëtisten en gezondheidswerkers en verder ook voor iedereen die geïnteresseerd is in voeding in het algemeen en in de Marokkaanse keuken in het bijzonder. Het bevat een beschrijving van de typische eetwaren en culinaire bereidingen met bijhorende foto's, een handleiding met foto's voor de berekening van porties voedingsmiddelen en typische bereidingen, een tabel met maten en gewichten van typisch Marokkaanse

voedingsmiddelen en bereidingen en een overzicht van de voedingswaarde van de typische gerechten.

Typische Turkse voedingsmiddelen en bereidingen / Centrum voor Informatie en Onderzoek omtrent Voedselintolerantie en Gezonde Voeding. - Brussel: CIRIHA, 2008. - 122 p. - (Instrument om de voedselconsumptie te beoordelen). - ISBN 2-930437-05-7: 25,00 euro
Vindplaats: pa 8.9.5 typi

Dit boek is een naslagwerk en een bron van informatie voor diëtisten en gezondheidswerkers en verder ook voor iedereen die geïnteresseerd is in voeding in het algemeen en in de Turkse keuken in het bijzonder. Het bevat een beschrijving van de typische eetwaren en culinaire bereidingen met bijhorende foto's, een handleiding met foto's voor de berekening van porties voedingsmiddelen en typische bereidingen, een tabel met maten en gewichten van typisch Turkse voedingsmiddelen en bereidingen en een overzicht van de voedingswaarde van de typische gerechten.

Wereldfamilie: Lego education set 9222 / Lego Groep. - [S.l.]: LEGO, 2007. - [s.p.]: 43,75 euro
Vindplaats: pa 8.1.1 were

Deze 16 poppetjes van verschillende leeftijden en met verschillende huidskleuren stellen de 4 grootste bevolkingsgroepen in de wereld voor. Het is een krachtig hulpmiddel om situaties, ervaringen, gevoelens, onderlinge verhoudingen en verbanden te visualiseren. Je kunt dan zonder woorden vertellen wat je dwars zit en ook de begeleider hoeft er niet in woorden naar te vragen; je laat de poppetjes het verhaal vertellen.

1.4. Mondiale vorming

Aarde & wormen voor waarden & normen [cd-rom; handleiding] / Veldwerk Nederland. - Apeldoorn: Veldwerk Nederland, 2006. - 19 p., cd-rom.
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 09.01.133
docAtlas Antwerpen: A 09.04.110

Dit boek biedt leerkrachten een methode aan om te filosoferen met kinderen in het kader van natuur- en milieueducatie. Door leerlingen, na het leren en zelf ontdekken van de natuur, te laten filosoferen over maatschappelijke vraagstukken (waarin de natuur de hoofdrol speelt), worden ze zich bewust van verschillende dilemma's in het leven. Ze leren dat de keuzes die ze maken consequenties kunnen hebben voor hun omgeving. Door de vakgebieden filosoferen en milieueducatie te combineren wordt een nieuwe stimulans geboden aan leren voor een duurzame ontwikkeling en samenleving.

Afghanistan: Moskee - Wereldreis [foto's; lesbrief] / Vande Voorde, Helga; Debonnet, Jan. - Brussel: Studio Globo, 2009. - 18 p. + kalenderfoto. - (Wereldreis).

Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/AFG.10 , T AZI/AFG.10a, T AZI/AFG.10b
docAtlas Antwerpen: A AZI/AFG.004 f , A AZI/AFG.004 g , A AZI/AFG.004 h

Wereldreis brengt de realiteit achter de foto's van de wereldkalender van 11.11.11. Een verhaal brengt de foto tot leven, het tijdschrift brengt ook informatie over het land en duiding bij het centrale thema. Per graad vind je praktische lessuggesties die te gebruiken zijn in verschillende vakken. Dit nummer heeft als thema Afghanistan en meer specifiek de moskee.

Chandani in India [foto's; handleiding] / Studio Globo. - Brussel: Broederlijk Delen, 2009.

Doelgr.: 4 - 7
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/IND.57

De fotoset is een werkvorm voor kleuters en eerste graad basisonderwijs. In deze fotoset staat Chandani centraal. De foto's en het verhaal brengen dit leeftijdsgenootje uit India en haar leefwereld dichterbij. In Chandani's verhaal komen herkenbare thema's voor zoals feesten, spelen, versieren, familie, school... De handleiding biedt allerlei lessuggesties, knutseltips, kopieerbladen bij de fotoset.

China (Gansu): Kleur [lesbrief] / Vande Voorde, Helga; Debonnet, Jan. - Brussel: Studio Globo, 2009. - 18 p., met kalenderfoto. - (Wereldreis).

Doelgr.: 6 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/CHI.44 , T AZI/CHI.44a , T AZI/CHI.44b
docAtlas Antwerpen: A AZI/CHI,008 q , A AZI/CHI,008 r , A AZI/CHI,008 s

Wereldreis brengt de realiteit achter de foto's van de wereldkalender van 11.11.11. Een verhaal brengt de foto tot leven, het tijdschrift brengt ook informatie over het land en duiding bij het centrale thema. Per graad vind je praktische lessuggesties die te gebruiken zijn in verschillende vakken. In deze aflevering gaat het over het belang van "kleur" in China en heel Oost-Azië.

De buitengrenzen van de Europese Unie [documentatiemap] / De Ridder, Harry. - Nijmegen: Centrum voor Mondiaal Onderwijs, 2008. - 27 p. - (Scriptiepakket).

Doelgr.: 10 - 16
URL: www.cmo.nl
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A EUR/EUR.029

De scriptiepakketten van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs zijn in de eerste plaats bedoeld als hulp voor leerlingen bij

het maken van een werkstuk voor school. Ze zijn echter ook uitstekend geschikt als achtergrondinformatie bij bepaalde landen of thema's. Oudere titels worden geactualiseerd, en bij elke nieuwe titel is er nu ook een educatieve webpagina beschikbaar. Elk pakket bestaat uit ongeveer 25 pagina's tekst, foto's, tekeningen, strips en/of cartoons. In dit nummer komen aan bod: de binnen- en buitengrenzen van Europa, migraties naar Europa, milieuvuiling stopt niet aan de grens, handel aan de buitengrens.

De mensenrechten prijswinnaar [lesmap] / Vormen Vzw. - Antwerpen: Vormen Vzw, 2008. - 49 p.
Doelgr.: 16+
URL: <http://www.vormen.org>
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 06.01.049

De Mensenrechten Prijswinnaar is een educatieve werkvorm. Kern van de activiteit is het kiezen van een mensenrechten prijswinnaar. Uit een reeks van 30 mensen die zich verdienstelijk hebben gemaakt op het vlak van mensenrechten, wordt in een laatste ronde één winnaar gekozen. Op een individuele fiche vindt men voor elke van deze 30 personen specifieke informatie.

Een vluchteling is nergens zonder jouw hulp - Lespakket Music for life 2008 [lesmap] / Jeugd Rode Kruis. - Mechelen: Jeugd Rode Kruis, 2008. - handleiding: 27 p.; dvd: 4 min.
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 03.04.030

Met deze werkbladen worden leerlingen van de derde graad bewust gemaakt van de vluchtelingenproblematiek. Via eenvoudige opdrachtjes komen ze meer te weten over de definitie van vluchteling en de verschillende redenen waarom mensen vluchten. Ook de manier waarop vluchtelingen worden geholpen wordt duidelijk, zowel in vluchtelingenkampen ter plaatse als in opvangcentra in landen waar vluchtelingen asiel aanvragen.

Enron. The smartest guys in the room [dvd] / Gibney, Alex. Paradiso, 2006. - 105 min.
Doelgr.: 16+
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 04.130
docAtlas Antwerpen: A 04.101

Gebaseerd op de bestseller "The Smartest Guys in the Room" neemt de regisseur de teloorgang van het machtige energiebedrijf Enron op de korrel. Hij onderzoekt hoe het mogelijk was dat de top van het bedrijf wegwam met miljoenen dollars, terwijl 20.000 werknemers hun zuurverdiende spaargeld in rook op zagen gaan en zonder enige sociale voorziening en zonder pensioen op straat kwamen te staan.

Groene Voeten Spel [spel] / Atalanta. - Utrecht: Jan Van Arkel, 2008. - 110 kaarten.
Doelgr.: 12 - 18
URL: www.at-a-lanta.nl/groenevoeten.html
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 09.04.106

Dit is een kaartspel over milieu, economie, verdeling van voedsel, klimaatverandering en de mondiale voetafdruk. Het is gemaakt voor jongeren, maar kan ook aangepast worden aan het niveau van kinderen onder de 12 jaar. Je kan het op verschillende manieren spelen: een realistische versie (welke keuzes maken jij en ik in het dagelijks leven en welke gevolgen hebben die voor onze voetafdruk?), een niet-competitieve versie (samen spelen voor een betere wereld), of de gewone versie (zoveel mogelijk punten verdienen). Hoe het spel ook gespeeld wordt, het gaat niet zozeer om goede antwoorden op de vragen, maar om creatief nadenken over mogelijkheden en verbeteringen, individueel én samen. Het spel geeft op allerlei manieren meer inzicht in de mogelijke consequenties van onze eigen keuzes in het dagelijks leven. De vragen en situaties zijn uit het leven gegrepen (voeding, kledij, elektrische apparaten, enz.) en stimuleren de deelnemers om stil te staan bij de eigen leefgewoonten. Ook geeft het spel op een ludieke manier alternatieven om onze voetafdruk te verkleinen. Aantal deelnemers: minimum 2, maximum 40

Het klimaat laat je niet koud [cd-rom; dvd] / Green Belgium, WWF. , 2009. -
Doelgr.: 5 - 12
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 09.04.107

Deze cd-rom werd gemaakt in het kader van een vorming georganiseerd door Kleur Bekennen en MOS rond het thema "Het klimaat laat je niet koud". Het biedt rond dit thema werkvormen aan respectievelijk voor 5-8 jarigen, 8-10 jarigen en 10-12 jaar. Voor de kleuters en de 8-10 jarigen wordt het thema uitgediept aan de hand van een verhaal en opdrachten. WWF biedt een aantal opdrachten voor 10-12 jarigen. Er is tevens een dvd met uitleg over de werking van Green Belgium.

Hoe groen is jouw hart? Word een goede vriend van de aarde! [informatief boek] / Sabin, Ellen. - Huizen: Uitgeverij Pica, 2008. - 62 p.
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 09.04.108

In dit doe-boek wordt uitgebreid aandacht besteed aan alles wat de aarde ons geeft en hoe we hiermee kunnen omgaan. Door aansprekende voorbeelden en opdrachten worden de kinderen bewust gemaakt van wat er allemaal in de natuur te vinden is en wat wij allemaal van de aarde gebruiken. Zuinig zijn met energie en water, bewust

omgaan met afval, voorzichtig zijn met de natuur: je kunt er niet vroeg genoeg mee beginnen. Lestips en suggesties kunnen gedownload worden.

I am...! [informatief boek] / de Pape, Aldo. - Houten: Unieboek, 2007. - 92 p.
Doelgr.: 9 - 12
URL: <http://www.stichtinglosangels.nl>
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 03.03.076

Vijf kinderen uit verschillende landen van de wereld nemen je mee voor 1 dag uit hun leven. Ze komen uit verschillende landen en kennen verschillende levenssituaties. Met foto's, verklarende woordenlijst, verhalen.

Kinderarbeid - Samsam [brochure; handleiding] / Schouten, Liesbeth. - Amsterdam: Koninklijk Instituut Voor De Tropen, 2008. - 24 p. + 4 p. - (Samsam).
Doelgr.: 9 - 14
URL: <http://www.samsam.net>
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 06.02.045 , A 06.02.045a , A 06.02.045b

'Samsam' is een Nederlands wereldtijdschrift voor kinderen. Elk nummer bevat een aantal vaste rubrieken en is vergezeld van een docentenhandleiding met diverse suggesties en opdrachten. In dit nummer wordt er aandacht besteed aan kindarbeid in het algemeen en meer bepaald in Aziatische en Afrikaanse landen.

Kinderen in Vietnam. Lespakket voor de 3e graad Lager Onderwijs [dvd; lesmap] / Furnémont, Anne; Van den Bergh, An. - Brussel: Plan België, 2008. - 23 p. + 15 p., DVD.
Doelgr.: 10 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/VIE.24

In de huid van een journalist, volgen de leerlingen Lou en Lena op hun ontdekkingstocht doorheen het leven van kinderen in Vietnam, waarna ze worden aangespoord om hun eigen wereldkrant te maken. Het lespakket bestaat uit een map voor de leerkracht, een wereldkrant voor de leerlingen en een DVD.

Kinderrechten met Lou en Lena. Lespakket voor de 1e graad Lager Onderwijs [lesmap; affiche] / Furnémont, Anne; Van den Bergh, An. - Brussel: Plan België, 2008. - 23 p. + 23 p., affiche.
Doelgr.: 6 - 8
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 06.02.61
docAtlas Antwerpen: A 06.02.044

Vijf korte verhaaltjes voor beginnende lezertjes, met bijhorende spelletjes en oefeningen, laten toe de rechten van het kind te ontdekken in de landen in het Zuiden. Lou en Lena stellen ons voor aan hun vrienden Obi, Sema, Sira, Gaby en Fabio.. Het pak-

ket bestaat uit een map voor de leerkracht, een prentenboek voor de leerlingen en een affiche met de kinderrechten.

Klerenboek [prentenboek] / Jolivet, Joëlle. - Antwerpen: Uitgeverij Manteau, 2008. - 34 p. - ISBN 978-90-2232-287-1
Doelgr.: 6 - 14
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 02.01.155
docAtlas Antwerpen: A 02.01.136

Een reuzenformaat prentenboek met als onderwerp een verzameling kleding door de eeuwen heen. De ordening van de kleding is willekeurig, met voor elk thema twee naast elkaar liggende overzichtspagina's. De thema's zijn: Naakt, Koningen en koninginnen, Hoofddeksels, Sporters, Schoeisel, Prinsessen, Wapenuitrusting, Mannen in rok, Vrouwen in broek, Be-roepen, Alles voor de show, Warm, koud en nat. Achterin wordt op vijf pagina's summier informatie gegeven over enkele willekeurig gekozen kledingstukken. Het grote formaat leent zich wellicht voor gebruik in groepen, hoewel de begeleider wel eerst de tekst (achterin) zal moeten lezen. Zowel de illustraties als het taalgebruik zijn afgestemd op kinderen vanaf 10 jaar, als kijkboek te gebruiken vanaf 6 jaar.

Lou en Lena gaan naar Vietnam. Lespakket voor de 1e graad Lager Onderwijs [lesmap] / Furnémont, Anne; Van den Bergh, An. - Brussel: Plan België, 2008. - 23 p. + 23 p.
Doelgr.: 6 - 8
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/VIE.22
docAtlas Antwerpen: A AZI/VIE.016

Het lespakket bestaat uit een geïllustreerd prentenboek voor de leerling en een lesmap voor de leerkracht. Het maakt het mogelijk om vanuit het perspectief van de kinderrechten vragen aan te snijden over gezondheidszorg, onderwijs in Vietnam, kinderarbeid, de gevolgen van natuurrampen voor kinderen, maar ook over het familieleven, de vrije tijd en bepaalde culturele aspecten. Zo kan je samen met de leerlingen de levensomstandigheden van leeftijdsgenoten in Vietnam ontdekken en nadenken over hun rechten.

Lou en Lena ontdekken de rechten van het kind. Lespakket voor de 2e graad Lager Onderwijs [affiche; lesmap] / Furnémont, Anne; Van den Bergh, An. - Brussel: Plan België, 2008. - 23 p. + 15 p., affiche.
Doelgr.: 8 - 10
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 06.02.62
docAtlas Antwerpen: A 06.02.043

Een reis rond de wereld in het gezelschap van Lou en Lena. Een avontuur over kinderrechten die de klas meeneemt naar Benin, de Dominicaanse Republiek, El Salvador, Nepal en Mali. Het lespakket bestaat uit een lesmap voor de leerkracht

en een reisdagboek voor de leerling en is gebaseerd op de principes van coöperatief leren: een wereldreis met uitdagingen in kleine groepjes: de gidsen, de organisatoren, de journalisten, de experts en de verkenner.

Meer weten over Moeder Aarde [informatief boek] / Daynes, Katie; Allen, Peter. - Amsterdam: Sjaloom, 2008. - - ISBN 978-0-7460-9411-2
Doelgr.: 8 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 09.01.132
docAtlas Antwerpen: A 09.04.105

Van ijzige woestijnen tot broeierige oerwouden, van kilometers hoge bergen tot even diepe oceanen, onze planeet is rijk aan verscheidenheid. Maar Moeder Aarde staat ook bloot aan bedreigingen. Dit boek brengt die in beeld en laat ook zien wat we er aan kunnen doen.

Met Lou en Lena naar Vietnam. Lespakket voor de 2e graad Lager Onderwijs [dvd; lesmap] / Furnémont, Anne; Van den Bergh, An. - Brussel: Plan België, 2008. - 23 p. + 15 p., DVD.
Doelgr.: 8 - 10
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/VIE.23
docAtlas Antwerpen: A AZI/VIE.015

Een reis vol kleuren doorheen het betoverende landschap van Vietnam, op bezoek bij een familie, een school en de Vietnamese vrije tijd. Er staan onze jonge "gidsen", "experts", "journalisten", "verkenner" en "organisatoren" heel wat uitdagingen te wachten samen met Lou en Lena! Het lespakket bestaat uit een lesmap voor de leerkracht en een reisdagboek voor de leerling. Het is gebaseerd op de principes van coöperatief leren: een wereldreis met uitdagingen in kleine groepjes. Daarnaast is er ook een DVD met filmpjes over het leven in Vietnam, gepresenteerd door jongeren.

Namasté India [dvd; handleiding; werkbladen] / Spoor Zes. - Brussel: Broederlijk Delen, 2009. - handleiding 142 p., dvd 55 min., 5 werkboekjes, cd-rom.
Doelgr.: 7 - 12
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T AZI/IND.58
docAtlas Antwerpen: A AZI/IND.044

Het lespakket Namasté India neemt je mee naar Kiran en Durga, 2 kinderen uit India. Kiran woont in het dorp Maulipadar, Durga woont in de stad Hyberadab. Aan de hand van de dvd, de werkboekjes en een handleiding vol lessuggesties volg je Kiran en Durga in hun dagelijkse leven.

Nederlands-Indië in en vlak na de Tweede Wereldoorlog, door de ogen van de Nederlanders, Indonesiërs en Japanners [documentatiemap] / De Ridder, Harry. - Nijmegen: Centrum voor

Mondiaal Onderwijs, 2008. - 27 p. - (Scriptiepakket).
Doelgr.: 10 - 16
URL: www.cmo.nl
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A AZI/INDO.017

De scriptiepakketten van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs zijn in de eerste plaats bedoeld als hulp voor leerlingen bij het maken van een werkstuk voor school. Ze zijn echter ook uitstekend geschikt als achtergrondinformatie bij bepaalde landen of thema's. Oudere titels worden geactualiseerd, en bij elke nieuwe titel is er nu ook een educatieve webpagina beschikbaar. Elk pakket bestaat uit ongeveer 25 pagina's tekst, foto's, tekeningen, strips en/of cartoons. In dit nummer wordt de oorlog in Indonesië, dat vroeger een kolonie was van Nederland, geschiedkundig benaderd. Vanuit drie verschillende invalshoeken wordt gekeken naar de WO II, de voorgeschiedenis en de nasleep: vanuit de Nederlandse kolonisten, de Indonesische bevolking en de Japanse bezetter.

Ontdek onze aarde - Milieu encyclopedie [informatief boek] / Greenwood, Elinor; Haldane, Elizabeth. - Baarn: De Fontein, 2008. - 256 p. - (Sesam Junior).
Doelgr.: 9 - 14
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 09.04.109

In "Ontdek onze aarde" lees je over het ontstaan van oceanen, woestijnen, regenwouden, graslanden, gebergten en poolgebieden. Het beschrijft de schade die aan de aarde ontstaat door menselijk ingrijpen. Elk hoofdstuk biedt concrete tips en ideeën.

Onze ecologische voetafdruk. De aarde bekeken vanuit de ruimte [atlas; foto's] / Dech, Stefan. - Amsterdam: Ludion, 2008. - 260 p.
Doelgr.: 12 - 18
Vindplaats:
docAtlas Antwerpen: A 10.027

Overal op aarde laat de mens zijn voetafdruk na zonder rekening te houden met de grenzen van het milieu. De gevolgen hiervan zijn duidelijk merkbaar. Vooral vanuit de lucht. Dit boek brengt u echter geen doemscenario, maar biedt filosofische en wetenschappelijk onderbouwde reflecties over de nieuwste inzichten inzake global change. Toch spreken vooral de beelden boekdelen. Enerzijds onthullen de satelliet- en ruimtetofo's en de 3D-beelden met vlijmscherpe precisie de sporen die de mens achterlaat. Anderzijds schenken ze een verrassend esthetische ervaring die laat zien hoe mooi onze aarde is. En vooral, dat we onze planeet moeten koesteren! Satellietfoto's maken zichtbaar wat anders verborgen blijft. "Onze ecologische voetafdruk. De aarde bekeken vanuit de ruimte" presenteert spectaculaire beelden die aan duidelijkheid niets te wensen overlaten. Ze laten de ernst van de dreiging zien, maar

tonen ook nog een andere boodschap: ze vertellen over de schoonheid van onze planeet.

Rachid en de blauwe mannen [prentenboek] / Hees, Elly. - Amsterdam: Uitgeverij Thoenis, 2007. - 34 p.

Doelgr.: 4 - 8

Vindplaats:

docAtlas Turnhout: T AFR/MAR.28

docAtlas Antwerpen: A AFR/MAR.030

Rachid woont in Nederland. In de vakantie mag hij logeren bij oom Mustafa. Rachid gaat op zoek naar de blauwe mannen, hij reist het hele land door. Van Casablanca via Fez en Marrakech naar de Sahara. Rachid verdwaalt op de markt, ontmoet een stoer berbermeisje en bezweert slangen met zijn neef. Maar lukt het hem ook de blauwe mannen te vinden? Een informatief en vrolijk prentenboek voor kinderen vanaf vier jaar.

Religies in de Europese Unie [documentatiemap] / Bosmans, Herman. - Nijmegen: Centrum voor Mondiaal Onderwijs, 20090000 - 29 p. - (Scriptiepakket).

Doelgr.: 10 - 16

URL: <http://www.cmo.nl>

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A EUR/EUR.027

De scriptiepakketten van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs zijn in de eerste plaats bedoeld als hulp voor leerlingen bij het maken van een werkstuk voor school. Ze zijn echter ook uitstekend geschikt als achtergrondinformatie bij bepaalde landen of thema's. Oudere titels worden geactualiseerd, en bij elke nieuwe titel is er nu ook een educatieve webpagina beschikbaar. Elk pakket bestaat uit ongeveer 25 pagina's tekst, foto's, tekeningen, strips en/of cartoons. In 'Religies in de Europese Unie' wordt eerst ingegaan op waarden en normen. Vervolgens wordt gedefinieerd wat een religie is. In een rondreis langs religies in Europa komen een aantal kinderen aan het woord die vertellen over hoe het er binnen hun religie aan toe gaat. Er wordt ingegaan op het christendom, de islam en het jodendom omdat deze religies de grootste invloed hadden en hebben op het leven in Europa. Vervolgens gaat men na of Europa nu meer of minder gelovig wordt. Tot slot wordt een uitgebreide rondreis door de Europese religieuze geschiedenis gemaakt.

Typisch voor de Europese Unie?! [documentatiemap] / Bosmans, Herman. - Nijmegen: Centrum voor Mondiaal Onderwijs, 2008. - 27 p. - (Scriptiepakket).

Doelgr.: 10 - 16

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A EUR/EUR.028

De scriptiepakketten van het Centrum voor Mondiaal Onderwijs zijn in de eerste plaats bedoeld als hulp voor leerlingen bij het maken van een werkstuk voor school.

Ze zijn echter ook uitstekend geschikt als achtergrondinformatie bij bepaalde landen of thema's. Oudere titels worden geactualiseerd, en bij elke nieuwe titel is er nu ook een educatieve webpagina beschikbaar. Elk pakket bestaat uit ongeveer 25 pagina's tekst, foto's, tekeningen, strips en/of cartoons. Elk land heeft wel iets "typisch". Die typische dingen noemen we ook 'cultureel erfgoed'. Er bestaat ook een Europees cultureel erfgoed. In dit pakket worden voorbeelden gegeven van Europees erfgoed. Eerst komt het cultureel erfgoed dat niemand zou willen missen aan bod. Maar er is ook een erfgoed dat niet voor iedereen vanzelfsprekend is. Soms wordt het erfgoed bedreigd of verdwijnt het. Hoe komt dat? Via internet kan je kennismaken met het cultureel erfgoed in de EU.

Verhalencarrousel. Ik wil naar buiten! (Boeddhisme) [handleiding; prentenboek] / Broekhuizen, Jackie; Remundt, Jos. - Budel: Damon, 2005. - (Verhalencarrousel).

Doelgr.: 6 - 8

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 02.02.074

Aan de hand van de boeddhistische levensvisie gaat men in op thema's die voor kinderen relevant zijn. De kinderen beginnen hun vragen omtrent leven, lijden en dood scherper te stellen en geven zo aan dat ze naar "buiten" willen. De lessen bieden een veilig kader waarin openingen worden geboden voor zowel de leerkracht als de kinderen om over hun ervaringen te vertellen. De boeddhistische visie op het leven betekent onder meer: geduld oefenen en leren openstaan voor prettige en onprettige gebeurtenissen. Voor kinderen die opgroeien in een multiculturele en multireligieuze samenleving is het belangrijk iets te weten van de diverse religieuze tradities. Het doel van de lessen is een bijdrage te leveren aan de sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen. Het gaat er in de lessen vooral om de kinderen te leren hoe ze hun ervaringen en gevoelens kunnen uiten. Via verhalen en doe-opdrachten maken de kinderen kennis met elementen uit het boeddhisme.

Verhalencarrousel. Wij willen het anders! (Jodendom) [Handleiding; Informatief boek] / Algra, Hilda; Van Remundt, Jos. - Budel: Damon, 2005. - Verhalencarrousel: 59 p.; handleiding 173 p. - (Verhalencarrousel).

Doelgr.: 7 - 9

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 02.02.076

Het leesboek is gebaseerd op een deel van het boek Sjemot. Dit is het tweede boek in de Tora. De lessen hebben als invalshoek "verandering en anders zijn". Na de vaststelling "wij willen het anders" komen de vragen "wat willen wij anders?", "geloven we dat het anders kan?" en "hoe zorgen we dat het anders wordt?" In

deze lessenserie is zowel aandacht voor cognitieve als voor sociaal-emotionele doelen. De leerlingen leren over de ontstaansgeschiedenis van het Joodse volk. De verworven kennis wordt gelegd naast de eigen situatie van de leerlingen en de keuze die ze maken. Ze krijgen inzichten in hun eigen functioneren en hun keuzemogelijkheden.

Verhalencarrousel. Het geheim van de rivier (Hindoeïsme) [handleiding; informatief boek] / Algra, Hilda; Van Remundt, Jos. - Budel: Damon, 2005. - 32 p. - (Verhalencarrousel).

Doelgr.: 7 - 9

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 02.02.075

Het leesboek is gebaseerd op een deel van het verhaal rond Ganga, een godin die de gave bezat om alles wat zij aanraakte te zuiveren en te genezen. Het boek legt de nadruk op zowel het 'geheim' van het water (de natuur, de kringloop) als de manier waarop we met het geheim omgaan. Een hindoe weet zich verbonden met de kosmos. Die verbondenheid uit zich in rituelen, levenshouding en filosofie. In deze lessenserie is zowel aandacht voor cognitieve als voor sociaal-emotionele doelen. De leerlingen leren over de ontstaansgeschiedenis van het Hindoeïsme, over de goden, de feesten, de kringloop, het karma en over een aantal belangrijke momenten in het leven. De verworven kennis wordt gelegd naast de eigen situatie van de leerlingen en de keuze die ze maken. Ze krijgen inzichten in hun eigen functioneren en hun keuzemogelijkheden.

Verhalencarrousel. Duizend-en-een-vragen (Islam) [handleiding; informatief boek] / Oostdijk, Andrea; van Remundt, Jos. - Budel: Damon, 2003. - leesboek: 48 p.; handleiding: 148 p. - (Verhalencarrousel).

Doelgr.: 9 - 11

Vindplaats:

docAtlas Antwerpen: A 02.02.073

Voor kinderen die opgroeien in een multiculturele en multireligieuze samenleving is het belangrijk iets te weten van de diverse religieuze tradities. In dit project gaat men in op thema's die voor hen relevant zijn. Aan het begin van de puberteit beginnen ze vraagtekens te zetten bij de regels van volwassenen en ze trekken hun autoriteit in twijfel. Ze willen zelf bepalen wat ze doen. In deze lessenserie staan regels, vragen en de leefregels uit de islam centraal. Er wordt een veilig kader gecreëerd waarin openingen worden geboden voor zowel de leerkracht als de leerling om over hun ervaringen te vertellen. Hierbij is zowel ruimte voor kinderen die al thuis zijn in de islamitische cultuur als voor kinderen die hier nog geen kennis van hebben.

Wereldmuziek [cd; dvd; handleiding] / de Vriend, Huub. - Hilversum: Teleac NOT, 2007. - handleiding: 27 p.; dvd: 60 min.; cd. - (Schooltv).
Doelgr.: 10 - 12
URL: http://www.schooltv.nl/wereldmuziek_docent
Vindplaats:
docAtlas Turnhout: T 02.03.58
docAtlas Antwerpen: A 02.01.138

Wereldmuziek neemt kinderen mee op een muzikale ontdekkingsreis door Marokko, Suriname en Turkije. Beelden uit deze landen, waarin muziekinstrumenten en hun spelers te zien zijn, laten leerlingen kennis maken met de muziekstijl uit deze landen. Ook komen ze meer te weten over de culturele achtergronden van diverse muziekstijlen. Het project bestaat uit vier televisieafleveringen, een cd met muziekfragmenten, de handleiding met kopieerbare werkbladen en een internetsite.

2. ACHTERGRONDLITERATUUR OVER ONDERWIJS EN DIDACTIEK

2.1. Algemeen

Allochtone ouderparticipatie in het Vlaamse Onderwijs: Communicatiewetenschappen / Godderis, Marie-Anne. - [S.l.]: [s.n.], 2007. - 29 p. - (PSW-paper;2007/3).

URL: <http://webhost.ua.ac.be/psw/pswpapers/PSWpaper%202007-03%20marie%20anne%20godderis.pdf>
Vindplaats: dg 6 allo

Marie-Anne Godderis onderzocht welke factoren allochtone ouderparticipatie in het onderwijs belemmeren of stimuleren. Ze betrok daarbij zowel allochtone als autochtone ouders, directeurs, leerkrachten, CLB-medewerkers, intercultureel bemiddelaars en leerlingen afkomstig uit vier Antwerpse scholen. Het onderzoek leverde een 'viertredige participatiepiramide' op. Ouders die interesse tonen, goed kunnen communiceren met de school en fysiek op school aanwezig zijn, kunnen actief in het schoolleven participeren. De participatiepiramide wil een hulpmiddel zijn om specifieke schoolsituaties te analyseren en barrières te doorbreken.

ERK-spel: Europees Referentiekader-spel / SLO. - Enschede: SLO, [s.a.]. - [s.p.]: 39,95 euro
Vindplaats: dg 3 ERK-s

Met het opengaan van de Europese grenzen groeide de vraag om taalvaardigheid van burgers in alle lidstaten - ook ten opzichte van elkaar - goed te kunnen beoordelen. daartoe is het Europees Referentiekader (ERK) ontwikkeld: een door de Raad van Europa vastgesteld kader van niveau-omschrijvingen voor alle Moderne Vreemde Talen-onderwijs in Europa. Om u als taaldocent vertrouwd te maken met de verschillende niveaus van het ERK heeft SLO het ERK-spel ontwikkeld. Zo krijgt u inzicht in hoe het ERK is opgebouwd en welke beschrijvingen bij de verschillende niveaus horen.

Informatiebrochure voor buitenlandse artsen / Vluchtelingenwerk Vlaanderen. - Brussel: Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 2009. - 16 p.
Vindplaats: <http://www.vluchtelingenwerk.be/kiosk/index.php>

Omdat er onder vluchtelingen en asielzoekers heel wat artsen zijn, heeft Vluchtelingenwerk voor deze mensen een informatiebrochure gemaakt. In deze brochure vind je de informatie terug over de verschillende stappen die je moet zetten om aan de slag te kunnen als arts in Vlaanderen en nuttige adressen. Je vindt er informatie over het aanvragen van een

gelijkwaardigheid van diploma, het examen van de VLIR en hoe je hierop kan voorbereiden.

Ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning voor allochtone kinderen en hun ouders: Inventarisatie van programma's en interventies / Beekhoven, Sandra; Ince, Deniz; Kalthoff, Hilde ... [et al.]. - [S.l.]: Sardes, 2008. - 77 p.
Vindplaats: dg 6 ontw

Een inventarisatie van programma's voor ontwikkelingsstimulering en opvoedingsondersteuning voor allochtone kinderen en hun ouders. De programma's zijn ingedeeld in instellingsgericht, gezinsgericht, opvoedingsondersteuning en inburgering. Van elk programma wordt informatie gegeven over effectiviteit en bereik. Ook is gekeken naar programma's om ouderbetrokkenheid te bevorderen en zijn aanbevelingen gedaan om het aanbod specifiek te maken.

Opvoedingsondersteuning voor gezinnen van etnisch-culturele minderheden: Praktijkvoorbeelden Genk, Gent en Antwerpen: Jongerenproject: integrale jeugdhulpverlening. Deel 6 / Haerden, Hilde; Martens, Patrick. - Brussel: Vlaams Minderhedencentrum, 2001. - 35 p.
URL: www.binnenland.vlaanderen.be/minderheden/_documentatie/4%20jongeren_opvoedingsondersteuning_VMC.pdf
Vindplaats: dg 6 opvo

Dit document werd geschreven in het kader van de integrale jeugdhulpverlening. Het geeft mee inhoud aan een deelopdracht om te komen tot een actieplan voor de integrale jeugdzorg voor kinderen en jongeren uit etnisch-culturele minderheden. Strategieën om de thuisomgeving van deze kinderen en jongeren te versterken en te ondersteunen, worden omschreven als 'opvoedingsondersteuning van allochtone ouders en gezinnen'. Concreet is gepoogd om een aantal 'models of good practice' of praktijkvoorbeelden van dergelijke opvoedingsondersteuning op te sporen en te beschrijven. In een tweede deel heeft men het over de plaats van allochtone ouders en gezinnen in het discours over opvoedingsondersteuning in Vlaanderen. Het derde deel gaat over de verschillende definities van opvoedingsondersteuning waarmee men de vele nuanceverschillen, uiteenlopende visies en meningen over functies, doelgroepen en vormen zichtbaar maakt. Delen vier, vijf en zes beschrijven diverse interessante praktijkvoorbeelden in Genk, Gent en Antwerpen. Een zesde deel leidt uit de genoemde lectuur en uit de praktijk van opvoedingsondersteuning een aantal aandachtspunten voor de toekomst af.

Ouderbetrokkenheid in de brede school: Een literatuuronderzoek naar effectieve manieren om het ontwikkelingsondersteunend gedrag van ouders te stimule-

ren / van der Schaaf, Nynke; van der Berg, Tonny. - Groningen: Hanzehogeschool, 2008. - 57 p.
URL: www.hanze.nl/integraaljeugd beleid
Vindplaats: dg 6 oude

Om ontwikkelingsondersteunend gedrag van de doelgroep te stimuleren is het noodzakelijk dit beleid in te bedden in een breed ouderbeleid, aldus de schrijvers van deze studie. Een school heeft alle ouders nodig en moet daarop beleid maken met over informatievoorziening, ouderparticipatie en ontwikkelingsondersteuning. De onderzoekers geven aanbevelingen en een begrippenkader voor ouderbetrokkenheid.

2.2. Regulier onderwijs

Brede scholen: Relatie met omgeving / [s.n.]. - Den Haag: Bond katholiek primair onderwijs, 2008. - 20 p.
URL: http://www.bondkbo.nl/files/2008%20%20INFO%20Brede%20Scholen_0.pdf
Vindplaats: ro 1 bred

Deze brochure heeft als doel het verschaffen van informatie voor schoolbesturen die een nieuwe brede school willen starten, maar ook het oplossen van problemen bij bestaande brede scholen. Het kan schoolbesturen helpen wegwijs te worden uit alle al beschikbare informatie.

Cultuureducatie in de brede school. Handreikingen en praktijkervaringen / Wervers, Eeke; Lieftink, Judith; Poll, Josefien... [et al.]. - Utrecht: Cultuurnetwerk Nederland, 2008. - 72 p.
URL: http://www.cultuurnetwerk.nl/producten_en_diensten/Publicaties/detail_publicaties.asp?ProductId=262
Vindplaats: ro 3 cult

In deze gelegenheidsuitgave zijn drie handreikingen opgenomen die Cultuurnetwerk schreef voor basisscholen die meer willen weten over versterking van cultuureducatie in de brede school. Deze handreikingen zijn geactualiseerd en bieden een overzicht van de tot eind 2007 verschenen literatuur rond het thema. Daarnaast is een serie interviews te lezen met schoolleiders en coördinatoren van brede scholen.

Developing Identities: Identity Construction in Multicultural Primary Classroom in the Netherlands and Flanders / Spotti, Massimiliano. - Amsterdam: Aksant Academic Publishers, 2007. - 204 p. - ISBN 978-90-5260-288-2: 27,50 euro
Vindplaats: ro 3 deve

Allochtone leerlingen zijn meesters in het componeren van hun eigen culturele identiteit. In een case studie onderzocht de auteur de identiteitsvorming van leerlingen van een Nederlandse en een Vlaamse basisschoolklas vanuit het gezichtspunt

van de schooldirectie, de leraren en de leerlingen, en hun interactie. Daarnaast analyseerde hij het Nederlandse en Belgische overheidsbeleid op het gebied van integratie en identiteit. Spotti concludeert op grond van observaties, interviews en opstellen van leerlingen dat vooral leerlingen zelf de experts zijn als het gaat om identiteitsvorming. Hun leraren daarentegen komen te voorschijn als beginnelingen, die zich slechts gaandeweg bewust lijken te worden van de spanning tussen traditionele identiteitskenmerken en het nieuwe identiteitsbegrip van hun allochtone leerlingen. Spotti ontdekte ook dat de leerlingen zich alleen aanpassen aan de identiteitsnormen van de samenleving, de school en de leraar als ze er in een gegeven situatie voordeel van hebben. Zij gebruiken culturele, religieuze en talige identiteitskenmerken als producten die ze zich kunnen toe-eigenen of afwijzen en die ze kunnen inzetten in de onderhandeling, uitdaging en sabotage van heersende identiteitsnormen. Volgens Spotti komen door dit dynamische proces van identiteitsvorming overgeleverde ideologieën van nationaal-culturele en talige homogeniteit zodanig onder vuur te liggen, dat ze langzaamaan sporen van erosie gaan vertonen.

EHBH - Eerste Hulp Bij Huiswerk: Onderzoeksverslag (thuis)huiswerkbegeleiding in Mechelen: Schooljaar 2006-2007 / [s.n.]. - Mechelen: EHBH, [s.a.]. - 82 p.
Vindplaats: ro 1 ehbh

Uit het onderzoek blijkt dat er ontegensprekelijk een zeer grote nood is aan huiswerkbegeleiding bij veel kinderen. Zowel ouders als scholen als kinderwerkings zijn vragende partij naar meer hulp en middelen om extra begeleiding te voorzien. Daar waar er al huiswerkbegeleiding is op school, aan huis of in de kinderwerking, getuigt men van de positieve effecten die deze begeleiding heeft. Maar het steeds terugkerende probleem is dat het niet voldoende is. Er zijn meer kinderen die gebaat zouden zijn met begeleiding dan er nu bereikt worden. De begeleiding mag langer, intensiever en individueler zijn. Er zouden meer begeleiders en middelen moeten zijn.

Geen toegang: Speltherapie bij kinderen met ernstige gedragsproblemen / Bosch, Sonja. - Amsterdam: SWP Uitgeverij, 2008. - 191 p. - ISBN 978-90-6665-900-1: 25,07 euro
Vindplaats: ro 1 geen

Geen toegang is een praktijkboek over speltherapie op een basisschool voor kinderen met ernstige gedragsproblemen. De manier van werken wordt geïllustreerd aan de hand van een aantal praktijkvoorbeelden. Door dieper in te gaan op enkele portretten van kinderen wordt er gepeild naar de achterliggende oorzaken van het gedrag en wordt een therapiekader

aangereikt. Via drama, sociale vaardigheidstraining en spel wordt er gewerkt aan het vertrouwen en het zelfbeeld van deze kinderen. Het boek is bruikbaar voor leerkrachten en een ieder die werkt met kinderen met gedragsstoornissen.

Gestruikeld voor de start: De school verlaten zonder startkwalificatie / Herweijer, Lex. - Den Haag: SCP, 2008. - 193 p. - ISBN 978-90-377-0339-9: 21,90 euro
Vindplaats: ro 1 gest

Deze studie gaat na welke vorderingen zijn gemaakt om het aantal voortijdig schoolverlaters in tien jaar tijd met de helft te verminderen, en inventariseert de knelpunten die zich voordoen in de verschillende trajecten naar de startkwalificatie. Verder geeft de studie een overzicht van de achtergronden van voortijdig schoolverlaters. Ook worden de prestaties van het Nederlandse onderwijs op het terrein van voortijdig schoolverlaten en de startkwalificatie afgezet tegen die van de andere landen in de Europese Unie.

Goed voor elkaar: Tien jaar sociale competentie en burgerschap in het Rotterdamse onderwijs / CED-groep. - Rotterdam: CED-groep, 2008. - 32 p.: 0,00 euro
Vindplaats: ro 3 goed

Dit magazine hoort bij de gelijknamige tentoonstelling. U kunt lezen hoe filosofen en pedagogen uit vroegere eeuwen het hedendaags denken over burgerschap en sociale competentie hebben beïnvloed. Verder beschrijft men de ontwikkeling van de doelen, concrete aanpakken en materialen voor sociale competentie en burgerschap in het onderwijs en in het welzijnswerk. Ook het heden komt uitgebreid aan bod. Scholen, leraren en ouders laten zien hoe zij over sociale competentie en burgerschap denken. De tentoonstelling en het magazine zijn bedoeld als inspiratiebron voor iedereen die geïnteresseerd is in onderwijs.

Hogerop: Over de doorstroom van kansengroepen in het hoger onderwijs / Moumen, Joussef. - Antwerpen: De Schoolbrug, 2009. - 95 p.: 25,00 euro
Vindplaats: ro 1 hoge

Een publicatie over de doorstroom van leerbedreigde jongeren in het hoger onderwijs. Volgende vragen komen aan bod: Wat zijn leerbedreigende indicatoren? Wie zijn de leerbedreigde jongeren? Hoe helpen we deze jongeren 'hogerop'? Hoe wordt een hogeschool een tweede thuis? Hoe benutten we diversiteit?

In Goede Handen: Handboek voor levensbeschouwelijke communicatie en identiteit / van Remundt, Jos; Deen, Simon. - Delft: Eburon, 2008. - 168 p. - ISBN 978-90-5972262-0: 24,99 euro
Vindplaats: ro 3 ingo

In de huidige, moderne maatschappij leven mensen met verschillende culturele en levensbeschouwelijke achtergronden met elkaar samen. Niet alleen ouders, maar ook scholen proberen de kinderen voor te bereiden op een samenleving die steeds verandert. Of scholen nu openbaar zijn of confessioneel, het is van groot belang dat zij de kinderen behulpzaam zijn bij de vorming van hun eigen identiteit, zodat zij hun weg weten te vinden in deze pluriforme samenleving. Het handboek *In Goede Handen* biedt scholen een hulpmiddel bij het levensbeschouwelijk onderwijs, zodat kinderen zich kunnen ontwikkelen tot volwaardige en verantwoordelijke deelnemers aan onze complexe samenleving. Het boek bestaat uit negen hoofdstukken die telkens worden afgesloten met concrete en praktische tips. Het eerste hoofdstuk begint met een aantal verhalen van leerkrachten op een basisschool over hun ervaringen met het vak levensbeschouwing. In hoofdstuk twee komt de basisstructuur van levensbeschouwing aan de orde. In het derde hoofdstuk wordt het onderscheid tussen impliciete en expliciete levensbeschouwing duidelijk gemaakt en komt de levensbeschouwelijke ontwikkeling van kinderen aan bod. Hoofdstuk vier en vijf gaan in op de functie van rituelen, verhalen en symbolen. In het zesde hoofdstuk wordt uiteengezet wat levensbeschouwelijke stromingen zijn en wat het verschil is tussen religie en godsdienst. Hoofdstuk zeven behandelt de verschillende aspecten van communicatie en in hoofdstuk acht komt het thema identiteit ter sprake. Tenslotte wordt in het negende hoofdstuk de zelfreflectie van de leerkracht besproken.

“Je moet wel van ze houden”: Dertig adviezen voor kleurrijk onderwijs / Krikke, Jaap. - Kampen: Ten Have, 2007. - 112 p. - ISBN 978 90 259 5788 9: 13,90 euro
Vindplaats: ro 1 jemo

In dit boek interviewt Maarten Meester Jaap Krikke, een schooldirecteur die even een Bekende Nederlander werd toen hij het taboe rond eerwraak doorbrak. Hij erkent het slechte imago dat beroepsonderwijs heeft en onderkent ook problemen als taalachterstand, schoolmoeheid, verspilling van talenten, radicalisering... Desondanks gelooft hij in zijn leerlingen en is hij ervan overtuigd dat je ook successen kan boeken in concentratiescholen met beroepsonderwijs. “Je moet wel van ze houden” is dan ook een boek vol adviezen, handvaten en tips waarin zowel de complicaties als de kansen van “kleurrijk” onderwijs worden belicht.

De jeugd heeft de toekomst...: Een verkennende studie naar de burgerschapsvorming in het middelbaar beroepsonderwijs / Meziani, Mohammed. - 's-Hertogenbosch: CINOP, 2007. - 142 p. - (CINOP-publicatie;1). - ISBN 978-90-5003-496-8: 31,10 euro
Vindplaats: ro 3 jeug

In deze verkennende studie wordt de wijze waarop ROC's (Regionale Onderwijscentra) invulling geven aan burgerschapsvorming in kaart gebracht. Om een goed beeld hiervan te vormen richt het onderzoek zich niet alleen op het microniveau van de ROC's in het onderwijsveld, maar wordt er ook gekeken naar besluitvormingsprocessen op macroniveau en ontwikkelingen op mesoniveau die uiteindelijk hebben geleid tot het kwalificatieprofiel voor burgerschap.

Jongeren met extra zorg: Stimuleren en compenseren met hulp van ICT / Gombey, Dirk, red. - Mechelen: Wolters Plantyn, 2007. - 328 p. - ISBN 978-90-301-9029-5: 30,00 euro
Vindplaats: ro 6 jong

Jongeren met extra zorg beschrijft tal van ICT-toepassingen die de beperkingen van leerlingen met zorgvragen kunnen compenseren. Het eerste deel belicht op welke manier het gamma van ondersteunende middelen de laatste jaren evolueerde. Vervolgens gaat men dieper in op de mogelijkheden van technologische hulpmiddelen en ondersteunende software. Het tweede deel leert de lezer hoe ICT kan (en moet), geïntegreerd worden in een didactiek die de leerlingen motiveert maar ook de problemen compenseert. In het derde deel staan veel praktische tips en voorbeelden uit de praktijk. Die illustreren hoe ICT de leerkanalen vergroot van leerlingen met leerstoornissen, slechtziende of slechthorende leerlingen, leerlingen met motorische beperking, leerlingen met een verstandelijke beperking, hoogbegaafde leerlingen of langdurig zieke leerlingen. Het vierde deel gaat tenslotte dieper in op het kiezen van kwaliteitsvolle ICT-hulpmiddelen. Er worden kwaliteitscriteria geformuleerd en bronnen aangegeven. Die kunnen helpen bij de evaluatie en selectie van deze toepassingen.

Juf met staarten krijgt een staartje / Pleij, Eefje. - Amsterdam: Prometheus, 2008. - 159 p. - ISBN 978 90 446 1240 0: 14,95 euro
Vindplaats: ro 1 jufm

In dit vervolg, *Juf met staarten krijgt een staartje*, schrijft Eefje Pleij over de positieve, maar ook over de bedreigende reacties die zij kreeg na het verschijnen van haar eerste boek. Ze verhaalt verder over de soms lastige, soms voorbeeldige leerlingen, de bemoeienissen van hun ouders en de omgang met haar collega's. Haar ervaringen als eigenzinnige juf op een zwarte school in Amsterdam-West vormen de basis voor een reeks amusante, maar ook aangrijpende verhalen. Ondanks de angst voor aanslagen en de verleidingen om een rustigere baan te zoeken, staat Eefje sterker en gelukkiger voor de klas dan ooit. Totdat de Amsterdamse deelraad een besluit neemt: men heeft genoeg van de juf met staarten; de daling van het aantal leerlingen maakt haar overbodig.

Leermiddelenlijst (Hoog) Begaafden: Overzicht van leermiddelen voor (hoog) begaafden - groep 1 tot en met 8 / Steenberg-Penterman, N.; Kuipers, L.; Hulsbeek, M. [et al.]. - Enschede: Stichting LeerplanOntwikkeling, 2009. - 76 p.
Vindplaats: ro 8 leer

In deze 'Leermiddelenlijst (hoog)begaafden' vindt u een overzicht van leermiddelen voor (hoog)begaafden uit groep 1 tot en met 8 (van tweede kleuterklas tot zesde leerjaar). De meest recente informatie over leermiddelen voor (hoog)begaafden treft u aan op www.infohoogbegaafd.nl/hbpo.

Leerkracht in beeld: Ontwikkelingsgericht Onderwijs: theorie, onderzoek en praktijk / de Haan, Dorian; Kuiper, Els. - Assen: Van Gorcum, 2008. - 241 p. - ISBN 978 90 232 4388 5: 32,00 euro
Vindplaats: ro 6 leer

In deze uitgave wordt ingegaan op de rol van (de) leerkracht in het basisonderwijs vanuit het perspectief van Ontwikkelingsgericht Onderwijs (OGO): in theorie, onderzoek en praktijk. 28 auteurs hebben kortere of langere bijdragen geleverd aan dit boek. Die bijdragen richten zich op vier uitgangspunten betreffende OGO: meer emotie in de school, meer participatie in de school, meer taal en reflectie in de school en de kwaliteit van de leerkracht. De informatie is specialistisch, maar begrijpelijk en richt zich expliciet op de dagelijkse praktijk van actief, constructief leren. Deze vorm van leren vraagt een authentieke leeromgeving, ziet leren als een actief proces en een sociale activiteit en vraagt een veranderende rol van de leerkracht (van kennis overdragen naar het begeleiden van leerprocessen). De vele praktijkvoorbeelden maken inzichtelijk waartoe (toepassingen), waarom (motivatie), wat (inhoud) en hoe (vorm) we ontwikkelingsgericht willen en kunnen leren met elkaar. Voor studenten en leraren basisonderwijs.

Leren lezen en begrijpen: Een verkennende studie naar het leesonderwijs in het ZML / van der Laan, Annette. - Enschede: SLO, 2007. - 161 p.
Vindplaats: ro 5 lere

Het project 'leren lezen en begrijpen' is in 2006 opgestart, met als doel na te gaan welke inzichten er zijn voor het leesonderwijs voor kinderen met een verstandelijke beperking. Deze publicatie geeft een beschrijving van de resultaten van dit project. U vindt doel en werkwijze van het project in hoofdstuk 2. Het derde hoofdstuk beschrijft theoretische inzichten over lees en schrijfonderwijs voor deze doelgroep. Verder vindt u een toelichting van materialen die gebruikt kunnen worden. Ook het leesonderwijs in de praktijk wordt besproken, adhv schoolbezoeken en resultaten.

The merry-go-round of disadvantage: Educational policy and integration in segregated schools / de Ruiter, Dienneke.

- Amsterdam: Rozenberg Publishers, 2008. - 253 p. - ISBN 978-90-5170-867-7: 25,00 euro

Vindplaats: ro 3 merr

Het huidige integratie- en onderwijsbeleid houdt onderwijsachterstanden in stand. Dat concludeert Dienneke de Ruiter op basis van haar onderzoek naar de alledaagse praktijk op twee zwarte basisscholen. Haar proefschrift biedt een indringende kijk in de inspanningen van leerkrachten en allochtone ouders om onderwijsachterstanden te voorkomen en te bestrijden. Die inspanningen blijken weinig succesvol. Problemen van lage verwachtingen, fragmentatie in de teams en een gebrek aan vertrouwen tussen leerkrachten onderling spelen een rol in de geobserveerde processen, maar verklaren het beperkte succes van de inspanningen niet. De studie laat zien dat het beperkte succes van de inspanningen het resultaat is van onderwijsbeleid waarin een deficitvisie op allochtonen domineert. Deze opvatting beïnvloedt de samenhang tussen beleid, schoolorganisatie en communicatie van leerkrachten en ouders zodanig dat de alledaagse onderwijspraktijk uiteindelijk juist in stand houdt en legitimeert wat zij beoogt te bestrijden, namelijk onderwijsachterstand van allochtone leerlingen. De Ruiter betoogt dat het ontwikkelen van een alternatieve benadering van onderwijsachterstand noodzakelijk is om onderwijsachterstand onder allochtone leerlingen te bestrijden. Een dergelijke benadering zou in moeten gaan op het spanningsveld tussen het aanpassen van normen in onderwijsprocessen aan de diversiteit onder leerlingen en het vasthouden aan standaarden van onderwijskwaliteit.

Mijn leerling online: Hoe begeleid je leerlingen op Internet? / Pardoën, Justine; Pijpers, Remco. - Amsterdam: SWP Uitgeverij, 2006. - 252 p. - ISBN 90 6665 732 4: 19,65 euro

Vindplaats: ro 1 mijn

Internet als medium en de impact ervan op de jongste generaties zijn een feit. Dit boek biedt de leerkracht achtergrond en handvaten om op deskundige wijze met deze realiteit om te gaan. Thema's als beeldvorming, invloed, internetveiligheid, pornografie en cyberpesten worden uitvoerig behandeld. Het waarden- en normenkader binnen dit nieuwe medium wordt ook onder de loep genomen.

Onderwijs & diversiteit / Bouwen, Denis, samenst. - Brussel: VMC, 2008. - [s.p.]. URL: http://www.vmc.be/uploadedFiles/VMC/Thema/Onderwijs/Onderwijsendiversiteit_aug2008.pdf

Vindplaats: ro 1 onde

Integratiecentra, integratiediensten en onthaalbureaus nemen veel initiatieven die te maken hebben met onderwijs en gelijke onderwijskansen (GOK). Deze brochure geeft een greep uit het aanbod van projecten en initiatieven die al werden ontwikkeld. Verschillende inspirerende praktijkvoorbeelden zoals jongerencoaches, kleuterparticipatieprojecten, taalontwikkelingsinitiatieven en begeleiding van minderjarige anderstaligen nieuwkomers worden uit de doeken gedaan. Uit de succesverhalen blijkt dat er al een hele weg is afgelegd maar dat het werk nog lang niet af is.

Perspectieven voor het tegengaan van etnische segregatie in het voortgezet onderwijs: Een verkennend onderzoek / Peters, Dorothee; Haest, Mickelle; Walraven, Guido. - [S.l.]: Walraven & Haest, 2008. - 42 p.

URL: http://www.kieskleuringroen.nl/cms/media/Onderzoek/Rapport%20Perspectieven_voor_het_tegengaan_van_segregatie_in_VO%20Kenniscentrum%20Gemengde%20Scholen%202008.pdf

Vindplaats: ro 1 pers

Dit onderzoek vertrekt vanuit de probleemstelling van segregatie in het voortgezet onderwijs. Segregatie is niet enkel een onderwijsprobleem, maar ook een maatschappelijk probleem. De school is immers de plaats bij uitstek waar jongeren kunnen leren omgaan met de diversiteit aan culturele groepen in de samenleving. Als jongeren omwille van segregatie de kans hiervoor niet krijgen, heeft dat gevolgen voor hun participatie in de samenleving. De onderzoekers spoorden enkele "good practices" op van initiatieven die segregatie binnen het voortgezet onderwijs trachten tegen te gaan. Op basis van die ervaringen formuleren ze 4 handelperspectieven voor scholen en beleidsmakers om dit mogelijk te maken. Er worden handvaten en indicatoren aangereikt waarmee scholen en beleidsmakers mee aan de slag kunnen.

Rapportage inventarisatie eegerelateerd geweld onder scholen voor voortgezet onderwijs en beroepsonderwijs (ROC's) / Studulski, Frank; Westerbeek, Karin; Melisse, René ...[et al.]. - Utrecht: Sardes, 2008. - [s.p.].

Vindplaats: ro 1 rapp

Doel van dit onderzoek was een beeld te krijgen van de wijze waarop onderwijsinstellingen omgaan met eegerelateerd geweld en waar hun behoeften liggen.

Socio-emotionele ontwikkeling: Basisonderwijs / [s.n.]. - [S.l.]: Steunpunt GOK, [s.a.]. - 31 p. - (Instrument voor een analyse van de beginsituatie). URL: www.steunpuntgok.be

Vindplaats: ro 3 soci

Het screeningsinstrument is bestemd om leerkrachten en schoolteams van de basisschool - bij voorkeur met ondersteuning van een begeleider - een scherper zicht te helpen krijgen op hun praktijk. Daarbij wordt gefocust op het thema Socio-emotionele ontwikkeling (SEO) uit het geïntegreerde ondersteuningsaanbod Gelijke Onderwijskansenbeleid.

Socio-emotionele ontwikkeling: Secundair onderwijs (1st graad) / [s.n.]. - [S.l.]: Steunpunt GOK, [s.a.]. - 32 p. - (Instrument voor een analyse van de beginsituatie). URL: www.steunpuntgok.be

Vindplaats: ro 3 soci

Het screeningsinstrument is bestemd om leerkrachten en schoolteams van de eerste graad secundair onderwijs - bij voorkeur met ondersteuning van een begeleider - een scherper zicht te helpen krijgen op hun praktijk. Daarbij wordt gefocust op het thema Socio-emotionele ontwikkeling (SEO) uit het geïntegreerde ondersteuningsaanbod Gelijke Onderwijskansenbeleid.

Handboek taalgericht vakonderwijs / Hajer, Maaik; Meestringa, T. - Bussum: Coutinho, 2009. - 248 p. - ISBN 978 90 469 0136 6: 24,50 euro

Vindplaats: ro 6 taal

Handboek taalgericht vakonderwijs beschrijft concreet hoe docenten aandacht kunnen besteden aan de rol van taal in het vak of beroepsgerichte programma's om zo leerlingen optimale begeleiding te kunnen geven. Belangrijk hierbij is om te focussen op de talige kant van het vakonderwijs en vervolgens het onderwijs contextrijk aan te bieden met taalsteun en vol interactie. De auteurs geven in dit handboek tal van didactische suggesties, geordend rond de kernbegrippen context, taalsteun en interactie. Tevens worden ervaringen met taalgericht vakonderwijs systematisch beschreven, typische kenmerken van schools taalgebruik besproken, en zijn er verwijzingen naar recent materiaal voor docent en leerling opgenomen. Ook gaan de auteurs in op het opbouwen van een taalbeleid in school.

Levende talen magazine: Taal centraal: Taalbeleid in het Nederlandse en Vlaamse onderwijs / Rooijackers, Patrick; van der Westen, Wilma; Graus, Johan (eindred.). - Amsterdam: Vereniging van Leraren in Levende Talen, 2009. - [s.p.]. - ISBN 978-90-810288-4-4: 15,00 euro

URL: <http://www.levendetalen.nl/>

Vindplaats: ro 6 taal

Deze speciale uitgave bestrijkt de volledige leerlijn taal en biedt u een staalkaart van ervaringen met taalbeleid in het Vlaamse en Nederlandse onderwijs, van basisschool tot universiteit. Daarnaast geven enkele deskundigen en beleidsmakers in korte bijdragen hun visie op taalbeleid.

't Scharnier: studieondersteuning aan huis: Een evaluatie / Juchtmans, Goedroen; Vandembroucke, Anneloes. - Leuven: HIVA, 2008. - 73 p. - ISBN 978 90-5550-456-5

URL: http://www.hiva.be/publicatie_detail.php?id=3076&option=detail
Vindplaats: ro 7 tsch

't Scharnier in Brugge is een proeftuinproject dat de onderwijskansen van leerlingen uit maatschappelijk kwetsbare gezinnen wil verhogen. Na schooltijd gaan studenten bij leerlingen met leerachterstand thuis langs om hen extra begeleiding te geven. Op vraag van het project, wordt in dit HIVA-rapport hun werking geëvalueerd.

Uitval en participatie in het onderwijs: Gezinsbeleid in Vlaanderen / Driessens, Anne-Mie, voorzitter redactieraad. - Knesselare: De neve, 2007. - 47 p. - (Driemaandelijks tijdschrift van de Gezinsbond- Studiedienst).: 7,00 euro
Vindplaats: ro 1 uitv

In dit themanummer gaat men dieper in op zowel oorzaken als aanpak van ongelijke onderwijskansen. Ouder- en leerlingenbetrokkenheid zijn hierbij een belangrijke rode draad. In een eerste artikel overloopt Hilde Timmermans welke leerlingen een achterstand hebben en welke mechanismen een rol spelen in het nastreven van gelijke kansen, gelijke behandeling en gelijke onderwijsuitkomsten. Ten slotte wordt ingezoomd op de overheidsinstrumenten voor een gelijke kansenbeleid. Joost Bolens gaat dieper in op de kostprijs van participatie aan het onderwijs als element van een gelijke kansenbeleid en geeft hier een aantal beleidsaanbevelingen bij. Roger D'Hondt van SOS 'Schulden Op School' vraagt aandacht voor de problematiek van armoede op school. Leen Dom wijst erop dat het streven naar meer partnerschap van ouders ook vaak een machtsstrijd met zich meebrengt, niet alleen tussen leerkrachten en ouders, maar ook tussen ouders onderling waarbij vooral de middenklasse domineert. De Vlaamse Scholierenkoepel wijst op het belang van leerlingenparticipatie en dit zowel formeel als formeel, met aandacht voor deelname aan de lokale overlegplatforms. Nicole Vettenburg beschrijft hoe de Time-outprojecten leerlingen voor wie de situatie op school onhoudbaar is geworden, tijdelijk uit de school haalt en hen via een individuele en groepsgerichte begeleiding weer de kans geeft om de draad terug op te pikken. De praktijk van de Lokale Overlegplatforms en een veranderende visie op gelijke onderwijskansen wordt uit de doeken gedaan door coördinator Patrick Vanspauwen. De studiedienst sluit dit themanummer af met een visie van de Gezinsbond over uitval en participatie in verschillende onderwijsdossiers zoals studiefinanciering, participatie van ouders en leerlingen, kleuterparticipatie, spijbelen en leerzorg.

Veilig online: Tips voor veilig ICT-gebruik op school / Poot, Jaak, Red. - [S.l.]: Afdeling Beleidscoördinatie Onderwijs, 2007. - [s.p.]

Vindplaats: ro 1 veil

Eén van de vakoverschrijdende eindtermen voor ICT in het basisonderwijs en in de eerste graad van het secundair onderwijs slaat op het veilig, verantwoord en doelmatig gebruik van ICT. Deze publicatie wil een hulpmiddel zijn voor scholen zodat zij op een veilige manier van de vele didactische mogelijkheden die ICT biedt, gebruik kunnen maken. Ze bevat actuele informatie, concrete tips, lesmateriaal en richtlijnen voor veilig ICT-gebruik op school. De inhoud is thematisch geordend. Elk hoofdstuk kan apart gelezen worden. Na elk hoofdstuk volgen verwijzingen naar verdere informatie: referenties van softwareprogramma's, links en contactadressen waarnaar in de tekst wordt verwezen. Op de bijgevoegde cd-rom staan een aantal filmpjes, lespakketten en aanvullende informatiebronnen. De publicatie is bedoeld voor leraren, directies en ICT-coördinatoren.

Vonk: Tijdschrift van de vereniging voor het onderwijs in het Nederlands: Thema-nummer. Taalgericht vakonderwijs deel 2 / VON. - Edegem: VON, 2008. - [s.p.] : 39,50 euro (ab.)

URL: www.von.be
Vindplaats: ro 6 vonk

Vonk is het Vlaamse tijdschrift voor het onderwijs in het Nederlands. Het gaat in op alle aspecten van taalonderwijs: didactiek, vaardigheden, methodieken, projecten,... worden besproken in uitgebreide artikels. Dit nummer is gewijd aan taalgericht vakonderwijs, met als bijdragen: Taalbeleid op schoolniveau (Luc Vercammen); Taaldoelen? (Theun Meestringa); 'Tijd voor Taal': Onderweg naar een taalbeleid (Hilde Haentjens); Van vraag om hulp naar schooleigen taalbeleid (Luc Wyns); CLIL: de lat een stuk hoger ... ook goed voor de zwakken! (Tanja Stas); Schrijfkaders: een hulp bij schrijven en leren. Of: schrijvend leren en leren schrijven (Hilde Leon & Werner Schrauwen); 'Buitenaards': een aanzet tot taalrijk PAV / ASPV (Luc Wyns, An Vermeyen & Lies Lenaerts).

Waar komt dat gedrag vandaan?: 20 tips en interventiestrategieën voor leerkrachten / Bateman, Barbara; Golly, Annemieke. - Huizen: Pica, 2008. - 124 p. - ISBN 9789077671306: 19,50 euro
Vindplaats: ro 1 waar

Dit boek geeft twintig concrete tips aan leerkrachten om het probleemgedrag bij hun leerlingen te doen afnemen. De auteurs gaan dieper in op de oorzaak van het gedrag, de functie en wat de leerling ermee wil bereiken. Het boek geeft handvatten om minder vanuit vermoedens te werken en het gedrag vanuit objectieve metingen te beschrijven en aan te pakken.

De zorgcoördinator: Een onmisbare schakel in de leerlingenzorg in het VO en MBO / Schouws, Nico; Sinke, Harry, red. - Antwerpen: Garant, 2007. - 80 p. - (Fontys Reeks Educatief;nr. 7). - ISBN 978-90-441-2251-0: 10,30 euro
Vindplaats: ro 6 zorg

In dit boek staat de zorgcoördinator binnen het VO en MBO (voor Vlaanderen: secundair onderwijs en beroepsonderwijs) centraal. Zorgcoördinatoren zijn de onmisbare schakel tussen de school, ouders, leerlingen en zorgpartners binnen en buiten de school. De hoofdstukken behandelen verschillende aspecten waar een zorgcoördinator in de praktijk van alledag mee te maken krijgt. Van het hanteren van diagnostische instrumenten tot de beschrijving van een dag uit het leven van een zorgcoördinator. Naast voorbeelden uit de praktijk, belicht men ook de beleidsmatige aangelegenheden die nauw aan die praktijk zijn verbonden. Het boek is bedoeld voor zorgcoördinatoren, schoolmanagers, schoolbesturen, opleidingsdocenten en lerarenopleiders.

2.3. Volwassenenonderwijs

Benim Adim Einar: Professionals Experience Integration In Turkey / Erradi, Nourredine. - Tilburg: ROC Tilburg, 2007. - 48 p.

Vindplaats: <http://www.newcomersinturkey.com/index.php?id=143>

Professionelen uit het vluchtelingenwerk en de integratiesector van verschillende Europese landen reisden voor vier dagen naar de Turkse stad Antalya om daar een inburgeringscursus te volgen. Dit boek is een verslag van hun ervaringen.

Toetstips 2004-2005 cnavt / CNaVT. - Leuven: CNaVT, [s.a.]. - [47] p.
URL: <http://www.cnavt.org/main.asp?lan=13&typ=194>
Vindplaats: bl 7 cnav

Tips over het evalueren van taalvaardigheden en het werken aan concrete voorbeelden van toetstaken of andere vormen van evaluatie. 10 toetstips van het cnavt (Certificaat Nederlands als vreemde taal). Onderwerpen zijn: functionele toetstaken, betrouwbaarheid van een toets verhogen, productieve vaardigheden beoordelen,...

Ik kijk naar de wereld met andere ogen: Eindrapport van het onderzoek naar de meerwaarde van taalstages bij NT2 en Alfa NT2 cursisten uit de basiseducatie / Peytier, Eliane; Vanpoucke, Stephanie. - Antwerpen: Karel de Grote-Hogeschool, 2007. - 123 p.
Vindplaats: bl 3 ikki

In het onderzoek wordt in de eerste plaats nagegaan wat de effecten van taalstages zijn op het vlak van communicatieve comen-

petentie, op de attitudes en betrokkenheid, en op maatschappelijke inburgering en participatie van de cursisten. Daarnaast is er ook aandacht voor de neveneffecten van de taalstages voor de organisaties en instellingen.

**Hoe omgaan met (laag) geletterde werkzoekenden?(VDAB): Synerjob / [s.n.]. - Antwerpen: VDAB, [s.a.]. - [s.p.]. URL: [http://vdab.be/talendag/Hoe%20omgaan%20met%20\(laag\)geletterde%20werkzoekenden.pdf](http://vdab.be/talendag/Hoe%20omgaan%20met%20(laag)geletterde%20werkzoekenden.pdf)
Vindplaats: bl 5 laag**

Deze bijdrage beschrijft de gevolgen van laaggeletterdheid en presenteert het aanbod van de VDAB om de lacunes in de lees- schrijf- en rekenvaardigheden op te vullen.

**Zelfevaluatie in volwassenenvorming: Sealll = Self evaluation in adult life long learning / Sealll project. - Alden Biesen: Socrates/Grundtvig, [s.a.]. - 96 p. URL: <http://www.sealll.eu/>
Vindplaats: bl 7 seal**

Sealll beoogt geen kant-en-klare evaluatie-instrumenten met indicatoren om af te vinken, maar focust op zelfevaluatie als een leerproces. Sealll benadert zelfevaluatie van onder uit en wil initiatiefnemers in het uitvoeringsproces van hun eigen evaluatie begeleiden. Deze handleiding bestaat uit drie afzonderlijke onderdelen: Deel één biedt een conceptueel kader en richtlijnen voor het plannen en beheren van zelfevaluatieprocessen in organisaties voor volwasseneneducatie; deel twee is een praktische gids voor facilitators van zelfevaluatie en deel drie geeft een overzicht van mogelijke evaluatie-instrumenten die gebruikt kunnen worden in zelfevaluatieprocessen. Met deze handleiding wil men praktisch materiaal aanbieden voor alle 'actoren' in LLL om hen te helpen op het pad van zelfevaluatie. De handleiding is ook vertaald in het Engels, Duits, Litouws, Zweeds, Turks en Pools en kan u gratis downloaden in pdf-formaat van de projectwebsite.

**"Wat haal je uit de kast": Methodiek Introductie bezoeken als onderdeel van het NT2-concept van de Stadsbibliotheek Haarlem / Vereniging openbare bibliotheken. - [S.I.]: Vereniging Openbare Bibliotheken, 2007. - 18 p.
Vindplaats: bl 7 wath**

In deze brochure leest u hoe u in de bibliotheek kunt omgaan met NT1- of NT2-groepen, met laaggeletterde Nederlanders en laaggeletterde anderstaligen. Welke materialen u kunt gebruiken en waar u moet op letten in uw manier van praten.

3. ACHTERGRONDLITERATUUR OVER INTERCULTURALITEIT

3.1. Algemeen

**Armoede en sociale uitsluiting: Jaarboek 2008 / Vranken, Jan; Campaert, Geert; De Boyser, Katrien... [et al.]. - Leuven: Acco, 2008. - 424 p. - ISBN 978-90-334-7113-1: 35,50 euro
Vindplaats: ge 01 armo**

De zeventiende editie van het Jaarboek Armoede en Sociale Uitsluiting focust op 'Armoede doorheen de levensloop'. Onderzoek toont aan dat de mobiliteit in en uit armoede tijdens de levensloop verband houdt met verschillende life events, transitie en processen. De auteurs gaan op zoek naar die gebeurtenissen of momenten waarop het armoederisico vergroot of verkleint. Bovendien blijkt dat sommige sociale groepen kwetsbaarder zijn dan andere. De vraag wordt gesteld in welke mate onze welvaartstaat en het gelijkekansenbeleid erin slaagt om ongelijke levenskansen doorheen de levensloop te corrigeren. Deze vragen en de antwoorden erop komen aan bod in het themadeel. Daarnaast bevat het themadeel ook recente cijfers over de armoede in Vlaanderen en België. Het biedt een overzicht van ontwikkelingen in armoede-onderzoek en analyseert het gevoerde beleid in zake armoede en sociale uitsluiting. Ondermeer inkomen, werk, wonen, onderwijs, gezondheid, energie en schulden komen aan bod.

**Peoples, nations and cultures: An A-Z of the peoples of the world, past and present / Mackenzie, John M., red. - Londen: Weidenfeld & Nicolson, 2005. - 672 p. - ISBN 0-304-36550-5: 32,50 euro
Vindplaats: ge 01 peop**

In dit referentiewerk vind je een encyclopedisch overzicht van 1500 volkeren, naties en culturen. De bijdragen in dit boek zijn geografisch per werelddeel en vervolgens alfabetisch gerangschikt. Zowel volkeren en etnische groepen uit het heden als uit het verleden komen aan bod. In de artikels wordt telkens de geschiedenis van het betreffende volk overlopen, soms geïllustreerd met een kaartje. Er zijn artikels voor de bewoners van de huidige natiestaten (bv. Spanjaarden), voor minderheden binnen natiestaten (bv. Basken), voor volkeren die verspreid leven over verschillende staten (bv. Koerden), belangrijke culturele, maar niet-etnische groepen (bv. Maronitische Christenen) en verdwenen volkeren (bv. Azteken).

Onzekerheid: Over leven in de risicomaatschappij / Geldof, Dirk. - Leuven: ACCO, 2008. - 190 p. - ISBN 978-90-334-

6916-9: 20,00 euro
Vindplaats: ge 01 onze

'Onzekerheid. Over leven in de risicomaatschappij' reikt een bril aan om de veranderingen in onze wervelende wereld beter te begrijpen. Voortbouwend op de Duitse socioloog Ulrich Beck beschrijft Dirk Geldof onze wereld als een mondiale risicomaatschappij. Hij zoekt de samenhang tussen de vele veranderingen en het effect ervan op ons eigen leven. Het boek confronteert ons met de risico's en uitdagingen van de 21ste eeuw: klimaatopwarming, globalisering en dreigende dualisering, toenemende vrijheid en verregaande individualisering, groeiende tijdsdruk en de explosie van diversiteit in onze kosmopolitische steden. Hoe kunnen we de uitdagingen in onze risicosamenleving het hoofd bieden?

3.2. Cultuur

**Betrekkelijke betrokkenheid: Studies in sociale cohesie: Sociaal en Cultureel Rapport 2008 / Schnabel, Paul; Bijl, Rob; de Hart, Joep. - Den Haag: SCP, 2008. - 423 p. - ISBN 978 90 377 0368 9: 27,50 euro
Vindplaats: ge 02.4 betr**

Sociale cohesie is actueel en een rode draad in het Nederlandse regeerakkoord van Balkenende IV. Sociale cohesie is niet gemakkelijk te meten, omdat het zelf als maat gebruikt wordt. Er lijkt altijd sprake te zijn van een tekort of een gebrek aan sociale cohesie. Hoe staat het nu echt met sociale cohesie? In vijftien studies laten medewerkers van het Sociaal en Cultureel Planbureau zien hoe sociale cohesie vorm krijgt in families, buurten, verenigingen en kerken, maar ook in de politiek en het onderwijs, op de arbeidsmarkt en bij etnische minderheden. Ook de bindingen die mensen in hun vrije tijd aangaan en de contacten via internet komen aan de orde.

**Contactladder / van der Graaf, Peter; Boonstra, Nanne; Bos, Rob. - Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, 2006. - [s.p.]: 0,00 euro
Vindplaats: ge 02.4 cont**

De Contactladder is een instrument dat kan worden ingezet bij samenlevingsproblemen. Het laat toe een heldere diagnose te stellen: hoe wordt er in buurten samen geleefd en waar hebben verschillende groepen bewoners behoefte aan? Deze cd-rom bevat een handleiding met een overzichtelijk stappenplan en diverse links naar informatie en voorbeelden.

Culture's consequences: Comparing values, behaviors, institutions and organizations across nations / Hofstede, Geert. - London: Sage Publications, 2001. - 596

p. - ISBN 0-8039-7323-3: 34,46 euro
Vindplaats: ge 02.4 cult

Sinds het verschijnen van de eerste editie van deze studie in 1981 geldt de Nederlandse professor Geert Hofstede wereldwijd als één van de grondleggers van het vergelijkend intercultureel onderzoek. Deze studie is gebaseerd op de gegevens van een grootschalige enquête onder het personeel van de afdelingen in 72 landen van het bedrijf IBM. Op basis van de analyse van de database met meer dan 116.000 ingevulde vragenlijsten ontwikkelde Hofstede een model met vijf dimensies als graadmeter voor cultuurverschillen: machtsafstand, individualisme versus collectivisme, masculiniteit versus feminiteit, onzekerheidsvermijding en lange- versus kortetermijndenken. Deze editie is een volledig herschreven en geactualiseerde versie van dit standaardwerk.

Dubbele nationaliteit en integratie / Dagevos, Jaco. - Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau, 2008. - 45 p. - ISBN 978-90-377-0398-6: 8,50 euro
Vindplaats: ge 02.4 dubb

Is het beschikken over een andere nationaliteit naast de Nederlandse een maatschappelijk (on)gewenst verschijnsel? Deze vraag beheerst de terugkerende politieke en maatschappelijke discussie over meervoudige nationaliteit. Het beschikken over de nationaliteit van het land van oorsprong naast de Nederlandse nationaliteit zou ten koste gaan van de integratie in de Nederlandse samenleving. Dit boekje geeft meer inzicht in de vraag welke samenhang er is tussen allochtonen met een dubbele nationaliteit en een brede waaier van integratie-indicatoren.

Het geheugen van een stadswijk / De Nil, Bart, eindred.; de Wilde, Bart, eindred. - [S.l.]: Masereelfonds vzw, 2008. - 79 p. - ISBN 978 9074907: 10,00 euro
Vindplaats: ge 02.4 gehe

Op vrijdag 30 maart 2007 organiseerde het Masereelfonds in de Gentse Rabotwijk een studienamiddag waarbij dieper werd ingegaan op het belang van stadswijksgeschiedenis. Erfgoed is immers een actueel concept dat kan worden ingezet bij het samenleven in stadswijken. Vragen hierbij kunnen zijn: Hoe kunnen nieuwe bewoners met een nieuwe cultuur zich ankeren in de oude 'hardware' van de bebouwde omgeving? Is het noodzakelijk dat nieuwe bewoners zich bewust zijn van het verleden om zich te kunnen identificeren met hun leefomgeving? Met de hulp van historici, wijkbewoners, verantwoordelijken van sociaal-artistieke projecten en beleidsverantwoordelijken werd tijdens deze studiedag gezocht naar antwoorden op deze en andere vragen. Dit boek bundelt de referaten van de sprekers op de studiedag.

Multicultural Manners: Essential Rules of Etiquette for the 21st Century / Dresser, Norine. - New Jersey: John Wiley & Sons, 2005. - 285 p. - ISBN 978-0-471-68428-2: 13,51 euro
Vindplaats: ge 02.4 mult

Wat in de ene cultuur als beleefd en normaal wordt beschouwd, kan elders in de wereld vreemd of zelfs beledigend zijn. Dit boek bevat voorbeelden van de misverstanden die kunnen ontstaan door de verschillen in etiquette en gebruiken tussen de Westerse (vnl. Amerikaanse) cultuur en andere culturen. Het eerste deel van het boek bevat per thema (bv. lichaamstaal, geschenken, man/vrouw-relaties) korte, heel concrete gevallen waarbij er sprake is van interculturele misverstanden. Het tweede deel is geografisch ingedeeld en bevat voor een aantal landen algemene info en enkele typische gewoonten van dit volk.

Nieuwe Gasten: Het prille begin van de samenlevingsopbouw tussen Vlaamse vrijwilligers en Marokkaanse migranten in Borgerhout in de jaren zeventig / Van Cauwenberghe, Marieke. - Leuven: Katholieke Universiteit Leuven, 2007. - 114 p.
Vindplaats: ge 02.4 nieu

Borgerhout kent een hoge concentratie van burgers van Marokkaanse origine. In deze scriptie gaat de auteur na in welke omstandigheden zij hier leefden en in het bijzonder hoe zij werden opgevangen. Zij wil nagaan hoe de samenwerking door Marokkanen en Belgen beleefd werd in de jaren zeventig.

Riding the waves of culture: Understanding cultural diversity in business / Trompenaars, Fons; Hampden-Turner, Charles. - London: Nicholas Brealey Publishing, 1997. - 265 p. - ISBN 978-1-85788-176-9: 9,47 euro
Vindplaats: ge 02.4 ridi

De Nederlandse consultant Fons Trompenaars is één van de grote namen in de wereld van het intercultureel management en 'Riding the waves of culture' is een internationale bestseller. Er is - zo stelt de auteur - niet één juiste manier van zaken doen. Verschillende culturen hebben verschillende waardensystemen die hun invloed hebben op het bedrijfsleven. In het boek wordt een model voorgesteld met zeven dimensies van cultuurverschillen en vier basistypes van bedrijfsculturen. Het boek is gebaseerd op een grootschalig statistische onderzoek door middel van vragenlijsten.

Samenlevingsopbouw in beeld: De praktijk van de kust tot Limburg [DVD] / Verreth, Bernadette. - Brussel: Samenlevingsopbouw, 2009. - [s.p.]: 15,00 euro
Vindplaats: ge 02.4 same

Op 2 DVD's wordt de sector Samenlevingsopbouw in Vlaanderen en Brussel voorgesteld. De eerste DVD is een algemene kennismaking met de sector. Op de tweede DVD zoomt men in op de praktijk: 9 werkingen die exemplarisch zijn voor opbouwwerk en buurtwerk worden voorgesteld in 9 reportages van ongeveer 10'.

Weg uit Babylon: Verhalen en essays over culturele miscommunicatie / van Dis, Adriaan; Joris, Lieve; Ombre, Ellen ...[et al.]. - Amsterdam: Augustus, 2008. - 175 p. - ISBN 978 90 457 0189 9: 15,00 euro
Vindplaats: ge 02.4 weg

Niet de multiculturele, maar de miscommunicerende samenleving stelt ons voor problemen. Onbegrip en spraakverwarring tussen culturen leiden tot argwaan, angst en polarisatie. Dat is het uitgangspunt van dit boekje. Daarin laten schrijvers, illustratoren en denkers hun licht schijnen over de communicatiestoornissen die de relaties tussen mensen van verschillende culturen flink kunnen verzuren. Met bijdragen van o.a. Adriaan van Dis, Anil Ramdas, Fouad Laroui, Lieve Joris, Arnon Grunberg.

3.3. Landeninformatie

Afrikanen in Nederland: Aspecten uit Afrikaanse culturen toegelicht voor hulpverleners en andere geïnteresseerden / Getachew, Aklil. - Alphen aan den Rijn: Stichting Meander, 2008. - 31 p. - ISBN 978-90-74505-05-5: 10,00 euro
Vindplaats: ge 03.3 afri

De brochure gaat in op een aantal culturele achtergronden van Afrikaanse groepen in Nederland. Aan de orde komen onderwerpen als traditionele religies, religie en ziektebeleving, rituelen, vrouwenbesnijdenis, man/vrouwverhoudingen en familiesystemen in Afrika. De informatie is met name interessant voor zorgverleners die hun hulpverlening aan Afrikaanse cliënten willen verbeteren.

La Belgique: Le roman d'un pays / Roegiers, Patrick. - Paris: Gallimard, 2005. - 159 p. - (Découvertes). - ISBN 2-07-031540-1: 14,50 euro
Vindplaats: ge 03.3 belg

Naar aanleiding van 175 jaar België heeft uitgeverij Gallimard in zijn reeks Découvertes een deel over België uitgebracht, geschreven door de Brusselse Parijsen Patrick Roegiers, romanschrijver, journalist en theaterman. 'La Belgique: le roman d'un pays' is niet zomaar een prachtig geïllustreerd traktaat over België, maar ook een reis door het culturele en politieke verleden én heden van het land.

A Tall Man in a Low Land: Some Time Among the Belgians / Pearson, Harry. - London: Abacus, 1998. - 246 p. - ISBN 978-0-349-11206-0: 6,75 euro
Vindplaats: ge 03.3 tall

Een humoristische kijk op de Belgen door de ogen van een Britse journalist. Harry Pearson reisde geruime tijd door België. Zijn rake observaties en belevenissen worden aangevuld met historische en culturele wetenswaardigheden.

3.4. Migratie

Komen en gaan: Immigratie en emigratie in Nederland vanaf 1550 / Obdeijn, H.; Schrover, Marlou. - Amsterdam: Bert Bakker, 2008. - 412 p. - ISBN 978 90 351 3034 0: 24,95 euro
Vindplaats: ge 04 kome

Vier eeuwen immigratie en emigratie naar en vanuit Nederland. Niet alleen heeft Nederland al eeuwenlang migranten ontvangen, er zijn al even lang Nederlanders naar elders gemigreerd. Zijn de hedendaagse migranten te vergelijken met die uit het verleden? Wat zijn de overeenkomsten tussen emigranten en immigranten? In 'Komen en gaan' wordt antwoord gegeven op de vragen die rijzen wanneer we over het migratievraagstuk nadenken. De geschiedenis laat zien dat het na drie generaties meestal goed komt met de migranten en hun nakomelingen. Beleidsmakers en deelnemers aan het publieke debat over migratie en integratie hebben aan deze constatering in hun beleidsplannen weinig. Bij hen overheerst het democratische ongeduld. De uitkomst van het boek is echter juist dat de overheid een belangrijke rol kan spelen bij de integratie van migranten. Door het voortdurend in het beleid benadrukken van het 'anders zijn' van migranten wordt integratie eerder vertraagd dan versneld. Een overzicht van vier eeuwen immigratie en emigratie laat zien welke factoren bijdroegen aan een succesvolle integratie.

3.5. Jeugd

De digitale diaspora: De virtuele realiteit van de multiculturele samenleving / Frissen, Valerie. - Utrecht: Forum, 2008. - 40 p. - (FORUM Jaarlezing). - ISBN 978-90-6734-552-1: 8,00 euro
Vindplaats: ge 05.1 digi

In deze derde FORUM Jaarlezing belicht V. Frissen de belangrijke rol die digitale technologie speelt in de zoektocht van migranten naar identiteit. ICT verbindt hen letterlijk met netwerken in het land van herkomst en tegelijk met netwerken in het land waar zij wonen. Die transnationaliteit met alle bijbehorende spanningen zien

we in verhevigde vorm terug in de digitale wereld. ICT wordt gebruikt om een virtueel thuisland te creëren met elementen van de oude en de nieuwe wereld. Maar ICT biedt evenzeer een vruchtbare voedingsbodem voor radicale emancipatie en voor het uitspelen en organiseren van conflicten en tegenstellingen.

Geloof en Geluk: Traditie en vernieuwing bij jonge moslims / Korf, Dirk J.; Place, Suzanne; Koet, Sanna..[et al.]. - Utrecht: FORUM; Rotterdam: uitgeverij Ger Guijs, 2008. - 122 p. - ISBN 978 90 6734 592 7: 20,00 euro
Vindplaats: ge 05.1 gelo

Forum doet in een jaarlijkse monitor verslag van de ontwikkelingen en trends onder jonge moslims. Na identiteit (Van Allah tot Prada, 2006) en participatie (Van vasten tot feesten, 2007) krijgt ditmaal het geloof extra aandacht: in hoeverre zien we hier vernieuwing en individuele beleving? Met een bont palet van paneluitspraken, enquête-uitkomsten en eigen straatobservaties schilderen de onderzoekers minutieus de vele facetten van jong islamitisch Nederland. Het levert een tableau vivant op, dat met vitale penseelstreken een gedoodverfd beeld wegvaaft. Met 'Geloof en geluk' komen nieuwe ontwikkelingen en wendingen in de levens van moslims tussen 15 en 30 jaar in het vizier. Als iets daarbij in het oog springt, dan is het wel de snel groeiende variatie in leefstijl en (geloofs)opvattingen onder deze jongeren.

Samir / Erkel, Arjan. - Amsterdam: Balans, 2007. - 318 p. - ISBN 978-90-5018-870-8: 16,95 euro
Vindplaats: ge 05.1 sami

Wat zijn de idealen van jonge moslims die de koran en het leven van de profeet Mohammed als pure leidraad van hun leven zien? Hoe ziet de gewapende jihad eruit? En wat is de invloed van media en politici? Samir A. zit momenteel in een Nederlandse gevangenis voor het plannen van een terroristische aanslag in Utrecht. Erkel sprak met hem en met mensen uit zijn omgeving. Hij maakte ook gebruik van de dagboek aantekeningen van Samir. Aan de hand van het leven van Samir A. werpt de auteur een licht op de levens van door het geloof gegrepen jongeren.

Zoeken naar een 'zuivere' islam: Gevoelsbeleving en identiteitsvorming van jonge Marokkaans-Nederlandse moslims / de Koning, Martijn. - Amsterdam: Bert Bakker, 2008. - 397 p. - ISBN 978-90-351-2902-3: 49,90 euro
Vindplaats: ge 05.1 zoek

Martijn de Koning heeft van 1999 tot en met 2005 onderzoek gedaan onder Marokkaans-Nederlandse moslimjongeren over de manier waarop zij met hun religieuze identiteit omgaan. Uit dit onderzoek blijkt

dat islam en identiteit geen vaststaande en duidelijke begrippen zijn, maar punten waarover onderhandeld moet worden met moslims én niet-moslims.

B(l)oeiend en divers: Een beleidsvoorbereidend onderzoek naar allochtoon jeugdwerk in opdracht van de provinciale Jeugddienst Antwerpen / Hillaert, Ingeborg, red.; De Ceuster, Els, red.; Dehertogh, Britt ..[et al.]. - Antwerpen: Provinciebestuur, 2008. - 96 p.
URL: www.provant.be/binaries/rapport%20versie%20provant_tcm7-77546.pdf
Vindplaats: ge 05.2 b(l)oe

Het allochtoon jeugdwerk is een relatief jonge sector. Binnen de provinciale Jeugddienst is de kennis over allochtoon jeugdwerk beperkt. Daarom dit beleidsvoorbereidend onderzoek dat een inventaris opmaakt van het bestaande allochtoon jeugdwerk en nagaat welke ondersteuningsnoden er bij deze organisaties leven.

Terugblik op 2 jaar werken rond rolpatronen / Steunpunt Allochtone Meisjes en Vrouwen. - Brussel: SAMV, [s.a.]. - 32 p.: 7,50 euro
Vindplaats: ge 05.2 terug

Met dit verslagboek willen we stilstaan en terugblikken op de acties die het SAMV in samenwerking met verschillende partners heeft ondernomen om de interne discussie omtrent rollenpatronen te stimuleren: hoe is de campagne 'Leila en Ali' tot stand gekomen? Welke acties werden ondernomen? Hoe en wat zijn onze bevindingen inzake deze thematiek?

Als u begrijpt wat ik wil zeggen: Spelregels voor het werken met een sociale tolk [handleiding+DVD] / Centrale OndersteuningsCel voor Sociaal Tolken en Vertalen. - Brussel: COC, 2005. - 22 p.: 0,00 euro
Vindplaats: ge 06.1 alsu

Dit is een handleiding bij de instructievideo/dvd 'Als u begrijpt wat ik wil zeggen' over sociaal tolken. De video/dvd is bedoeld voor alle diensten en organisaties die een beroep zouden kunnen doen op een sociale tolk. De spelregels en deontologische code van sociaal tolken worden uitgelegd aan de hand van een aantal geacteerde praktijkvoorbeelden. Er worden goede en slechte voorbeelden gegeven. Deze handleiding bevat commentaar bij de videofragmenten en algemene principes en tips bij het sociaal tolken.

3.6. Hulpverlening

The Cambridge Handbook of Acculturation Psychology / Sam, David L.; Berry, John W. - Cambridge: Cambridge University Press, 2006. - 551 p. - ISBN 9780521614061: 50,70 euro
Vindplaats: ge 06.2 camb

De laatste jaren is 'acculturatie' geëvolueerd tot één van de belangrijkste onderzoeksthema's in het veld van de cross-culturele psychologie. Dit handboek brengt een aantal bijdragen samen die een beeld geven van de huidige stand van zaken in dit domein. De auteurs, gezaghebbende experts, bespreken verschillende concepten, theorieën en methodieken. Een aantal specifieke groepen komen aan bod: migranten, vluchtelingen, inheemse bevolkingsgroepen, tijdelijke migranten (zoals studenten, toeristen en expatriates). In een volgende deel wordt acculturatie bekeken in het kader van een bepaalde maatschappelijke context (Australië en Nieuw-Zeeland, Canada, Israël, de Verenigde Staten, Europa, Franstalige Europese landen, Scandinavië, het Verenigd Koninkrijk). Het laatste deel tenslotte behandelt acculturatie op school, in arbeidsorganisaties, de gezondheidssector en de ruime samenleving. In aparte hoofdstukken wordt extra aandacht besteed aan de acculturatie van vrouwen en kinderen, en aan interculturele training.

In ontmoeting: Een interactieve benadering van geweld binnen eerculturen / de Groot, Gerda; Simsek, Jale. - Amsterdam: SWP, 2008. - 235 p. - ISBN 978-90-6665-954-4: 28,27 euro
Vindplaats: ge 06.2 inon

De vragen van cliënten uit eerculturen vragen een specifieke benadering waarbij een westers perspectief van hulpverlening ontoereikend is en tekort doet aan de eigenheid en wensen van de klant. Dit boek biedt de methodische kaders waarbinnen de hulpverlening aan cliënten die te maken hebben met (dreigend) eerge relateerd geweld, vorm kan krijgen. Bestaande expertise is gebundeld en verbonden aan theoretische achtergrondinformatie en het methodisch proces. Vanuit die methodische kaders worden handreikingen gegeven die praktische aanwijzingen geven voor effectieve interventies in de hulpverlening.

Wisselende perspectieven: Sensitiviteit voor sekse en cultuur: Acht casussen in de praktijk van GGz en verslavingszorg / Oude Havenhuis, Annie; Scherpenzeel, Roos. - Utrecht: TransAct, 2006. - 120 p. - ISBN 978-90-72127-64-8: 27,14 euro
Vindplaats: ge 06.2 wiss

In dit boekje worden acht casussen beschreven waarmee hulpverleners kennis en vaardigheden kunnen ontwikkelen om in de dagelijkse hulpverleningspraktijk sensitiviteit te ontwikkelen voor de cultuur-

en seksespecifieke aspecten van de cliënt en de hulpverleningsrelatie. Daardoor kan een vertrouwensrelatie met de cliënt worden opgebouwd, wat de hulpverleningsrelatie ten goede komt en de effectiviteit van de hulpverlening vergroot.

3.7. Vrouwen

Europe's Muslim women: potential, aspirations and challenges / Silvestri, Sara. - Brussel: King Baudouin Foundation, 2008. - 75 p. - ISBN 978-90-5130-633-0
Vindplaats: ge 07.1 euro

Dit rapport stelt de belangrijkste bevindingen voor van een kwalitatief onderzoek over de Europese moslimvrouwen. Het doel van het rapport is een algemene indruk te geven van de mate waarin de islam als godsdienst een bepalende rol speelt in de ervaringen van de Europese moslimvrouwen en tevens de belangrijkste redenen voor hun bezorgdheid, voor hun manier van denken en voor hun reacties aan te halen. Dit onderzoek wil vooral de stem, het dagelijkse leven, de problemen en verzuchtingen van deze vrouwen naar voren brengen. Het werd uitgevoerd in Brussel, Londen en Turijn. Het onderzoek werkte met vragenlijsten en gestructureerde en ongestructureerde interviews met 49 moslimvrouwen.

Zware dingen moet je voorzichtig duwen: Achtergronden, gevolgen en aanpak meisjesbesnijdenis / Nienhuis, Gerda; Hendriks, Marina; Naleie, Zahra. - Utrecht: Pharos, 2008. - 105 p. - ISBN 978-90-75955-68-2: 17,49 euro
Vindplaats: ge 07.3 zwar

Dit boek gaat over meisjesbesnijdenis en hoe de bestrijding van dit traditionele gebruik kan worden aangepakt. In acht hoofdstukken geven de auteurs informatie over migratie, religie, de ontwikkelingen in Afrika, op internationaal vlak en in Nederland, de rol van sleutelpersonen, het bespreekbaar maken van meisjesbesnijdenis en tot slot de gevolgen voor gezondheid en welzijn van meisjes en vrouwen.

3.8. Religie

Handboek religie in Nederland / ter Borg, M. ...[et al.], red. - Zoetermeer: Meinema, 2008. - 535 p. - ISBN 978 90 211 4188 6: 42,50 euro
Vindplaats: ge 08.1 hand

Het Handboek religie in Nederland wil zicht bieden op de kleurrijke situatie in levensbeschouwelijk Nederland. Het geeft een overzicht van religieuze stromingen en uitingsvormen in Nederland. Het beschrijft en analyseert nieuwe ontwikkelingen en het laat zien welke rol religie speelt in

verschillende maatschappelijke domeinen. Ten slotte gaat het boek ook in op de plaats van atheïsme en humanisme in het religieuze landschap.

Hitler in de polder & Vrij van God / Zwagerman, Joost. - Amsterdam: De Arbeiderspers, 2009. - 71 p. - ISBN 978 90 295 6732 9: 8,95 euro
Vindplaats: ge 08.1 hitl

Ooit stond religiekritiek in hoog aanzien bij de culturele elite. De 'toon van het debat' kon niet hard en beledigend genoeg zijn. Het was de tijd dat je bewondering oogstte als je een CDA-politicus vergeleek met de nazi-officier Adolf Eichmann. Tegenwoordig geldt nog steeds: wie het christendom en de kerk bekritiseert, is een held en wordt op het schild gehesen, want dat is gezonde en vooruitstrevende religiekritiek. Maar wie de islam en de moskee bevreemdt, is volgens de culturele elite al snel een racist of ten minste een benepen conservatief. Waar komt die dubbele standaard vandaan? In *Hitler in de polder & Vrij van God* legt Joost Zwagerman de morele verarring en verdoodheid bloot van een belangrijk deel van de Nederlandse opinie-makers en publicisten.

Rituelen rond het levenseinde / Werkgroep voor Liturgie. - Heeswijk: Uitgeverij Abdij van Berne, 2008. - 80 p. - ISBN 978-90-8972-001-6: 12,50 euro
Vindplaats: ge 08.1 ritu

De omgang met de dood is in elke cultuur, religie en levensbeschouwing anders. De religieuze gebruiken en voorschriften rondom het levenseinde zijn eveneens verschillend. Dit boekje biedt een handreiking voor de omgang met mensen die gaan sterven of gestorven zijn, en hun naasten. Er is informatie opgenomen over Christendom, Islam, Jodendom, Hindoeïsme, Boeddhisme en Humanisme.

De islam in Europa: dialoog of clash? / Barnard, Benno; Bousakla, Mimount; Pinxten, Rik. ...[et al.]. - Leuven: Van Halewijck, 2008. - 191 p. - ISBN 978 90 5617 870 3: 17,50 euro
Vindplaats: ge 08.2 isla

Het hoofddoekendebat, de Deense Mohammed-cartoons, de heisa rond het filmpje Fitna van Geert Wilders: het ziet ernaar uit dat zich een confrontatie aan het voltrekken is, een botsing van waarden tussen de islam en de westerse moderniteit. Hoe gaan we om met de islam als religie, levensbeschouwing en cultuur? Kan er überhaupt sprake zijn van een integratie en verrijking, of escaleert dit tot een open conflict, waarbij het religieuze discours in toenemende mate het publieke debat domineert? Schrijvers Benno Barnard en Geert van Istendael, antropoloog Rik Pinxten, politica Mimount Bousakla, de filosofen Ludo Abicht, Jan De Pauw en Johan Sanctorum hebben zich aan tafel

gezet en stellen de zaken scherp, ieder vanuit zijn eigen achtergrond.

Moslims in een westerse samenleving: Islam en ethiek / Beck, Herman; Wiegers, Gerard. - Zoetermeer: Meinema, 2008. - 268 p. - ISBN 978 90 211 4103 9: 21,50 euro
Vindplaats: ge 08.2 mosl

Herman Beck en Gerard Wiegers, beiden hoogleraar godsdienstwetenschappen, buigen zich over de hedendaagse ethische vragen van Nederlandse en Vlaamse moslims. Welke vragen hebben moslims die hier wonen eigenlijk en aan wie leggen zij die voor? Zijn de vragen en antwoorden hier anders dan in de kernlanden van de islamitische wereld? Waar ligt het accent: bij de islamitische geloofsgemeenschap of bij de individuele gelovige? De auteurs behandelen deze en andere vragen in vier hoofdstukken: wat is 'islamitische ethiek'; moslims en grondslagenvragen; moslims en alledaagse levensvragen; moslims en medische vragen.

3.9. Gezondheidszorg

Belgische initiatieven om de ongelijkheid in gezondheid te verkleinen 1995-2006 / Maulet, Nathalie; Roland, Michel; De Maeseneer, Jan... [et al.]. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2007. - 103 p. - ISBN 978-90-5130-589-0: 0,00 euro
URL: <http://www.kbs-frb.be/publication.aspx?id=224054&LangType=2067>
Vindplaats: ge 09 bel

Dit dossier wil een overzicht geven van de initiatieven die de verschillende bevoegde politieke overheidsniveaus in België sinds een vijftiental jaar hebben genomen om de strijd aan te binden met de sociale ongelijkheid op het vlak van gezondheid. Dit onderzoek moet het mogelijk maken op termijn nieuwe prioriteiten te stellen om deze problematiek beter aan te pakken.

Doel(groep) bereikt: Bevordering van de seksuele gezondheid tegen een culturele achtergrond / Frouws, B.; Hollander, M.L. - Zoetermeer: Research voor Beleid, 2009. - 89 p.
URL: http://www.integratie.net/kiem/dossiers/Zorgenwelzijn/Seksualiteit/seksuele-gezondheid_1008.html
Vindplaats: ge 09 doel

De taboe- en schaamtecultuur, de sterke sociale controle en de roddelcultuur spelen een rol bij de seksuele vorming van allochtone jongeren, concluderen de onderzoekers. Zij onderzochten de seksuele belevingswereld van jongeren van Turkse, Marokkaanse, Surinaamse, Antilliaanse en Afrikaanse afkomst. De geïnterviewde jongens hebben vaak weinig respect voor de meisjes. Die zouden te weinig weerbaar zijn en grenzen binnen het seksuele con-

tact niet goed kunnen afbakenen. Turkse en Marokkaanse meisjes zouden volgens de jongens bovendien chantabel zijn, omdat ze bang zijn dat hun seksuele gedrag bekend wordt bij hun familie. De geïnterviewde jongeren oordeelden daarnaast vaak negatief over anticonceptie en bleken weinig kennis over geslachtsziekten te hebben. Ook is de voorlichting over geslachtsziekten en anticonceptie aan de jongeren voor verbetering vatbaar.

Geestelijke gezondheid in een multiculturele samenleving / Lampaert, Frieda...[et al.], red. - Brussel: Koning Boudewijnstichting, 2005. - 24 p. - Uit: Dicht bij de mensen: Een mozaïek van ideeën en initiatieven omtrent geestelijke gezondheid; pp. 221-244. - ISBN 90-5130-509-5
URL: http://www.kbs-frb.be/uploadedFiles/KBS-FRB/Files/NL/PUB_1545_geestelijke_gezondheid.pdf
Vindplaats: ge 09 gees

Hoofdstuk uit 'Dicht bij de mensen', een publicatie die het belang van geestelijke gezondheid in onze samenleving duidelijk wil stellen en een mozaïek aan opinies, ervaringen en getuigenissen over de geestelijke gezondheid (szorg) in België presenteert. In dit hoofdstuk verschillende bijdragen: Multiculturaliteit en de uitdagingen inzake geestelijke gezondheid (Jean-Louis Feys); Leven in Kuregem: Depressies bij jonge migrantenmoeders en hun kinderen (Sarah Deutsch e.a.); Interculturele bemiddeling (Hans Verrept); Een ervaring apart: Verzorgend personeel van Turkse en Maghrebijnse afkomst (Mohammed Emjahe, Souleil Zaïour); Geestelijke gezondheidszorg voor mensen met een precar of zonder verblijfsrecht (Myriam van Vinckenrode); Het collectief geheugen: ontheemd zijn en het groepsgevoel (Nouné Kara Khanian); Kinderen met een tweede huid: veerkracht als sleutel voor het onthaal van vluchtelingenkinderen (Stefaan Plysier).

Nieuwsgierig blijven: Implementatie van de interculturele competenties in de GGZ / Kramer, Sander. - Rotterdam: MIKADO, 2007. - 39 p. - ISBN 978-90-77782-12-5: 27,14 euro
Vindplaats: ge 09 nieu

In deze brochure wordt het implementeren van interculturele competenties in de geestelijke gezondheidszorg behandeld. Er werden twee trajecten opgezet waarin interculturele competenties in de praktijk zijn toegepast. Hulpverleners uit zes teams hebben op basis van casuïstiek systematisch gereflecteerd op hun dagelijkse praktijk. Docenten van de opleiding tot GZ-psycholoog hebben interculturele competenties in drie modules geïntegreerd. Het verloop van de twee succesvolle trajecten wordt in deze publicatie beschreven. Ook de voorwaarden voor voortzetting en implementatie door anderen komen aan bod.

Palliatieve zorg bij vluchtelingen: Signaleringsrapport / Dieleman, Karin. - Utrecht: Pharos, 2007. - 69 p.
URL: http://www.pharos.nl/uploads/site_1/Pdf/Documenten/Signaleringsrapport%20170707-def%20mw.pdf
Vindplaats: ge 09 pall

Reden voor dit onderzoek is enerzijds dat de palliatieve zorg in de afgelopen 10 jaar steeds belangrijker is geworden en anderzijds bevestiging signalen uit de praktijk dat de palliatieve zorg bij vluchtelingen andere aandacht en competenties vraagt van hulpverleners dan men gewend is. In dit onderzoek worden de ervaringen en aanbevelingen van vluchtelingen en hulpverleners beschreven.

Voices of Trauma: Treating Survivors Across Cultures / Drozdek, Boris; Wilson, John P. - [S.I.]: Springer, 2007. - 395 p. - ISBN 978-0-387-69797-0: 63,50 euro
Vindplaats: ge 09 voic

Dit boek bevat veertien gevalbeschrijvingen rondom het thema interculturele behandeling van psychotrauma's. De verschillende auteurs gaan bij deze beschrijvingen uit van verschillende referentiekaders: van antropologisch over sociaal-politiek tot intrapsychisch psychotherapeutisch. Deze bijdragen worden voorafgegaan door een theoretisch hoofdstuk over de wedergeboorte van het contextuele denken in de psychotraumatologie, gevolgd door een hoofdstuk over collectief geweld.

3.10. Beleid

En zorg ervoor dat ze ons niet vergeten...: Over de samenhang tussen vluchtelingen- en migratiepolitiek / Pronk, Jan. - Amsterdam: Mets & Schilt, 2007. - 78 p. - ISBN 978-90-5330-588-1: 8,80 euro
Vindplaats: ge 11 enzo

'Een duurzame oplossing van conflicten en van situaties die gekenmerkt worden door grote aantallen slachtoffers, waaronder tal van vluchtelingen en ontheemden, vereist dat het primaat wordt gelegd bij de politiek, de buitenlandse en internationale politiek. Te lang heeft de humanitaire hulp gefunctioneerd als een doekje voor het bloeden, als een middel om politieke actie uit te stellen, als schaaflap waarachter niets schuil ging.' Aldus Jan Pronk in deze brochure. Hij was minister voor Ontwikkelingssamenwerking in Nederland en tot eind 2006 speciaal gezant van de secretaris-generaal van de Verenigde Naties voor Soedan.

Etnische minderheden en de Vlaamse kiezers: Een analyse op basis van de posterale verkiezingsonderzoeken 1991-1995-1999-2003-2007 / Billiet, J.; Swyngedouw, Marc. - Leuven: Centrum voor Sociologisch Onderzoek, 2009. - 31 p.

URL: [http://soc.kuleuven.be/ceso/onderzoek/9/pdf/Etnische%20minderheden%20en%20Vlaamse%20kiezer_\(def\).pdf](http://soc.kuleuven.be/ceso/onderzoek/9/pdf/Etnische%20minderheden%20en%20Vlaamse%20kiezer_(def).pdf)

Vindplaats: ge 11 etni

In 1989 onderzocht het ISPO voor het eerst, na opvallende lokale successen van het Vlaams Blok in Antwerpen, de houding van de Belgen tegenover migranten. De kern van het meetinstrument dat in 1989 ontwikkeld werd, is nadien toegepast in de grootschalige verkiezingsonderzoeken van 1991, 1995, 1999, 2003 en recentelijk ook in dat van 2007. In deze studie gaan de onderzoekers na of de trend die vastgesteld werd in vorige onderzoeken, zich ook doorzet tot 2007. Ze gaan verder na of het zich al dan niet bedreigd voelend door etnische minderheden in 2007 nog steeds door dezelfde kenmerken van de ondervraagden verklaard kan worden als in 1991. Ten slotte worden ook de nieuwe aspecten besproken die in het verkiezingsonderzoek van 2007 aan bod kwamen die betrekking hebben op de houding van de Vlaming tegenover de islam. Is er sprake van een islamofobie in de Vlaamse publieke opinie?

Gemeentelijk beleid voor Marokkaans-Nederlandse jongeren: Rapportage over de wenselijkheid van specifiek doelgroepenbeleid / Vandebroucke, Myriam; Braam, Huub; Pels, Trees ...[et al.]. - Utrecht: Verwey-Jonker Instituut, 2008. - 48 p.

URL: http://www.verwey-jonker.nl/jeugd/publicaties/beleid/gemeentelijk_beleid_voor_marokkaans_nederlandse_jongeren

Vindplaats: ge 11 geme

Deze publicatie beschrijft ervaringen van gemeenten met probleemgedrag van Marokkaans-Nederlandse jongeren en de aanpak daarvan. Het Verwey-Jonker Instituut voerde een quickscan uit onder 44 gemeenten en nam interviews af bij 20 gemeenten waar veel Marokkaans-Nederlandse jongeren wonen. Belangrijkste conclusie: de aanpak moet zich niet beperken tot problemen met criminaliteit en overlast, maar zich ook richten op schooluitval en jeugdhulpverlening achter de voordeur.

'New' Citizens, New Policies?: Developments in Diversity Policy in Canada and Flanders / d'Haenens, Leen; Hooghe, Marc; Vanheule, Dirk ...[et al.]. - Gent: Academia Press, 2006. - 229 p. - ISBN 10-90-382-1021-3: 15,00 euro

Vindplaats: ge 11 newc

In de context van globalisering worden samenlevingen alsmat minder homogeen en daardoor diverser en complexer. Dit boek werpt een licht op het beleid dat dienaangaande gevoerd wordt in Canada en in Vlaanderen. Het diversiteitsbeleid dat door beide regio's gevoerd wordt, blijkt dezelfde verwachtingen te hebben ten aanzien van nieuwkomers, ondermeer op het vlak van individuele verantwoordelijkheid en burgerzin. Wat bieden deze overheden hiervoor in ruil? In hoeverre hebben ze resultaten geboekt op het vlak van de emancipatie en participatie van deze nieuwkomers? Welke rol speelt de media in deze landen bij de beeldvorming rond etnisch-culturele minderheden?

Onderzoek naar de structuur en werking van allochtone vrouwenverenigingen / Heyse, Petra. - Antwerpen: Steunpunt Gelijkekansenbeleid, 2008. - 97 p. - ISBN 978-90-77271-40-7: 19,44 euro

URL: <http://www.ua.ac.be/main.aspx?c=.CEMIS&n=68376>

Vindplaats: ge 11 onde

CeMIS en het Steunpunt Gelijkekansenbeleid voerden een onderzoek naar de structuur en werking van allochtone vrouwenverenigingen in Vlaanderen. Middels een kwalitatief onderzoek werd achterhaald hoe lokale Marokkaanse, Turkse en Russischtalige sociaal-culturele (vrouwen)verenigingen en vrouwenwerkingen binnen moskeeën de bestaande beleidsstructuren en voorzieningen ervaren. Het veldwerk werd in Antwerpen, Genk en Gent uitgevoerd.

Populist radical right parties in Europe / Mudde, Cas. - Cambridge: Cambridge University Press, 2007. - 385 p. - ISBN 978-0-521-61632-4: 31,95 euro

Vindplaats: ge 11 popu

Uitgebreide studie over het fenomeen van populistische rechtse partijen in Europa door Cas Mudde, politicoloog aan de Universiteit Antwerpen. Mudde neemt partijen in zowel West- als Oost-Europa onder de loep, en levert met zijn studie op drie manieren een bijdrage aan de literatuur over dit onderwerp: hij geeft een overzicht van de belangrijkste publicaties in dit domein, beoordeelt deze kritisch en corrigeert eventuele misvattingen, en brengt - ondermeer omwille van het pan-Europese perspectief - nieuwe inzichten.

De veiligheidsscan: Instrument voor een lokaal veiligheids- en leefbaarheidsbeleid / Van Craen, Maarten; Ackaert, Johan.

- Antwerpen: Maklu, 2006. - 120 p. - ISBN 90-466-0029-7: 24,00 euro

Vindplaats: ge 11 veil

Veiligheid en leefbaarheid staan hoog op de politieke en maatschappelijke agenda. Maar de lokale beleidsmakers beschikken slechts over beperkte gegevens om hun beleid op te baseren. Zo blijken er geen

instrumenten beschikbaar te zijn om de behoeften, verwachtingen en suggesties van de bevolking in kaart te brengen. Daarom ontwikkelden medewerkers van de Universiteit Hasselt deze Veiligheids-scan. Dit instrument is een hulpmiddel voor politieke bestuurders en zonechefs om op het gemeentelijke of zonale niveau een doordacht leefbaarheids- en veiligheidsbeleid uit te tekenen. In dit boek stellen de onderzoekers de Veiligheids-scan voor en presenteren ze hun eerste resultaten.

3.11. Arbeid en tewerkstelling

Zwaar bewolkt met opklaringen: De aansluiting met de arbeidsmarkt van allochtone schoolverlaters van nabij bekeken / VDAB. - Brussel: VDAB, 2008. - 35 p. - (Arbeidsmarkt Topic; november 2008).: 3,00 euro

URL: <http://vdab.be/trends/topics.shtml>
Vindplaats: ge 14 arbe

Deze arbeidsmarkttopic gaat na hoe de aansluiting met de arbeidsmarkt van allochtone schoolverlaters verloopt. Hierbij wordt gekeken naar studiekeuze en scholingsniveau.

Culturele diversiteit: De bijdrage van de openbare bibliotheek aan de multiculturele samenleving / Larsen, Jens Ingemann; Jacobs, Deborah L.; Van Vlimmeren, Ton. - [S.l.]: Vereniging van Openbare Bibliotheken, 2004. - 68 p.

URL: www.debibliotheken.nl
Vindplaats: ge 14 cult

De doelstelling van deze publicatie is om bibliotheken te inspireren tot het ondernemen van actie die recht doet aan de culturele diversiteit in hun werkgebied. Het doel is bibliotheekdirecties te informeren, zowel van grote als kleine bibliotheken, zowel van bibliotheken die overwegen om dienstverlening op dit terrein te beginnen als bibliotheken die al veel ervaring hebben. Er wordt een momentopname gegeven van de stand van zaken op vier continenten, er worden voorbeelden aangereikt en er wordt een analyse gegeven hoe bibliotheken het beter kunnen doen, zowel als organisatie als in samenwerkingsverband. Tenslotte is het de bedoeling om te laten zien dat deze diensten en activiteiten niet 'extra' zijn, maar regulier werk, passend binnen het basispakket van bibliotheekdiensten.

Culturele diversiteit: Visiedocument-Vereniging van Openbare Bibliotheken / Essafi, Mohammed; Ensberg, Dave. - [S.l.]: Pricewaterhouse Coopers, 2006. - 37 p.

URL: <http://www.debibliotheken.nl/content.jsp?objectid=7695>
Vindplaats: ge 14 cult

In dit visiedocument 'Culturele Diversiteit' wordt specifieke aandacht besteed aan enerzijds een intercultureel personeelsbeleid en anderzijds de maatschappelijke context van de multiculturele samenleving. Dit laatste houdt in: het concreet ontwikkelen van een instrumentele visie op de ondersteuning van de inburgering en een brede verspreiding van de dienstverleningsconcepten zoals inburgeringspunten en taalleerroutes. Dit visiedocument moet als handvat dienen voor de directies en besturen van de lokale openbare bibliotheken.

Haas of schildpad?: Werken aan intercultureel in je (erfgoed) organisatie / Geudens, Birgit, eindred.; De Graeve, Jan, Cartoons. – Brussel: FARO Vlaams steunpunt voor cultureel erfgoed vzw., 2008. - 56 p.
Vindplaats: ge 14 haas

Deze brochure wil een stimulans zijn voor intercultureel denken en werken in de erfgoedpraktijk en ze behandelt daarom tal van mogelijkheden om intercultureel daadwerkelijk in de eigen werking om te zetten. De inhoudelijke samenstelling van de brochure baseerde zich op de verslaggeving van de seminars 'Cultureel erfgoed en culturele diversiteit' die in de voorbije jaren in alle provincies werden georganiseerd. Directies, conservatoren, onderzoekers, gidsen, onthaalpersoneel,... iedereen die werkzaam is in een erfgoedorganisatie (of aanverwante organisaties) kan in deze brochure wel een aantal nuttige weetjes, tips of praktijkvoorbeelden terugvinden.

HandSaam Divers [DVD] / Movisie. - Utrecht: Movisie, 2007. - 25 min.: 0,00 euro
Vindplaats: ge 14 hand

Interculturalisatie staat al een aantal jaren op de agenda van veel reguliere vrijwilligersorganisaties. Ze weten echter niet hoe ze migrantenvrijwilligers moeten vinden en binden. Wie dat wel weet zijn organisaties van migranten zelf die vaak goed in staat zijn hun leden te activeren. Meer weten over hun aanpak kan daarom leerzaam zijn voor degene die met migrantenvrijwilligers willen werken. En, nieuwe samenwerkingsverbanden en -vormen zijn ook voor migrantenorganisaties interessant. Op deze DVD leggen verschillende medewerkers uit hoe ze te werk gegaan zijn.

Iedereen aan de slag! / Bochhah, Najat; de Heide, Mariëtte; Dinsbach, Wies ...[et al.]. - Rotterdam: Art1, 2008. - 97 p.
URL: http://www.art1.nl/artikel/8389-Training_en_handboek_iedereen_aan_de_slag
Vindplaats: ge 14 iede

'Iedereen aan de slag' is de naam van een training over gelijke behandeling tijdens werving- en selectieprocedures en op de werkvloer. De deelnemers krijgen na afloop van de training het gelijknamige handboek ter aanvulling en als naslagwerk mee. Training en handboek zijn een hulpmiddel voor een verantwoord en rendabel diversiteitsbeleid.

Op weg naar gelijke behandeling! Aandachtspunten voor het bevorderen van diversiteit en inclusie van verschillende groepen op het werk / Dinsbach, Wies. - Rotterdam: Art1, 2008. - 11 p.
URL: www.art1.nl/scripts/download.php?document=369
Vindplaats: ge 14 opwe

In 'Op weg naar gelijke behandeling!' staan voor verschillende groepen een aantal aandachtspunten geformuleerd om bij werving en selectie discriminatie te voorkomen en gelijke behandeling te vergroten. Het gaat daarbij om het gelijk behandelen van mensen ongeacht hun etnische afkomst, godsdienst, beperking, leeftijd, seksuele gerichtheid of hun sekse.

Smart selecteren: Personeelsselectie in de multiculturele samenleving / Bloemers, Wim; Tempelaar, Anton. - Amsterdam: Business Contact, 2008. - 124 p. - ISBN 978 90 470 0096 9: 17,50 euro
Vindplaats: ge 14 smar

De arbeidsparticipatie van smart-Nederlanders blijft nog steeds achter. De term 'smart' staat voor 'slim' maar verwijst ook naar de verschillende migrantengroepen die binnen de Nederlandse samenleving een bestaan proberen op te bouwen, maar daarbij op weerstand stuiten: Surinamers, Marokkanen, Antillianen, een Restgroep en Turken. Wat nodig is, is een verantwoorde en eerlijke manier van selecteren, speciaal gericht op deze groep. Daarbij moet vooral naar toekomstige mogelijkheden gekeken worden en niet zozeer naar in het verleden behaalde kwalificaties. Dit vraagt om een specifieke invulling van selectiemiddelen en stelt hoge eisen aan de selectie-instrumenten, de vaardigheden en de instelling van de selecteur. Dit boek is voor ondernemers, personeelsfunctionarissen, recruiters en werving & selectie-adviseurs.

Vrijwilligers in de armoedebestrijding: Praktische gids voor het uitbouwen van een vrijwilligersbeleid / Antwerpen: Stedelijke armoedecel, 2005. - 55 p.
Vindplaats: ge 14 vrij

Deze handleiding wil vrijwilligersorganisaties informatie en tips geven voor het uitwerken van een gestructureerd vrijwilligersbeleid. Verder biedt deze publicatie antwoord op een aantal praktische vragen in verband met het statuut en de rechten en plichten van vrijwilligers.

When Cultures Collide: Leading across cultures / Lewis, Richard D. - Boston: Nicholas Brealey International, 2008. - 599 p. - ISBN 978-1-904838-02-9: 14,63 euro
URL: <http://www.crossculture.com/>
Vindplaats: ge 14 when

Dit lijvige boek is voornamelijk gericht op managers. Het eerste deel van het boek geeft een theoretische achtergrond bij culturele diversiteit. De auteur classificeert culturen daarbij met behulp van drie categorieën: lineair-actieve, multi-actieve en reactieve culturen. Het tweede deel gaat over intercultureel management. De culturele verschillen op het vlak van leiderschap en organisatie in de bedrijfswereld worden uiteengezet en er wordt advies gegeven voor teambuilding en motivatie bij multiculturele groepen werknemers. Ook het vergaderen en onderhandelen met mensen en organisaties uit andere culturen komt in een hoofdstuk aan bod. Deel drie bevat een profiel van een 70-tal landen of regio's. Voor elk land worden de culturele karakteristieken en gevoeligheden besproken. Klemtoon ligt ook hier op de aspecten die interessant zijn voor managers. De auteur is de oprichter van het succesvolle bedrijf Richard Lewis Communications, dat training en advies geeft aan internationale bedrijven en instellingen op het vlak van intercultureel management en interculturele communicatie.

3.12. Vluchtelingen en asielzoekers

De gelukzoeker: Hoe een illegaal rijk werd / Van Engelen, Marcel. - Amsterdam: De Bezige Bij, 2008. - 235 p. - ISBN 978-90-234-2551-9: 17,90 euro
Vindplaats: ge 15 gelu

In het jaar 2000 belandt Amadou, een intelligente jongeman uit het West-Afrikaanse Senegal, in Amsterdam. Zoals menig Afrikaan heeft hij altijd van een leven in het Westen gedroomd, en nu hij er is hoopt hij werk te vinden en geld te verdienen voor zijn straatarme familie. Maar werk vindt hij niet en een verblijfsvergunning krijgt hij evenmin. Een paar jaar achtereen verblijft hij aan de zelfkant van onze samenleving; wanhopig en vereenzaamd dwaalt hij er rond. Tot hij, min of meer bij toeval, een illegaal baantje vindt dat ook nog wonderlijk goed betaalt. Plotseling kan het geld naar zijn familie 'back in Africa' stromen. Als hij ten slotte rijk naar zijn geboorteland terugkeert, blijkt hij er zozeer van vervreemd te zijn dat het leven er bijna even moeilijk wordt als in Nederland. De gelukzoeker is een boek over de harde confrontatie van het rijke Westen met het arme Afrika, over het schemerige bestaan van een illegaal in Nederland en een onmogelijke vriendschap.

I am because we are: Werken aan je sociale competenties: Verslag van het traject persoonsvorming voor asielzoekers door Vormingplus binnen het Right 2 Learn project / Aloui, Najila, eindred. - Brussel: Citizenne, 2008. - 32 p.
Vindplaats: ge 15 lamb

Ook asielzoekers hebben recht op vorming, zie hier het motto van het project R2L (Right 2 Learn). De deelnemers doorliepen naast een beroepsgerichte vorming ook een persoonsgericht traject. Dat traject is nu door Citizenne en partners vastgelegd in een handige toolbox: een uitgebreide brochure waarmee socio-culturele organisaties zelf aan de slag kunnen rond persoonsvorming voor kwetsbare groepen. Het boekje is een bundeling van theorie, praktijk en getuigenissen. Aan de hand van zeven sleutelcompetenties wordt uit de doeken gedaan hoe mensen hun sociale vaardigheden kunnen trainen, om zo mondige burgers te worden die stevig in hun schoenen staan, zich vlot kunnen bewegen in een sociale context en weten om te gaan met gevoelens en conflicten. Bij elke competentie worden de leerdoelen uitgelegd en staan verschillende oefeningen beschreven die kunnen helpen bij de concrete uitwerking daarvan.

Infogids voor hulpverleners en begeleiders van mensen zonder wettig verblijf / Deboscher, Tine. - Brussel: VMC, 2009. - 34 p.
Vindplaats: http://www.vmc.be/uploadedFiles/VMC/Thema/Verblijfsstatuut/Illegaal_verblijf/infogids_web.pdf

De Infogids geeft informatie voor al wie in contact komt met mensen zonder wettig verblijf; voor al wie een zicht wil krijgen op hun vaak complexe levenssituatie; voor al wie met hen wil nadenken over een zinvolle toekomst. De gids bestaat uit twaalf infofiches die elk een ander thema behandelen (o.a. onderwijs, gezondheidszorg, huisvesting) en is nuttig voor scholen, ziekenhuizen, welzijnsvoorzieningen, lokale verenigingen, gemeentediensten, OCMW's enzovoort.

Policy in Practice: Reception practices and minimum standards / Watters, Charles; Hossain, Rosa. - Rijswijk: ENARO, 2008. - 70 p.
Vindplaats: <http://www.enaro.eu/thehub/download/hub-closing-report.pdf>

Enaro (European Network of Asylum Reception Organisations) is een Europees netwerk van nationale organisaties (overheidsorganisaties en ngo's) die asielopvang organiseren. Delegaties uit de Enaro-lidstaten ontmoeten elkaar geregeld om informatie en 'goede praktijken' uit te wisselen. Dit rapport presenteert onthaalmodellen uit 6 landen. Verder wordt nagegaan hoe deze 'good practices' kunnen overgedragen en uitgewisseld worden.

Reïntegratieondersteuning: Een referentiekader / Vande Voorde, Frédéric; Vandycke, Charlotte. - Brussel: Vluchtelingenwerk Vlaanderen, 2008. - 69 p.
Vindplaats: ge 15 rein

Twee jaar na het ontstaan van de reïntegratiebijstand wil Vluchtelingenwerk Vlaanderen een bijdrage leveren aan de evaluatie van de Belgische praktijk met een omschrijving van de bijstand waarvan potentiële terugkeerders (zouden moeten) kunnen genieten NA hun terugkeer naar hun land van herkomst, vanuit België en andere landen, getoetst aan de ervaringen en aanbevelingen van enkele niet-gouvernementele partners en terugkeerders zelf. Zij hopen dat dit breder referentiekader inspiratie biedt voor een verdere ontwikkeling van een kwalitatieve Belgische ondersteuning.

Schuilin in de schaduw: Mensen zonder wettig verblijf in de Belgische samenleving / Devillé, Aleidis. - Mechelen: Kluwer, 2008. - 361 p. - ISBN 978-90-4651-933-2: 50,00 euro
Vindplaats: ge 15 schu

In 'Schuilin in de schaduw' staan mensen zonder wettig verblijf centraal. Om te beginnen belicht dr. Aleidis Devillé de maatschappelijke context en hoe mensen zonder wettig verblijf worden voorgesteld in Vlaamse kranten tussen 1974 en 2006. Aan de hand van 65 diepte-interviews krijgen we vervolgens een inzicht in de leef- en belevingswereld van mensen zonder wettig verblijf. Een derde deel gaat in op de beeldvorming van mensen zonder papieren bij de Vlaamse en Brusselse bevolking en vergelijkt die met de beeldvorming van de arbeidsmigranten in België. Hoe hulpverleners omgaan met de door de overheid opgelegde reglementering komt in het volgende deel aan bod.

"Wij zullen niet vergeten": Tsjetsjenië en de Tsjetsjenen in België / Foyer, red. - Brussel: Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel, 2009. - 169 p.: 10,00 euro
Vindplaats: ge 15 tsje

In België wonen ruim 6000 Tsjetsjenen. De meesten verlieten hun land tussen 2001 en 2003. Wie zijn ze? Hoe en waarom zijn ze gevlucht? Wat vinden ze van het leven in België?

3.13. Statistieken

De immigratie in België: Aantallen, stromen en arbeidsmarkt: Rapport 2008 / [s.n.]. - Brussel: Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, 2008. - 80 p.: 0,00 euro
URL: www.meta.fgov.be/index.htm
Vindplaats: ge 16 immi

In deze brochure wordt een overzicht gegeven van de recente migratietrends en van de evolutie inzake het migratie- en inburgeringsbeleid in België in 2006. Het eerste gedeelte geeft een beschrijving van de op het Belgisch grondgebied verblijvende populaties van Belgen en vreemdelingen en van de evolutie in de periode 1983 tot eind 2006. Het tweede gedeelte is toegespitst op de asielzoekers en de vluchtelingen. Er worden vragen in behandeld zoals: Hoeveel asielaanvragen werden er tot 2006 ingediend? Welk traject moet een asielzoeker doorlopen? Hoeveel asielzoekers worden erkend als vluchteling? In een derde hoofdstuk worden de vreemdelingen belicht vanuit de invalshoek van de werkgelegenheid en werkloosheid. Het vierde hoofdstuk beschrijft het inburgeringsbeleid ten behoeve van de vreemdelingen. Het bevat de recente wijzigingen van de wet ter bestrijding van racisme en discriminatie, alsook de diverse maatregelen, met name van de gewesten, op het vlak van inburgering. Het vijfde hoofdstuk tenslotte is gewijd aan de illegale immigratie en aan illegale vreemdelingenarbeid in België.

Colofon

Nieuwkomers is de aanwinstenlijst van het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas. Hij bevat een overzicht van de nieuw aangekochte publicaties die in het Provinciaal Documentatiecentrum Atlas geraadpleegd of ontleend kunnen worden.

Nieuwkomers verschijnt tweemaandelijks, behalve in juli en augustus.

U kan zich gratis schriftelijk of via e-mail abonneren op volgend adres:

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas

Carnotstraat 110

2060 Antwerpen

info@docatlas.be

Departement Welzijn, Economie en Plattelandsbeleid

Provinciaal Documentatiecentrum Atlas

Carnotstraat 110 | 2060 Antwerpen

T 03 227 71 60 | F 03 227 71 68